ПОЛИТИКИН
25. 3. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН
БРОЈ 1630

ЗАБАВНИК

МАРАМИЦА ОД ЖУТЕ СВИЛЕ

Ripley

Веровали или не!

ТУНЕЛ КОЈИ ТО НИЈЕ

Ово што видите на слици није прави тунел већ дело једног сликара из Колумбије (Јужна Каролина). Овако реалистички насликан тунел налази се на згради банке. А да би се лако и брзо кретао с једног краја зграде на други, уметник је користио скелу за прање прозора.

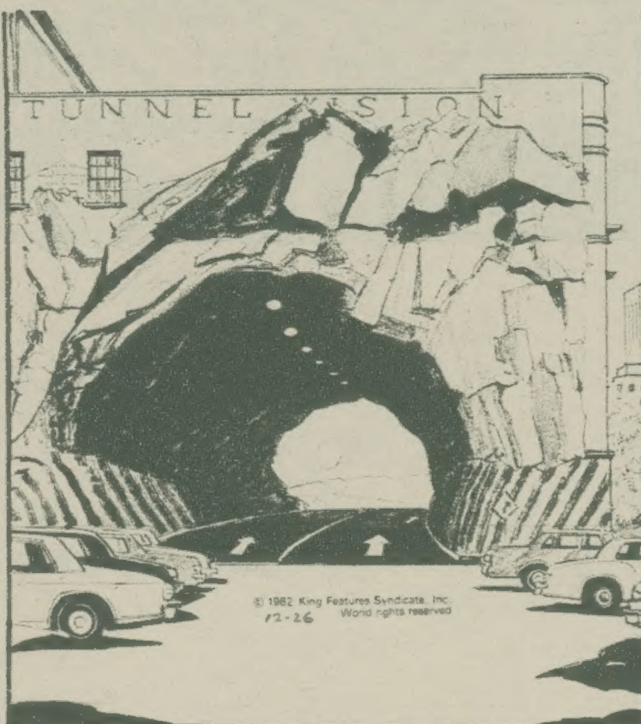

ОРКЕСТАР ЛОНДОНСКЕ КРАЉЕВСКЕ ФИЛХАРМОНИЈЕ

Морао је да прекине концерт јула 1982. у Билбаоу (Шпанија) за време светског фудбалског првенства, јер су гледаоци напустили салу да би на телевизији гледали утакмицу између Енглеске и Шпаније. За њима су се одмах упутили и чланови оркестра.

Замак

У Хедлајму (САД) глумца Виљема Џилета (играо Шерлока Холмса на позорници око 1300 пута између 1899. и 1932.) има гранитне зидове дебеле 150 цм, 47 врата, огледала помоћу којих може да се гледа и иза угла а да вас нико не примети, а са спољашње стране нема ни комадић метала јер је Џилет веровао да чак и ексер може да привуче гром.

ФРАНАЧКИ РАТНИЦИ

Који су се борили против Римљана 400. године наше ере, имали су пругасте униформе сличне купаћим костимима који су се носили у 19. веку.

ДИЈАМАНТИ

Су постали део церемоније венчања у Јапану тек од 1967. и то под утицајем Американаца, па сада око 60 одсто јапанских невеста носи дијамантско венчано прстење.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● једној жени из Бангладеша, која је превалила стоту и готово педесет година била крезуба, одједном су израсла сва тридесет два зуба.

●●● двадесет петогодишња америчка пливачица Деби Бичел потукла је све рекорде у скоковима у воду. Пре извесног времена скочила је са висине од 36 метара и у тренутку кад је додирнула воду достигла брзину од 90 км на час.

●●● Немица Вероника Сајдер има тако оштар вид да су лекари у Монаку, где је подвргнута испитивању, остали без речи. Са десет до двадесет центиметара раздаљине она види и најситније нити од којих је сачињен папир, а у једној зеленој тачки избројала је тачно онолико тачкица колико се видело и кроз микроскоп.

●●● израчунато је да се у САД поједе годишње три милиона тона сладоледа, а то је око 15 kg по особи.

●●● кишне глисте највише воле да једу отпатке и уопште нису пробирљиве. Сто милијарди глиста, које се изроде у веома кратком периоду, могу да униште петнаест милиона тона отпадака годишње и истовремено их претворе у веома корисно ђубриво

●●● прошло је време Твиги и осталих манекенки попут гранчице. Најновија мода диктира нове димензије и килажу. Жена треба, према неким модним креаторима, да буде тешка између 70 и 100 килограма.

●●● у америчкој савезној држави Мериленду отворена је прва у свету клиника за лечење коцкара. У току прве године постојања клинике у њој се лечило 200 пацијената од којих су се 182 заувек ослободила све опасне страсти.

●●● у Аустралији је конструисан лак авион чија тежина износи свега сто килограма. Авион има двоцилиндричан мотор, лети брзином од 245 километара на час, а дужина рулања при узлетању и слетању му је свега 110 метара.

●●● једна од концертних дворана у Прагу добила је недавно оргуље које се с правом могу назвати џиновским: имају 6554 цеви.

●●● два аргентинска научника приметила су да шећер доприноси зацељивању компликованих рана и то на тај начин што обуздава размножавање бактерија. Ова појава објашњава се тиме што шећер битно смањује активност воде у организму, а бактеријама је потребна баш вода с високом активношћу.

●●● у Јапану је конструисана нова косачица која уместо сечива има танак најлонски шнур. Једним својим крајем шнур је причвршћен за осовину бензинског мотора. Јачина

мотора је свега 1,2 коњске снаге, али је зато брзина обртања 7 хиљада обртаја у минуту. Шнур уз звиждук коси траву (као кад се танким прутићем кидају врхови биљака) и за разлику од обичних косачица његово „сечиво" никад не отупи.

Нова теорија: снови предсказују болести

ШТА СТЕ НОЋАС САЊАЛИ?

Кад је доктор Касаткин објавио књигу „Теорија снова" она је изазвала велико интересовање и бурне реакције његових колега не само у Совјетском Савезу већ и у читавом свету. Није ни чудо. Тумачењем снова у смислу да они могу да предвиде неко органско обољење бавили су се још у антична времена Хипократ и Аристотел, али је требало да прођу векови и векови да то неко најзад и докаже. У томе је успео лењинградски неуропатолог Василиј Касаткин који се већ пуних четрдесет година бави проучавањем снова. Поред књига Касаткин је објавио и „Албум снова" који представља јединствену антологију ликова и показује како садржај снова зависи од здравља, животног искуства и других фактора. Он је такође открио и законмерности које данас стручњацима разних профила могу да користе у проучавању личности, постављању дијагнозе и судско-медицинској експертизи.

НА ОСНОВУ ЛИКОВА ВИЂЕНИХ У СНУ МОЖЕ СЕ ПОСТАВИТИ ДИЈАГНОЗА МЕСЕЦ, ГОДИНУ, ПА И ВИШЕ ГОДИНА ПРЕ ПОЈАВЕ ПРВИХ ЗНАКОВА ОРГАНСКОГ ОБОЉЕЊА. КАКО ЈЕ ТО МОГУЋЕ?

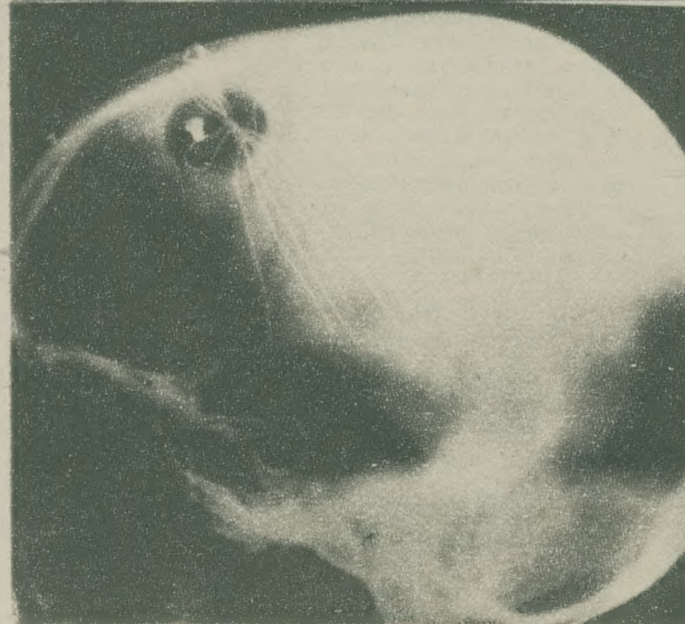

Пропадање у амбис — срце

Стручњаци који се баве физиологијом сна извршили су до данас обимна истраживања и постигли значајне успехе у откривању многих тајни, али је ипак много шта остало нејасно. Једно је апсолутно сигурно: у сан се сливају и психолошка конституција личности, и физиолошки фактори, и спољни надражаји. У току четрдесет година напорног рада доктор Касаткин с екипом сарадника проучио је 22 хиљаде различитих снова болесних и здравих људи, младих и старих, мушкараца и жена, најразличитијих професија. Непријатни снови, потврдили су експерименти, у великој мери представљају најраније сигнале болести, почетак скривеног инкубационог периода. Зар је то могуће? Да. Ствар је у томе што су сигнали о почетку болести у организму толико слаби да још не делују на рецепторе бола, али је њихова енергија ипак довољна да допре до веома осетљиве визуелне зоне мозга. А надражај ћелија у овом делу мозга реализује се у сновима који јасно најављују болест. Често се дешава да на болест указује један исти лик који се упорно понавља. Отуд се на основу учесталости и специфичности снова може одредити не само жариште болести већ и њен стадијум.

Снови се мењају два-три месеца пре откривања високог притиска, месец дана пре појаве гастритиса, два месеца пре првих знакова туберкулозе. Неки патолошки процеси испољавају се у сновима годину, две, па и три, пре клиничког откривања симптома, а то је веома значајно ако се зна да низ болести досадашњим методама није могуће утврдити у раном стадијуму. Код болести плућа, на пример, човек се најчешће у сновима гуши, дави у води. Сања, рецимо, да хоће али не може да исплива на површину воде или се пење уз брдо па му нестаје ваздух. Код болести срца типични су кошмари праћени јаким страхом од смрти или болесник сања да пропада у понор. Једна пацијенткиња доктора Касаткина често је сањала пожаре и крв. Будила се од страха сва обливена знојем. Медицинским прегледом утврђено је да пати од реуматског обољења срца.

То не можете сањати

—

Постоје ли болести које је тешко прогнозирати помоћу снова? Наравно. То су по правилу бурни инфективни процеси — грип, запаљење дисајних путева, тифус. Код њих је размак између првих сигнала у сновима и почетка болести толико мали да се пре може рећи да су снови потврда нечег што се већ десило.

Можда је неко помислио да су сви непријатни снови увек предзнак да ћемо се разболети. То би било скроз погрешно јер и сасвим здрав човек може да сања страшне снове. Човек који заспи с књигом на грудима сањаће како се руши планина или грађевина. Онај ко спава у просторији пуној дима може да сања на свој начин зависно од професије, интелектуалног нивоа, животног искуства. Римски ратник је пре но што добије неко кожно обољење могао сањати да га је закачила стрела, човек нашег доба који је преживео рат сањаће да га је окрзнуо метак или парче гранате. Али, хиљаде и хиљаде посматрања омогућиле су научницима да пронађу како се најчешће патолошка стања претварају у визуелне ликове сна. Па ипак, Касаткин и његови сарадници, као ни многобројни лекари који су прихватили нову методу у откривању органских обољења, не желе да ризикују и тврде да то важи за сваког појединца. Нови метод захтева да лекар изванредно познаје више области медицине. Да би одредио болест, лекар мора да разговара с пацијентом не само о његовим сновима. Он у исто време мора одлично да познаје теорију снова и њену примену, али и да буде способан клиничар. Његов је циљ да постави преддијагнозу и упути пацијента на одговарајуће прегледе. Јер, само на клиници може да се утврди од чега неко болује.

Научници из екипе доктора Касаткина успели су да објасне не само шта се све може сањати за време ове или оне болести већ и шта људи не могу сањати. То је такође врло значајно, нарочито у медицинској експертизи код душевних обољења. Утврђено је, рецимо, да се болест не испољава у сновима болесника који пате од поремећаја говора, хиперкинезе (претерана покретљивост), атрофије удова изазване поремећајем моторних центара. Такви болесници у сновима покрећу удове као и пре болести јер су трагови покрета фиксирани у кори великог мозга. Ако се пацијент жали на слушне халуцинације, чује на пример, гласове који му наређују да учини ово или оно и ако тврди да такве наредбе чује и у сновима, он обмањује лекара. Људи који заиста пате од слушних халуцинација не могу да их осећају у сну!

Метода постављања дијагнозе на основу снова лако открива и у којој је мери пацијент излечен од алкохолизма. Ако неко банчи у сновима, то је јасан доказ да лечење није завршено без обзира што болесник тврди супротно.

Помоћу методе доктора Касаткина сада је могућно да се на време открије и спречи низ озбиљних обољења. Али, то ни у ком случају не значи да смете на основу ликова из снова самостално да „откривате" на себи ову или ону болест. То не треба чак ни покушавати. Само лекар који добро познаје теорију и има огромно искуство може тако утврдити болест. У сваком случају, драги читаоци, научници вам поручују да имате једно на уму: лепи снови су знак доброг здравља.

Р. Досковић

НОВО У СВЕТУ ТЕЛЕВИЗОРА

ГУЛИВЕРИ И ЛИЛИПУТАНЦИ

ПОСЛЕДЊА ТВ МОДА ЈЕ У ЗНАКУ СУПРОТНОСТИ: ХИТ СУ И МАЈУШНИ ТЕЛЕВИЗОРИ КОЈИ СТАЈУ У ЏЕП И ЏИНОВИ СА ЕКРАНОМ ОД ПРЕКО МЕТАР.

Годинама се говорило да телевизија не само озбиљно конкурише филму већ и да га све више потискује и да ће филмска индустрија постепено сасвим прећи на производњу искључиво за мале екране. Те прогнозе показале су се, међутим, потпуно неосноване. Не само да телевизија не утиче на популарност биоскопа — статистике урађене у Америци показују да је прошлогодишњи приход од биоскопских улазница у тој земљи премашио све рекорде.

Да није на помолу нешто сасвим обрнуто? Јер, однедавно се на америчком тржишту јављају нови типови телевизијских апарата — један примамљивији од другог. све саме нове „цаке". Изгледа да је проблем привући муштерије!

Да ништа не пропустите

Последњи ТВ-хит су мајушни апарати који се популарно називају „гоу-енивер" — у слободном преводу „свуда с вама". Уверљив језик пропагандиста свуда истиче бар три добра разлога зашто бисте морали имати телевизор куд год кренете: шта да радите ако почиње утакмица а ви сте заглављени у саобраћајној гужви? Или, баш сте на најзанимљивијем месту филма, а нестало је струје у вашем стану! Једино решење је — мини ТВ који ради и на батерије... Трећи разлог за набавку овог реквизита односи се на пословне људе, којима је увек, свуда, па и на путу, потребан портабл-компјутер који, наравно, не може да ради без екрана.

Прва фирма која је на тржиште избацила џепни телевизор је јапански „Сони". Њихов „вочмен" (по угледу на већ чувени касетофон „вокман") и буквално може да стане у џеп, истина нешто већи. Убрзо за „сонијем" појавили су се и други телевизорчићи као печурке. Најмањи „панасоник ЦТ-3311" има екран од 6,5 см, а цео може да стане у кутију од дечијих ципелица.

За оне који воле комфор „свуда са собом" има нешто мало већих али зато свестраних портабл-апарата с уграђеним радијом, касетофоном и часовником који одбројава сате и минуте на мајушном ТВ екрану, све док се притиском на дугме на њему не појави програм.

Сви ови телевизорчићи могу да раде и на струју и на батерије а могу и на аутомобилски акумулатор. Дакле, оно из филмова научне фантастике о чему смо пре десетак година као деца маштали — остварује се: телевизор у аутомобилу није више ствар будућности. А што се тиче моде и престижа, опет „Сони" води, бар за сада, пошто једино „вочмен има облик потпуно различит од уобичајеног: он је дугуљаст, личи на дигитрон, а дебљина му износи само нешто више од два центиметра!

Цена ових телевизорчића креће се од сто долара — до близу две хиљаде, колико кошта онај најкомплетнији, са радијом, часовником, слушалицама...

Изум Елиса Бетинског

Међутим, за љубитеље телевизије и удобности дома постоји још једна нова мода: џиновски екран (толико и кошта: од 3 000 до 3 800 долара). И само име вели, ово су телевизори са много већим екраном од уобичајеног, а то значи метар, метар и десет центиметара.

Џиновски телевизори нису нова ствар, они већ годинама постоје и зову се пројекциони (апарат за пројектовање слике која може бити готово као филмска, стоји у супротном крају просторије од екрана). Ново је што се сада слика емитује из самог апарата, дакле, цео систем за пројекцију смештен је у саму кутију телевизора, а она није баш много велика! То значи да не заузима много места у стану и није неопходно имати за њега посебну омању салу, као што је то случај са пројекционим телевизором.

Тај нови систем зове се „Компакт делта I", а геније који је све смислио запослен је у фирми „У. С. Пресижн ленс" (Прецизна оптика) у Синсинатију, држава Охајо. Зове се Елис Бетински. Његов систем уграђен је сада у све телевизоре са џиновским екраном — производе их фирме РЦА, Магновокс, Хитачи, Тошиба, Џенерал електрик, Сони и друге. Код свих ових телевизора, захваљујући кликеру Елиса Бетинског, постигнуто је и то да им светлост не смета. А и то је новина! Досадашњим пројекционим телевизорима, баш као и биоскопу, сваки сноп светла чинио је слику блеђом.

Сада нови пластични екран има танке густе црне пруге уздужно повучене. Њихова је улога да упијају светлост па се и крај отвореног прозора или упаљеног светла у соби може сасвим лепо гледати програм.

На слици је приказана шема новог оптичког система Елиса Бетинског.

Беле раде, кифлица, прибор за јело и воће нису само декор на овој слици. Постављени су и зато да се сагледају праве димензије портабл-телевизорчића, да се види колико су заиста мали.

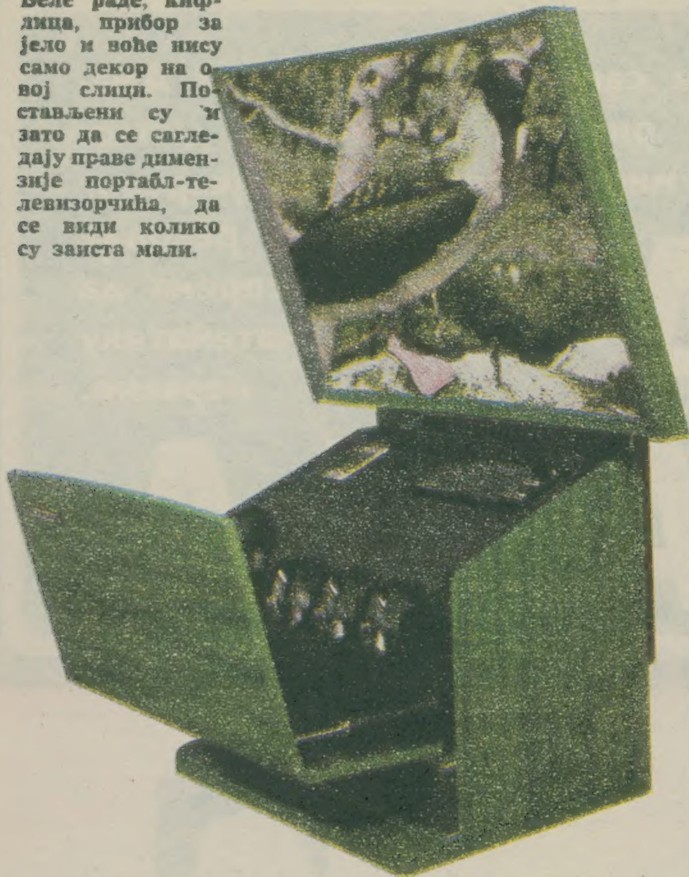

НАЈМАЊИ ОД СВИХ

Он има екран од течног кристала велик само 3 см! Ручни часовник — телевизор јапанске фирме „Сува Сеико" сасвим сигурно је најмањи ТВ-апарат на свету. Наравно, уз овај сат иде и џепни пријемник за који је сат повезан каблом, а и слушалице. Јер, шта вреди погледати на сат како бисте чули вести или резултат — ако не би било звука? Према томе, сат-телевизор није некомпликован, али је свакако веома привлачан. Кошта око 400 долара (27 000 динара).

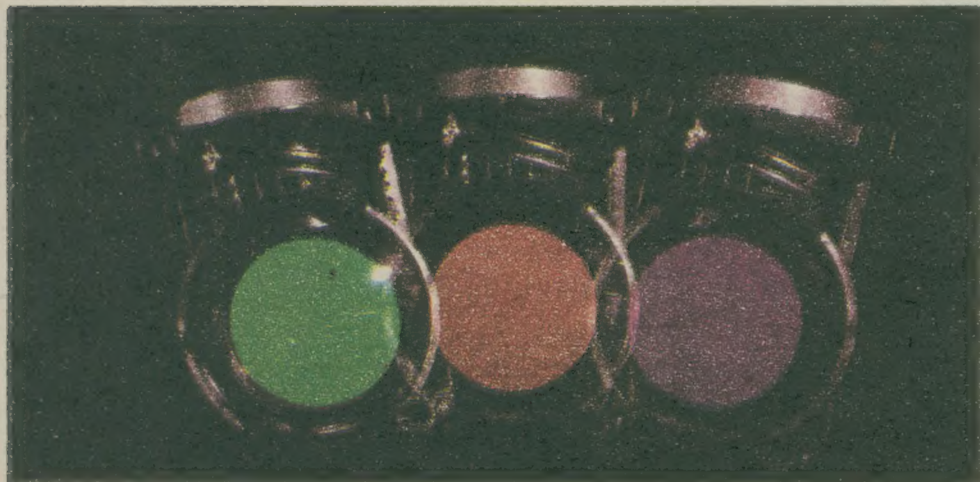

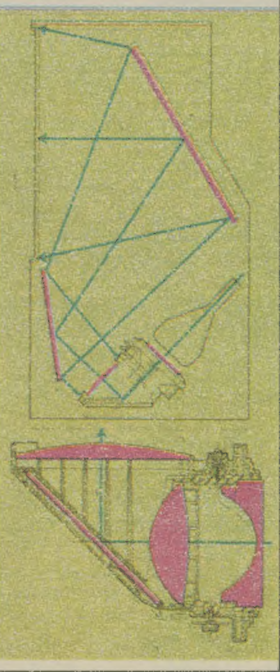

Овако изгледа „компакт делта I" — комплет од три сочива, црвеног, зеленог и плавог која су постављена између два коса огледала. Та сочива, кроз одвојене цеви, пројектују црвену, зелену и плаву слику из екрана, а њихова комбинација даје слику у боји. Слика још пролази кроз увеличавајуће сочиво, па кроз корективна сочива пре него што се појави на равном, великом екрану, оштра и савршена.

КУЋА ЗА ПЕТ МИНУТА

У овом времену брзине и темпа људи се све више, макар за викенд, окрећу природи. Само већина нема стрпљења да толико дуго чека док се кућа сазида. Зато постоје различите варијанте монтажних летњиковаца и код нас и у свету. Недавно су произвођачи из Висконтија изашли на тржиште са „кућом за пет минута". У ствари није пет минута, већ од два до пет дана и свако може сам да је направи (у проспекту стоји да је боље ако је праве бар два човека). Кућа није претерано пространа, 3 метра са 5, али цена ове „брзоизграђујуће" куће није баш тако мала — кошта око двадесет старих милиона.

ЈЕВТИНИЈЕ СУНЦЕ

Соларна енергија још увек је ствар будућности, али све више продире као један од равноправних енергетских извора. Куће које се греју на Сунце веома су скупе, али полако се подижу по свету. И не само куће. Оно што је најскупље су сунчеви колектори направљени од специјалних врста метала. Сада су произвођачи из Калифорније направили колекторе од преднапрегнутог стакла преко кога се наноси танак слој специјалне смеше алуминизираног полиестера. Овакви колектори знатно су лакши и јевтинији него досадашњи.

ЗА БУДУЋЕ БОРГОВЕ

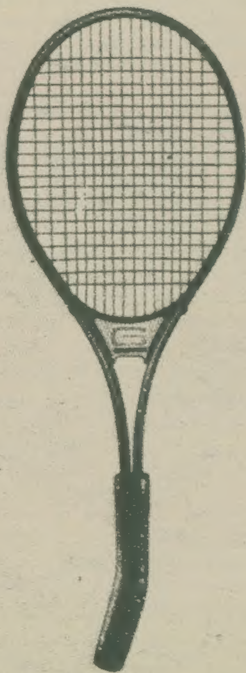

За тенис многи кажу да је један од најлепших и најузбудљивијих спортова. Међутим, то је и веома напоран спорт. Човек који може да се похвали да је савладао његове тајне, мора добро да влада рекетом што нимало није једноставно с обзиром на чињеницу да је изузетан напор држати га. Произвођачи из САД који су на тржиште избацили овај рекет са неуобичајеном дршком тврде да ће многи проблеми сада бити решени. Та дршка која је искошена под углом од 19 степени, тврде они, приликом ударца смањиће напор за 80 посто. Да ли је то баш тако, показаће време. Можда ће овај рекет постати рекет будућности и са њим ће се родити неки нови Борговi.

НАЈМЛАЂИ ДИПЛОМАЦ СВИХ ВРЕМЕНА

ЦЕЈ НИШТА НЕ ЗАБОРАВЉА

Са само 12 година један Американац је успео да дипломира. После тог својеврсног светског рекорда сада се спрема да докторира, математику наравно.

Цеј Луо има дванаест година и сасвим је нормалан дечак: воли цртане филмове, фудбал, жваке. Па, ипак, овај млади Американац нема пријатеља! Једноставно, деца и девојчице његових година не знају о чему би разговарали с њим.

Откако је Цеј у јуну прошле године дипломирао математику на Државном универзитету Бојсија (америчка савезна држава Ајдахо), Гинисова књига рекорда наводи га као „најмлађег дипломца свих времена". Његов професор, математичар Роберт Хјуз каже: „То је најпаметнија глава коју сам срео у животу. Једноставно, тај дечак зна све!"

Родитељи: нисмо ни приметили

Мајка и отац малог генија запазили су да је њихов син нешто посебно кад је напунио три године. У то време Џуди и Чонг Луо, досељеници са Тајвана, били су преко главе заокупљени тиме како да обезбеде егзистенцију у САД. — Поред тога — каже 38-годишњи електроинжењер Чонг Луо, који данас ради за познату рачунарску фирму „Хјулет Пакард" у калифорнијском граду Лонгмонту — нисмо са децом имали никаквог искуства, па нисмо ни знали да се Цеј интелектуално развио изнад својих вршњака.

Када су дечаку биле четири године, док су се његови вршњаци играли у песку, он је на запрепашћење својих родитеља читао и само читао! — Нико га на то није приморавао — каже његов отац. — Убрзо смо схватили да он зна да пише и рачуна, без икакве наше помоћи!

Када је Цеј напунио пет година, родитељи су покушали да га дају у школу. У међувремену почео је да „гута" научну фантастику, а већ је знао да ради и с компјутерима. Ипак, школске власти нису допустиле изузетак да се упише пре шесте године. Учитељ је тврдио: управо због толике напредности и „солирања" потребно је да се прилагоди у групи.

— Није било лако објаснити васпитачима да је мој син можда изузетно интелигентан и да је због тога „проблем" — сећа се Чонг Луо. — Тапшали су ме по рамену и говорили ми да тако мисли сваки поносан тата.

Шта да радимо с њим?

Цеја су примили у основну школу „тек" са шест година. Али, само на неколико дана. Тада је његове родитеље позвао директор школе и запитао их покајнички шта да раде са дечаком. Његов учитељ је, наиме, захтевао да се Цеј „пресели" из разреда, пошто ту више није имао шта да научи. Отац је предложио да тестирају Цеја у читању, писању, рачунању. Убрзо су стручњаци установили да Цејово знање одговара оном дванаестогодишњака.

Оно што једном прочита, не заборавља никад: Цеј Луо код куће са својом омиљеном играчком — компјутером.

Отада је Цеј писао и рачунао са 12-годишњацима, али што се тиче музике, спорта и уметности ставили су га у други разред. Први разред су му, једноставно, „опростили". Али, ни тај компромис није дуго издржао. Цеј је, наиме, ускоро знао више него његови учитељи?! У очајању, не знајући шта да раде, управа школе одлучује да га пошаље у школску библиотеку где може да ради шта хоће. Педагози су тако могли да се одморе неколико седмица, али онда се опет појавио Цеј са питањем: шта да ради сада кад је прочитао све књиге.

Код куће, родитељи су мучили муку како да Цеј потпуно не изгуби контакт са вршњацима. Кад је било лепо време, слали су га напоље да се игра, њему самом то није падало на памет. Иако је знао да рачуна као одрастао, имао је баш као и његови вршњаци фазе пркоса, које су се, ипак, изражавале другачије него код деце његовог узраста. — Његов најодлучнији протест био је да не спава. Чекао је да се све у кући смири и онда би читао читаву ноћ — каже његов отац.

За родитеље је таленат њиховог првог детета имао и пријатнију страну. Када би тражили неког ко ће да им причува Цеја и ћерку Џуди, јављала се читава гомила тинејџера. Разлог за то открили су Луови једне вечери када су се вратили кући пре него што су намеравали. Цеј је, наиме, седео за кухињским столом и радио домаћи задатак „беби-ситерки" која је гледала телевизију.

Породица се затим преселила у Бојси, главни град савезне државе Ајдахо, али су проблеми остали. Отац је предложио новој школи да приме његовог сина у четврти уместо у други разред. Школска управа је овај предлог одбила с образложењем да прописи то не дозвољавају. Али, већ после првог дана проведеног у новој школи позвали су дечаковог оца у школу и немоћно запитали: „Он већ све зна. Шта да радимо с њим?"

Пре подне основна школа — по подне факултет

Отац је тада почео сам да се бави васпитањем и образовањем сина. Прочитао је све могуће о надареној деци, а интересовао се и о школама за такву децу. Такве школе, наиме, постоје у готово свим савезним државама САД. Затим је одвео дечака до неког познатог психолога. После једночасовног разговора са дечаком стручњак је изјавио да Цеј треба да оде на универзитет.

Али, није све ишло једноставно. Јер, основна школа није желела да се одрекне свог „права васпитања". Тако је Цеј пре подне морао да иде на нормалну наставу — у основну школу, а по подне је имао на вишој школи посебне часове из енглеског, математике и физике. Научници су били фасцинирани способношћу за учење малог Цеја. Знање које би једном стекао читањем никад не би заборавио! Хтели су да утврде његов коефицијент интелигенције, али отац то није дозволио: — Мерење „IQ" само по себи је спорно. Поред тога не желим да се са мојим сином поступа као са филмском звездом.

При томе је остао све до данас. Ко жели да дође до Цеја, мора прво да се обрати математичару Меку који је годинама Цејов представник и саветник.

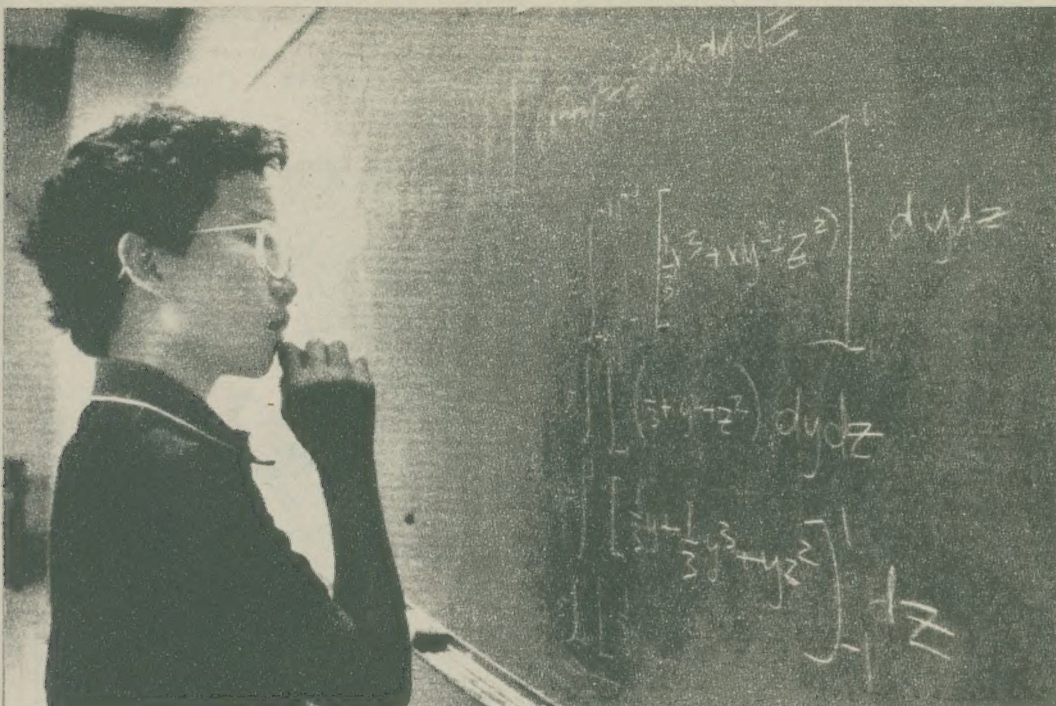

Универзитетски професори из САД тврде за младог Цеја да је најпаметнија глава коју су досад срели.

У пролеће 1979. је Цеј, тада још увек у другом разреду, успешно положио завршни испит на вишој школи (који може да се пореди са нашом матуром). То значи, да је интелектуално надвисио своје вршњаке за читавих десет година. Основна школа се на крају предала и „отказала му гостопримство".

На јесен су Цеја примили на факултет као редовног студента. Када је првог дана дошао на предавање, професор је позвао рецепцију мислећи да је на његов час залутао неки ђачић из основне школе. Цеј је имао и тешкоће друге врсте. Столице у сали за предавања биле су превисоке, а дневни товар књига за учење претежак. Прво веће искушење завршило се неславно за Цеја. У основној школи навикао је да сме у ВЦ по потреби, а сада није смео из учионице јер су писали тест. Пошто је за време одмора заборавио да оде у клозет, морао је да одустане јер је „индиспониран".

Невоље са столицом

Упркос томе његови родитељи су најзад имали осећај да је њихов син коначно нашао образовање какво заслужује. Цеј је на универзитету Бојси буквално процветао. Захваљујући свом хобију — компјутерском шаху — постао је организатор високошколског шаховског турнира који се одржава сваке године. Дипломирао је за непуне три године, јуна 1982, и тако потукао светски рекорд: Мерил Кенет Волф, имао је 1945. само 14 година када је дипломирао на чувеном Јелском универзитету.

Пошто сада жели да магистрира и докторира, Цеј се опет нашао у дилеми: куда? Али, овог пута, за разлику од основне школе, најпознатији амерички универзитети отимали су се о њега. Бирајући између најчувенијих — Харварда, Принстона и Станфорда — Луови су се одлучили за овај последњи, удаљен 40 километара од Сан Франциска пошто тата Луо има изгледа да тамо нађе посао.

Ректор универзитета Бојси честита Цеју на дипломи математичара.

Да не заборавимо: Луови нису имали „тешкоћа" само са првим дететом: деветогодишњој Џуди су у школи саветовали да прескочи четири разреда, а трогодишњи Роберт, који већ гута књиге, примљен је у специјалну предшколску установу.

М. Ш.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ЗАБАВНИК И ТЕЛЕВИЗИЈА НА ЗАЈЕДНИЧКОМ ПОСЛУ

„Забавниковој" акцији **Помозимо ЗОО врту** недавно се прикључила и редакција „Београдске хронике" Телевизије Београд.

После прве емисије, у којој су Београдска хроника и „Забавник" позвали своје гледаоце и читаоце да се укључе у ову племениту акцију, јавио се велики број радних организација и појединаца који желе да својим прилозима помогну куповину жирафе.

Међу првима се јавила колонија сликара са Скадарлије. Око председника Колоније и иницијатора акције академског сликара Веселина Вешковића окупило се 14 сликара и један вајар који су одлучили да путем аукције уновче своје слике и цео приход поклоне Фонду за куповину жирафе. Слике су поклонили: Веселин Вешковић, Љубомир Иванов и Радмила Нешић по две а по једну Александар Богдановић, Пола Несторовић, Зоран Ивановић, Душко Мишић, Јован Илић-Бакар, Неда Јефтић, Споменка Марић и наивац Радомир Димић. Њима су се придружили и сликар Слободан Радивојевић Сремац из Новог Сада и вајар Радивоје Блечић из Инђије. Уметници су нагласили да су поклонили највредније слике које ће бити продате на аукцији.

Верујемо да ће и остали пријатељи деце доћи на неку идеју како би Београдски зоолошки врт што пре добио новог становника.

Појединачне уплате

Радмило Гак, Београд 100,00 динара, **Љиљана и Славко Иванковић,** Београд 60,00, **Александра Гроздановић,** Београд 200,00, **група читалаца из Београда** 332,00, **Олга Максимовић,** Београд 200,00, **Милан Грбац,** Београд 200,00 **Предраг и Милан Кузмановић,** Београд 500,00 и **Никица Радонић,** Београд 200,00 динара.

Прилози се уплаћују на адресу: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА, жиро-рачун **60806-603-8334.**

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

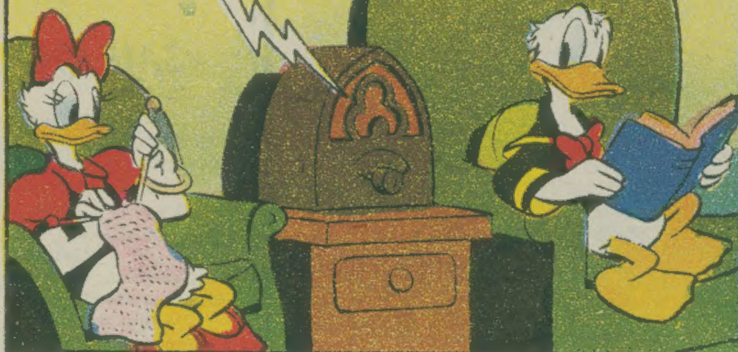

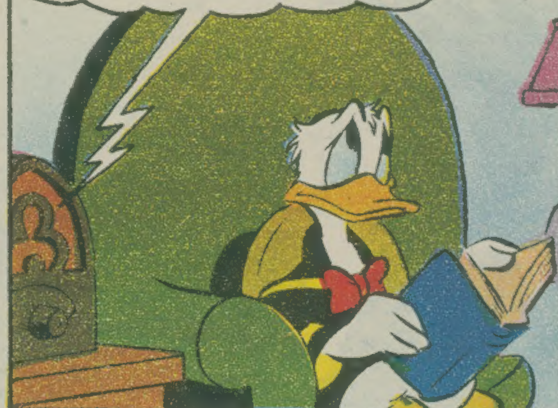

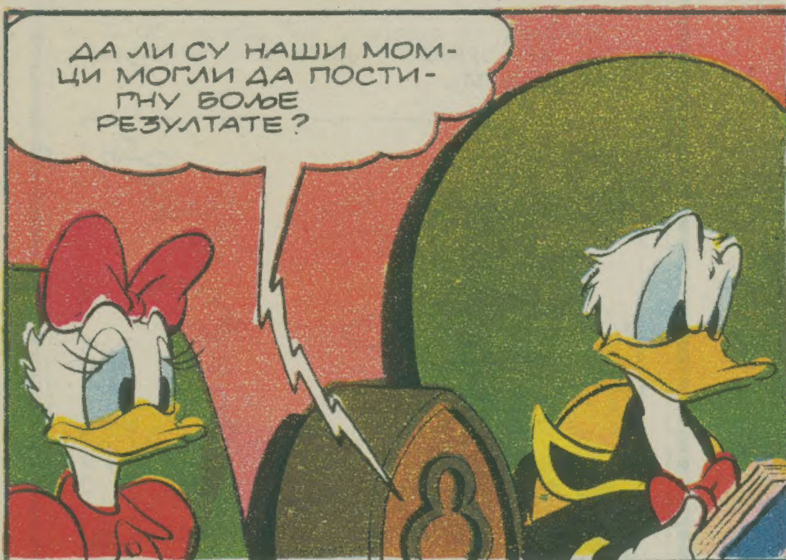

ХОЋУ КУЋИ!

ШЋУЋУРЕНИ У РУПИ КОЈУ СУ ИСКОПАЛИ У СНЕГУ, ПОКУШАВАЛИ СУ ДА БАР ТЕЛИМА ЗАШТИТЕ МАЛИШАНЕ ОД ВЕТРА И СТУДЕНИ И ЧЕКАЛИ ДА СЕ ОЛУЈА СТИША. ПРОШАО ЈЕ ЈЕДАН, ДРУГИ, ТРЕЋИ ДАН...

Снежна олуја почела је одједном. Ковитлаци с неба избрисали су границу између неба и земље: свуда око њих само непровидне завесе белине и завијање ветра. Застрашујуће завијање које леди крв у жилама.

Дон Никол и Гордон Палмер очајнички су покушавали да бар телима заштите малишане од ветра и студени. Шћућурени у њиховом загрљају, деветогодишња Тоња и тринаестогодишњи Кен трудили су се да задрже сузе.

— Татице, хоћу кући — прошапутала је Тоња и на крају ипак бризнула у плач.

— Ускоро, душо, ускоро... — одговорио је четрдесетогодишњи Гордон Палмер.

Шта је друго могао да јој каже? Да ће се највероватније смрзнути пре него што спасилачка екипа уопште и стигне до њих? А да ли је неко уопште кренуо да их тражи?

Нећу да плачем, само девојчице то раде, мислио је тринаестогодишњи Кен. Само, било му је страшно хладно, мучила га је глад, а и стално му се нешто привиђало што никако није могло да буде ту: топла дневна соба у њиховој кући у Мидленду, стадо оваца или она шоља топле чоколаде коју му је мама спремала сваког јутра за доручак...

Четрдесет двогодишњи Дон Никол није ништа одговорио, само је сину стиснуо руку. Обојица су читали о оној омамљујућој „белој поспаности" која на крају увек савлада беспомоћне жртве леда, снега и поларних хладноћа.

А све је требало да буде сасвим другачије. Гордон и он су тај викенд замислили као изненађење и поклон деци. Жене су остале код куће у Мидленду, граду стотинак километара северно од Торонта, а они су се са децом на моторним санкама упутили ка колиби коју су изнајмили на обали језера Хјурон.

Била је субота, 29. јануар 1977. године — дан који ће житељи југа Канаде запамтити по снежној олуји какве није било у последњих сто година.

У почетку је све било како треба. Деца су одушевљено цикала и довикивала се, Гордон и Дон уживали у њиховој срећи. Олуја се на земљу сручила одједном: више нису видели ни прст пред собом.

— Да се вратимо? — вичући је упитао Гордон.

— Не, идемо према колиби, ближе је — одговорио је Дон.

Од колибе их је делило неких пола сата вожње. Прошло је пола сата а од дрвене кућице ни трага. Да ли су јој се уопште приближили? Или се можда возе у круг?

У једном тренутку олујни ветар је ослабио и Гордон и Дон су пред собом угледали снежни нанос. Није био нарочито висок, али је ипак могао да им пружи какву-такву заштиту. Изгледи да ће се тако спасти били су мршави, али другог избора нису имали. Баш када су стигли до наноса мотор на Гордоновим санкама чудно је закашљуцао а потом замро. Дакле, остају ту...

Малу Тоњу су због промрзлина задржали у болници неколико дана

У снегу су ископали рупу, метар и по широку и око метар дубоку. Увукли су се у њу и шћућурили једно уз друго, с децом у средини штитећи их леђима од продорног ветра.

Хране нису имали. Само флаша вискија и тегла праха за прављење лимунаде. Били су добро обучени, али не довољно топло за двадесет степени испод нуле. И Гордон и Дон мислили су на исту ствар: само је питање времена кад ће се смрзнути... Морали су, како знају, да наложе ватру.

— Идем ја — рекао је Гордон. Из алата који је увек носио на санкама извукао је секирицу и кренуо у потрагу за грањем с муком се пробијајући кроз снег који му је сезао до струка.

Петнаестак минута касније, задихан и исцрпљен, вратио се с нарамком грања. Ватра је била слабашна, није их много угрејала, брзо се и угасила, али им је уз њу ипак свима било лакше. Читаве ноћи на смену су одлазили по дрва, пробијали се кроз снег до правих стабала и враћали промрзли и изнемогли.

Свануло је, а олуја није јењавала. Тог јутра догодила им се нова несрећа. Док је Дон на измаку снага одсецао гранчице с једне велике гране, пукла је дршка секире. Ништа му није преостало него да промрзлим рукама откине гране. Отада им је за сваки нарамак дрва било потребно двоструко више времена и напора.

Послеподне су испили последње капи вискија и полизали последња зрнца праха за прављење лимунаде. Од тога часа почели су да живе на истопљеном снегу.

Одрасли су се трудили да од деце сакрију безнађе које их је обузело. На смену су им причали приче и певали песмице. Од тога малишанима није било ни мање хладно, нити их је мање мучила глад, али више нису могли да им пруже.

Најтеже им је, ипак, било ноћу. Ветар је завијао упорније, као да никада неће престати. И страх је тада био већи. Трудили су се да га сакрију од деце и један од другога. Покушавали су да не криве себе за несрећу која их је снашла: оно прохладно и ведро јутро било је као створено за излет, олуја је заиста дошла неочекивано, без икаквог наговештаја... Како су могли да је предвиде? Или можда ипак јесу... Да су, рецимо, саслушали метеоролошки извештај?

У понедељак је мала Тоња почела да халуцинира.

— Хеј, слушајте, деца певају...

— Да, певају. Хајде да им се придружимо — одговорио јој је отац.

Запевали су сви.

Дан су провели у неком чудном, полусвесном стању. Ногу окренутих према ватри падали су у сан, трзали се, с крајњим напором дизали, подизали и децу и терали их да скакућу, да машу и ударају се рукама по телу како би се мало раздрмали и загрејали.

Предвече је и Гордон почео да халуцинира. Јасно је чуо весело чаврљање и смех деце из школе у којој је радио као наставник математике. Свест, ипак, није сасвим изгубио. С времена на време сетио би се своје жене Ане, сигурно брине: обећали су да ће се вратити до недеље послеподне, мора да је већ обавестила полицију.

У уторак више није мислио ни на жену ни на спасилачку екипу. Више ни на шта није мислио. Осећао је само страховит умор и жељу да заспи, да се коначно одмори.

Нису ни приметили кад је и како олуја престала. Само су у једном тренутку схватили да је небо над њима плаво, ведро, да нигде више нема ни облачка. Онда су, прво из велике даљине а затим ближе и јасније чули мотор. Неколико минута касније, на неколико метара од њих спустио се спасилачки хеликоптер.

Био је уторак ујутро. Прошла су три дана од оног јануарског јутра када су кренули на излет који замало није постао и последњи у њиховом животу.

М. И.

БРЗИНОМ ОД 190 КИЛОМЕТАРА

ДАСКА НА НЕБУ

Скок на главу: „ер-серфер" искаче из авиона заједно са падобраном и даском за јахање на таласима

Испод даске се образује ваздушни јастук на коме се једри кроз ваздух брзином од 190 километара на час

„Ер-серфер"

ЏОЕЛ ШИВЕЛИ ЈЕ ИСКОМБИНОВАО ЈАХАЊЕ НА ТАЛАСИМА И ПАДОБРАНСТВО У НОВУ СПОРТСКУ ДИСЦИПЛИНУ.

Сваког дана он једри на једној мини-дасци изнад Лос Анђелеса. Премијери ваздушног серфинга присуствовали су многи фото-репортери и чувени каскадер Мајк Делуна који иначе важи као специјалиста за вратоломне скокове: у биоскопском хиту Берта Рејнолдса „Пакао на ауто-путу" скочио из авиона, са висине од 1.800 метара. са мотоциклом међу ногама и падобраном на леђима

Два храбра момка и Џоел Шивели попели су се авионом до висине од 3.000 метара. Њихове мини-серфинг даске лаке као перце направљене од стиропора биле су им причвршћене тесно уз груди. Почели су један за другим да искачу из авиона. А онда су посебним маневром доспели у хоризонталан положај Брзина њиховог пропадања се смањила и они су полако почели да једре кроз ваздух. Јер. испод даске се створио ваздушни јастук на коме су могли да клизе кроз ваздух, као код јахања на таласима.

Падобранска одела са специјалним крилцима као у слепог миша на рукама и ногама побринула су се за додатни отпор ваздуха и пркосећи Земљиној тежи продужили тројици младих Американаца неописив доживљај слободног пада.

— Ово је луђе него најрискантнија вожња најбржим боб санкама на свету — изјавио је после успелог „једрења" Џоел Шивели. Иначе, ови небески јахачи летели су серфинг-даском кроз ваздух брзином од око 190 километара на час. Управљање се изводи испруженим ногама па ове акробате у ваздуху могу да изводе елегантне замахе, окрете, лупинге.

Четири и по минута траје овај занос између неба и земље, да би тек онда, на висини од 300 метара, „ер-серфинг" отворио свој падобран. На земљу се пада. са даском између ногу, брзином од пет метара у секунди (18 км/h).

М. Ш.

РЕПОЊЕ

ПЕВАЦ У МАКСИ ХАЉИНИ

Прича у ствари почиње још 1600. године кад је извесни Риемон Такечи из Кочија, у Јапану, био је надалеко познат као мајстор за украшавање венчаних хаљина петловим перјем. Кажу да је за живота испратио преко шест хиљада младенаца! Међутим. како је време пролазило и стари обичаји замењивани новим. и услуге старог одгајивача украсних петлова све су мање тражене.

Ипак, Такечи се није предавао. Свом сину Шибау предао је тајни рецепт одгајања обичних домаћих петлова који током десетак година постају прави лепотани са предивним реповима. Овај занат се и одржао у Јапану захваљујући породици Такечи и њима сличним. Када се више није могло живети од украшавања невеста, узгајивачи заљубљени у своје лепотане дошли су на нову идеју: да су петлови утолико лепши што им је реп дужи. (До тада су лепотани били украшени репом дугачким метар.) Али, много је времена прошло док је један од одгајивача открио како да спречи редовно тодишње мењање перја код петлова. Месаши Кубота из околине Хирошиме успео је да специјалним начином исхране прво спречи опадање перја, а затим да продужи његов раст тако да су петлићи из сваке следеће генерације имали све дуже и све лепше „свилене разнобојне шалове" на задњој страни.

Прошло је триста година док није „сашивен" предиван свилен реп рекордера дугачак десет метара! На жалост, осим лепоте репа, у овом необичном игрању са природом нема више ничег пријатног. Да би се одгајио овакав шампион, потребно је много стрпљења и рада. И много новца. Међу стотинама петлића треба изабрати праве кандидате за шампиона.

А онда кад после десетак година реп постане дуг и предуг за петла више нема ни младости, ни кретања, ни љубави са кокошкама. Да би направио један корак, он мора да моли за помоћ човека који ће му подићи реп.

М. И.

МАРАМИЦА ОД ЖУТЕ СВИЛЕ

Кад је карабињер Анђело Ричоли размотао пакетић избачен из америчког авиона, помислио је да то неко с њима, грађанима планинске Вилалбе, збија шалу.

То јулско пре подне 1943. године у местшацу Вилалба на Сицилији било је сасвим обично: уске, кривудаве уличице биле су пусте изузме ли се неколико стараца који су се, седећи на кућним праговима, грејали на сунцу. Ни на малом тргу није било много живље. Одједном, потпуно неочекивано за дремљиву Вилалбу, зачуло се брујање мотора. Авион! Капци на прозорима почели су да се отварају. Шта се то догађа? Ваљда није ваздушни напад? Не, није. зар би се онда појавио само један.

Авион је у ниском лету надлетао градић. Једанпут. па још једанпут. При трећем кругу, кад се нашао изнад звоника цркве, пилот је избацио неки пакетић и затим узео курс према југоистоку. Убрзо је нестао на хоризонту. Доле, на тргу, остао је да лежи пакетић. На њему није било ни једног јединог слова, нити каквог знака. Држећи га у руци Анђело Бартола спрезно је пипао: био је мек. Шта то може да буде унутра? Новац? Коме је намењен? Нико није могао да одговори на ова питања.

— Најбоље је да пакетић предамо Ричолију — предложио је деветнаестогодишњи Родолфо.

Сви су се сложили да је то најпаметније.

Право у — башту

Кућа карабињера Анђела Ричолија била је близу трга. И он је био изненађен појавом авиона, још више садржином пакетића кад га је отворио: на марамици од жуте свиле било је утиснуто велико црно „Л". Дон Ричоли се побожно прекрстио. Да то Господ с њима, сиромашним људима, не збија неку шалу? Још читав сат превртао је марамицу, гледао је према сунцу, опипавао. Међутим, није нашао ништа ни на њој ни на папиру у који је била увијена.

Те вечери цео градић ни о чему другом није причао до о необичном догађају. Сви су на починак отишли касније него обично.

Сутрадан, 15. јула, узбуђење се још није стишало кад се одмах после девет у даљини поново зачула бука мотора. Минут-два касније над Вилалбом се опет нашао амерички бомбардер: са леве стране пилотске кабине била је причвршћена застава. Показивала је црно „Л" на жутој подлози.

Као и дан раније, пилот је после неколико кругова поново избацио пакетић. Овог пута пао је у башту Дон Кала, шездесет шестогодишњег шефа сицилијанске мафије, Калеђера Виццинија, готово пред ноге Кармела Бартоломеа. Не отворивши пакетић Кармело је пожурио у кућу.

Дон Кало је управо завршавао доручак кад је младић ушао у његову собу. Обрисавши руке о кошуљу пажљиво је отворио пакет За разлику од карабињера. Дон Кало се није ни најмање збунио кад је угледао жуту марамицу са црним „Л": била је то порука коју је и очекивао.

— Пошаљи ми Виторија! — наредио је Кармелу.

Обезбедити сигурност и удобност

Следећег јутра сунце је било још ниско кад је Виторио појахао коња и кренуо у суседни Мусомели. Носио је поруку Ђузепеу Русу, човеку који је на хијерархијској лествици мафије био први иза Дон Кала. У писму је било саопштење да ће Тури, један од мафијиних шефова, 20. јула пратити моторизовану америчку дивизију све до места Черде које је само осам километара удаљено од северне обале Сицилије. Напредовање главнине америчке војске пратиће сам Дон Кало. Писмо је уједно садржавало молбу да Ђузепе Русо предузме све мере како би обезбедио „сигурност и удобност Американаца".

Разуме се да је Дон Русо учинио све што је од њега тражено. Захваљујући томе Седма америчка армија заузела је без пуцњаве планински положај Камарату. Следећих шест дана, раздвојена у две колоне, марширала је острвом: све време Дон Кало се налазио у њеној пратњи. У Черди су се колоне спојиле: за њихово даље напредовање „одговорност су преузеле" друге вође мафије.

Упркос предвиђањима стратега да ће Американцима којима је у савезничкој акцији искрцавања на Сицилију припао тежак задатак освајања средишта острва и његовог западног дела требати прилично времена, они су то обавили за свега седам дана. Генерал Џорџ Патон под чијом се командом налазила Седма армија изјавио је касније да је то био „најбржи муњевити рат у историји". Несумњиво је да је део заслуга за то имала и мафија на челу са Дон Калом коме су савезници дали надимак „генерал мафија".

Свемоћни Дон Чичо

Наравно, поставља се питање одакле међу припадницима мафије тако изражено антифашистичко расположење? Сасвим је сигурно да није било у питању никакво човекољубље. Разлози су потпуно друкчије природе: доласком фашизма на власт у Италији су за мафију на-

стали црни дани јер је Мусолини одлучио да је искорени. Зашто, објашњава познати италијански књижевник Леонардо Шаша — две мафије нису могле трајно да коегзистирају у истој земљи.

Непосредан узрок Мусолинијевој кампањи била је његова посета Сицилији 1924. године. Наравно, направљен је одговарајући програм у који је уврштен и „одушевљени" дочек у Палерму. Дуче је био задовољан али је своје доглавнике грдно изненадио жељом да посети неко мало место у близини Палерма. Избор је пао на Пиана деи Гречи. Фашистичке вође нашле су се у грдној неприлици: како обезбедити Дучеов „излет" без обзира што је требало да траје само неколико сати кад је место познато по томе што се његови становници нису устезали да устану против власти? Осим тога, председник општине је био „мафиозо" Дон Чичо, познат по томе што није пропуштао прилику да истакне да је угледан човек и да, по могућству, сваку ситуацију искористи како би тај углед подигао што више.

Мусолинијев шеф полиције Чезаре Мори, пошто није био нимало задовољан предузетим мерама обезбеђења, једини излаз из неприлике видео је у томе да Дуче у вожњу по Пиано деи Гречи крене Дон Чичовим колима. Дон Чичо је његов предлог примио као личну увреду:

— Опростите, капетане, не разумем шта ће вам сви ти полицајци? Док сте у мојој близини, не морате се ничег бојати. Ја сам ту онај ко заповеда!

Мусолинију који је присуствовао разговору било је јасно да он није тај који влада на Сицилији. Ипак, подржао је Моријеву замисао што је један шеф мафије могао да доживи само као очити недостатак поштовања. Осветољубиви и сујетни Дон Чичо се одмах постарао да увреду врати равном мером: издао је наређење својим људима да испразне трг кад Мусолини на њему буде држао говор. И заиста, у заказано време искупило се једва двадесетак сељака и чистача — публика одабрана по Дон Чичовом наређењу.

План „Стила"

Фашистички диктатор кипео је од беса: овако нешто било је нечувено. Зато је променио тему говора и ту, на тргу, објавио рат мафији! Пун самозадовољства због одржане лекције Мусолинију, Дон Чичо се није ни потрудио да саслуша говор. Да јесте, вероватно се неколико недеља касније не би, по личном Дучеовом наређењу, нашао у затвору.

После хапшења Дон Чича Чезаре Мори је покренуо акцију коју је једном приликом назвао план „Стила": не хајући за законске форме пунио је затворе свима за које је сумњао да су припадници мафије или у било каквој вези с њом. За следећих неколико година лишено је слободе неколико хиљада људи. Међу њима су се нашли и многи „угледници".

Први моћник Сицилије Дон Кало постарао се да се не нађе међу њима: остао је у својој Вилалби из које се није мрдао ни кад је рат почео, шаљући повремено, додуше без имало одушевљења, новчане прилоге за „фашистичку ствар". Тако је између осталих и он био један од оних који су финансирали „Марш на Рим".

Други разлог због чега се мафија, а са њом и Дон Кало, нашла у антифашистичком табору било је уверење да су САД желела да од Сицилије направе своју четрдесет девету државу. Потајни сан Дон Вицинија био је да ће можда постати гувернер те државе. Касније се показало да је то био рачун без крчмара. Лативши се операције уједињавања мафије која је стално била на удару Чезара Морија, Американци су свакако имали у виду обезбеђивање успеха припреманог искрцавања на Сицилију. Постоје индиције да су, ступивши на тле острва, имали са собом листу поверљивих особа — угланом припадника мафије које су одмах постављали на одговорна места. То потврђује и авион који се 14. јула 1943. нашао изнад Вилалбе. „Изгледа да су се америчке тајне службе послужиле мафијом сицилијанског порекла из Сједињених Држава да би организовале искрцавање на Сицилији", написао је Леонардо Шаша. Од кога је потекла идеја, то није једноставно утврдити али се зато зна да је улогу посредника имао Лаки Лучано, шеф америчке мафије.

Бај, бај, Америно!

Године 1943. Лучано се, због 62 доказана криминална дела, нашао у затвору осуђен на 30 до 40 година робије. Његов адвокат Мозес Полакоф изјавио је после рата да је америчка контраобавештајна служба ступила у контакт с њим желећи да успостави везу са Лучаном. За добијене информације и помоћ гангстеру су обећане противуслуге. Међутим, по тврђењу Џорџа Вајта из федералног уреда за сузбијање трговине дрогом Лучано је сам понудио своје услуге и то шаљући поверљивог човека Агоста Дел Грација, управо Вајту. Дел Грацио је натукнуо да је његов шеф један од најугледнијих чланова мафије и да посредством својих веза са сицилијанском мафијом може у Италију да убаци америчке агенте. Шта се све дешавало у току преговора тешко је рећи, тек жута застава са великим црним „Л" затегнута на америчком бомбардеру који се 14. јула појавио над Вилалбом, била је амблем Лаки Лучана.

За заслуге учињене америчкој нацији други Лучанов адвокат Џорџ Волф затражио је 1943. смањење казне. Међутим, пред одбором за помиловање његов газда се нашао тек две године касније: морнаричке власти које је требало да дају исказ у Лучанову корист нису желеле да буду увучене у „поступак". Шеф америчке мафије ипак је пуштен на слободу и „отпраћен" у Италију али захваљујући приватној интервенцији капетана фрегате Хафендена, човека за кога кажу да је имао веома значајну улогу у преговорима са Лучаном.

Што се тиче Дон Кала он је 28. јула, сутрадан по повратку из Черде, именован за градоначелника Вилалбе и почасног пуковника америчке војске. На пријему који је те вечери приредио он је присутним америчким официрима представио и неколицину пријатеља ошишаних глава и бледих лица — тобожње жртве фашистичке диктатуре. На његову препоруку „борци против фашизма" су, ради личне сигурности, већ сутрадан добили дозволе за ношење оружја, па је тако Дон Кало опет дошао до телесне страже коју му је још 1924. године одузео Мусолини. Као прва жртва ове страже пао је Пјетро Пурпи, карабињерски официр који је, по наређењу Американаца, и издавао дозволе за ношење оружја.

Поставши први грађанин Вилалбе Дон Кало се постарао да из судске и полицијске архиве уклони сва документа у којима се налазило његово име: сада је могао несметано да увећава своје богатство и неограничено господари Сицилијом. Умро је природном смрћу 1954. године.

Приредила:
Олга Вукадиновић

НАЈСТАРИЈИ КУВАР

Вероватно најстарија збирка кулинарских рецепата створена је у Месопотамији. Људи који су некад живели између Еуфрата и Тигра знали су како се праве сиреви, кисели млечни напици слични данашњем кефиру. На недавно откривеним глиненим таблицама с клинастим писмом описано је око три стотине рецепата за мешење хлеба. На таблицама је овековечено и име првог науци познатог кувара, извесног Мулхолда чији су рецепти записани око 1700. година пре наше ере. У архиви асирског цара Асурнасирпала II (883-859. пре наше ере) чува се рецепт кубе — паштете која је и данас омиљено јело у Ираку.

ПАУЦИ — ТКАЧИ

Све доскора многи научници нису веровали у тачност онога што је записао руски истраживач Миклухо-Миклаја — Папуанци лове рибу мрежама које ткају пауци. Енглески истраживач и природњак Прет одлучио је да провери ово тврђење. И, шта је открио? На Новој Гвинеји он је на лицу места посматрао како домороци праве рибарске мреже. Људи исплету само основу, а затим тај „плуфабрикат" окаче између дрвећа. Посао довршавају новогвинејски пауци чија је паучина изузетно јака. За то им треба око две недеље.

ДВАДЕСЕТ ТАЧКИЦА

У Копенхагену је недавно отворена игротека, установа у којој свако дете, као у библиотеци, може да позајми на недељу дана неку занимљиву друштвену игру. Ако је после тог рока врати на време и неоштећену, у његову чланску карту уписује се једна тачка. За двадесет сакупљених тачака члан игротеке добије на поклон једну забавну игру.

ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ

Када је Нилсу Бору, данском физичару, једном од најистакнутијих научника двадесетог века, дошао у посету један познаник, са запрепашћењем је констатовао да Бор изнад улазних врата држи потковицу. Није издржао да га не упита како то да научник светског гласа може да буде сујеверан. Нилс Бор му је одговорио:

— Наравно да не верујем да потковица може да ми донесе срећу, али — она доноси срећу веровао ти то или не!

ВОЛЕ ОТРОВ

Разни хербициди изванредно добро испуњавају свој задатак — уништавају коров али после тога остају у земљи и — трују је. Како се решити тих отрова? Амерички микробиолози одгајили су микробе који се хране хербицидима, тачније једном материјом која улази у њихов састав. Микроби ту супстанцу разлажу на угљен-диоксид и сону киселину. Ако концентрација све материје која се назива прилично тајанствено 2,45 Т у тлу прелази педесет делова на милион, на том месту никакве биљке више не расту. А микроби за једну седмицу могу да „поједу" 98 процената овог отрова. Научници сада покушавају да одгаје микробе који ће бити способни да прерађују и такве јаке отрове као што су диоксини и пентахлорбензоли.

КОЛИКО ЈЕ САТИ?

Многе фирме и даље, без обзира на штедњу, својим сталним клијентима шаљу поклоне за новогодишње празнике. Тако је једна фирма из Филаделфије која продаје сатове послала некој својој муштерији ручни сат као поклон. Та млада дама (није желела да јој се открије име) убрзо је закључила да предиван сат који је добила — не ради. Покушала је да га рекламира, али на писмо које је фирми упутила није добила никакав одговор. Мислила је: ако не одговоре први пут, други пут ситурно хоће. Међутим, и треће писмо остало је без одговора. Онда је фирму обасула телеграмима увек исте садржине: „Имам један ваш сат који не ради. Зато, молим вас реците ми — колико је сати?" Десетак сваких телеграма стизало је сваки дан. И шта мислите шта је фирма из Филаделфије урадила? Наравно, послала јој је нови сат.

ЛЕВАЦИ

У Енглеској је недавно објављен списак познатих људи у историји који су писали левом руком. Први по реду је римски цар Тиберије, затим следе Леонардо да Винчи, енглески краљ Џорџ II и многе друге познате личности. Списак се завршава такође једним краљем али не неким који је седео на престолу већ краљем глумаца комичара — Чарлијем Чаплином.

РАДИО-КАПА

За оне који без приче и музике не могу ни да макну, а не свиђају им се слушалице на ушима, касетофон у џепу и жица спроведена кроз рукав — измишљена је радио-капа. Пријемник је „уграђен" у њен клобук, слушалице само извирују, а дугмета за бирање станица и јачину звука налазе се са стране. Радио-капа ради на батерије и кошта 17 долара и 95 центи (око 1224 динара)

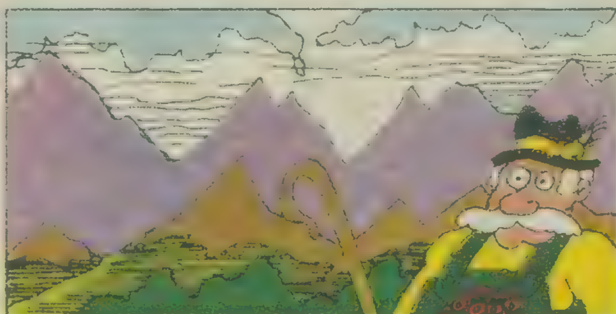

ФАТАМОРГАНА У ЕВРОПИ

Недавно су становници округа Карл-Маркс--Штата у ДР Немачкој били сведоци ретке природне појаве у овим крајевима: изнад планине Фихтелберг, највише у држави, неочекивано се појавио изврнут лик планинског масива Чешка Шума који се налази у суседној Чехословачкој, 1.150 километара далеко од Фихтелберга. Ни најстарији становници овог краја на памте да су икад видели фатаморгану.

СТО ЗА НАДУВАВАЊЕ

У Швајцарској је конструисан операциони сто за надувавање намењен ветеринарима-хирурзима. За свега четири минута компресор који се струјом напаја из аутомобилског акумулатора надува сто и операција може да буде извршена на било ком месту и под било којим условима. Кад се сложи, сто стаје у кофер средње величине.

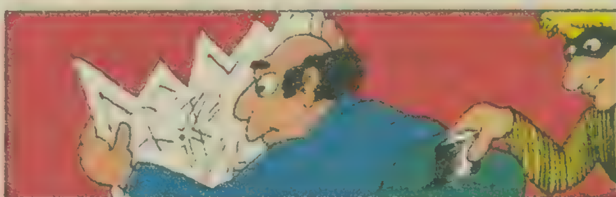

КАКВА МАПА!

Један италијански часопис објавио је недавно туристичку карту града Милана на којој су, поред осталог, означена места где се најчешће догађају крађе часовника, новчаника и женских ташни.

КОЗЕ НЕ ЗНАЈУ ЗА ГРЕШКУ

Да животиње предосећају земљотрес то је већ много пута потврђено у пракси. Патуљасте козе са фарме Хармони Килз, (САД) међутим, предсказују сваки пут вулканску ерупцију Маунт Сент Хелинза. Ове козе које се гаје на фарми удаљеној око четрдесетак километара од вулкана потпуно „полуде" дан пре него што ће вулкан прорадити. По речима Џудит Ричардсон, власнице фарме, животиње почињу да трче унаоколо као избезумљене, нападају се међусобно, испуштају неке чудне звуке и опасне су за човека или било коју другу животињу ако им приђе.

— До сада су патуљасте козе — каже Џудит — предвиделе све ерупције вулкана Сент Хелинз. — Док имамо њих, никакви сеизмографи нам нису потребни!

ЂУБРЕ У КОСИ

Амерички произвођач лака за косу „Силвер мист" (сребрна магла) продао је лиценцу немачком тржишту. Међутим, лак са тим називом изузетно се слабо продавао. Разлог је брзо откривен. Mist на немачком значи — смеће.

КАД ДИРИГЕНТ ТУЧЕ

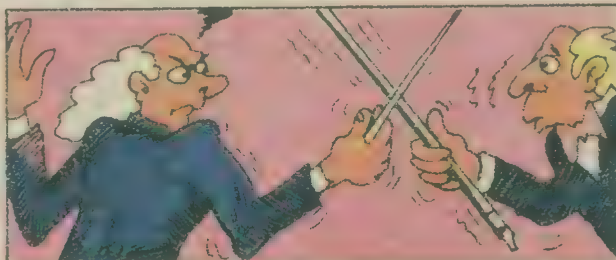

Артуро Тосканини, италијански оперски и симфонијски диригент светског гласа, важио је за веома преког човека. Када је са оркестром увежбавао концерт, од извођача је тражио пуну дисциплину. Прича се да је једном први виолиниста у току пробе био врло недисциплинован. Када се ни после неколико опомена није смирио, Тосканини се ужасно разбеснео и кренуо на њега диригентском палицом. Унезверени виолиниста покушао је да се одбрани гудалом, али Тосканини је замакнуо палицом, гудало се сломило и несрећног извођача ранило по лицу. Читав случај доспео је на суд. Судија је донео пресуду у корист чувеног диригента. Његово образложење је било: диригент има пуно право да некад и физички „уразуми" своје извођаче.

„БЕРТА“ ТУЧЕ СМЕДЕРЕВО

Иако се генерал Макензен с правом уздао у разорност једног од највећих топова у историји, његове гранате тешке преко тону раниле су само једног коња у српској комори!

Уочи првог светског рата немачки војни стручњаци конструисали су и произвели два топа које су и неки научници назвали правим „чудом технике“. Први је био „париски топ“ или „Колосус“, како су га још називали, а други мерзер „Дебела Берта“. Иако су сви огромни топови разорног дејства и те како познати не само у војној литератури, мање се зна да је „Дебела Берта“ била и у нашој земљи и да је својим циновским гранатама тукла Смедерево. О томе је остало и неколико узбудљивих и веродостојних записа.

ЖЕЖЕ И ГВОЖЂЕ

„Дебела Берта“, како је овај мерзер због своје величине назван одмах по конструисању, био је намењен за разарање највећих бетонских утврђења на граници Француске и Белгије. Браниоци утврда код Мононвилера, Дуомона, Лијежа, Намира, Анверса, а нарочито код Вердена и те како су запамтили ово оруђе „које и гвожђе жеже...“ Јер, немачка војска није почињала ниједну офанзиву већих размера, а да јој пут није крчила бар једна батерија тешких мерзера — „Дебелих Берти“. Тако их је приликом бомбардовања Вердена учествовало десет и хроничар је записао да ће их „Верден запамтити док људи трају“.

Ма колико све ово данас, у време чудесне технике, изгледало мало вероватно, постаће јасније ако се изнесу неки основни технички подаци тог заиста чудноватог оруђа: пречник цеви „Дебеле Берте“ износио је 420 милиметара, односно дупло више од „париског топа“. Дужина цеви била је седам метара, што је, за ту врсту оруђа, рекорд у историји ратова. Тежина целог оруђа, спремног за дејство, износила је 140.000 килограма. Граната, заједно са експлозивним пуњењем, била је тежа од једне тоне. Цена сваког метка премашивала је три хиљаде немачких марака. Транспортован је, најчешће, специјалним возом, сваки топ на десет вагона носивости од око 25 тона.

Зрна „Дебеле Берте“, домета преко 14 километара, продирала су у земљу до 12, а у дебео, армиран бетон 1,2 метра.

Немци су израдили укупно 14 ових топова, од којих су неки употребљени и у нападима на руске тврђаве Ковно (Каунас) и Ново Георгијевск (Модлин). Међутим, за нас је „Дебела Берта“ сигурно најзанимљивија по томе што су њене голијатске гранате падале и на нашу земљу.

ТВРЂАВА ИМПОНУЈЕ НЕМЦУ

Када је 1915. године немачки генерал Макензен добио наређење да нападне и покори Србију, он је, кажу, задатак прихватио само под једним условом: ако му се са фронта у Француској пошаље једна батерија „Дебелих Берти“. Свој захтев образложио је, између осталог, и овим речима: „Главни удар ћу нанети у правцу смедеревске тврђаве. Српски војници искористиће ту тврђаву, као заклон за топове и митраљезе...“

Генералов услов био је одмах испуњен: батерија тешких мерзера — две „Дебеле Берте“ — под командом поручника Солфа, стигла је железницом из северне Француске, преко Немачке, Аустрије и Мађарске у Банат и зауставила се на Дунаву код Ковина. Главна осматрачница је била постављена у врбаку, на левој обали Дунава, а помоћна на Смедеревској ади. Основни циљ: смедеревска тврђава, чијим би уништењем немачки војници, уз помоћ јуришних чамаца, створили отворена „врата“ кроз која би продрли у унутрашњост града, а затим и у дубину земље.

Осмог октобра по подне батерија је почела да дејствује, о чему је, после рата, писао и сам командир те батерије, поручник Солф, у књизи „Две године рата једне батерије од 42 cm“: „Ја сам гађао град. Бацао сам зрно по зрно, али жељени резултат нисам могао да постигнем. Старе зидине биле су невероватно отпорне. Иако су после сваког удара летели у ваздух прашина и камење, ипак су кула и зидине и даље стајале. Једна кула била је двапут погођена, али се само мало нагнула. Тврђава је почела да ми импонује...“

ОПЕТ НА ВЕРДЕНСКИ ФРОНТ

Повремено, он је ватру преносио и на само Смедерево, као и на околне положаје које су држали српски војници првог позива Шумадијске дивизије. Тако је једно зрно тешког мерзера пало пред општинску зграду у Смедереву, друго погодило ондашњу гимназију, треће — цркву, а четврто — окружну зграду.

Све је то, наравно, изазвало панику међу становништвом. Али, страх није захватио и српске војнике. Командир градске опсадне батерије, која је била придодата одбрани Смедерева, пише у свом дневнику, између осталог, и следеће: „Морал код војника добар. У почетку узрујани, јер до тада никад нису били изложени ватри топова од 210, 305 и 420 милиметара. Али су се доцније навикли, нарочито кад су увидели да од масе избачених граната немамо никаквих губитака. Рањен је само један коњ у комори...“

Немачки поручник и његове „Берте“ нису испунили очекивања: поколебали српску војску, која је, упркос „чуду технике“, и даље давала жилав отпор, грчевито бранећи своју земљу. И, батерија „Дебелих Берти“ вратила се железницом на фронт код Вердена. Током 1916. и 1917. године Немци су ове голијате од топова употребљавали и за уништавање живе силе у рововима, али резултати нису одговарали утрошку муниције и хабању цеви.

„Дебеле Берте“ су већ давна прошлост. На њих данас, преко 67 година од бомбардовања Смедерева, подсећају многи ожиљци на чврстој тврђави која је јуначки одолела њиховим чудовишним гранатама.

И. Л.

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ: ДВАНАЕСТ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

ТАТА, ЈА СЕ НЕ ШАЛИМ!

Вилхелм Штајниц је рођен 18. маја 1836. године у Прагу. Титулу светског првака освојио је 1886. када је у мечу одржаном у Њујорку, Сент Луису и Њу Орлеансу, победио другог претендента на титулу Јохана Цукерторта са 12,5:7,5. Титулу је успешно одбранио у мечевима са Чигорином, два пута и Гунсбергом. Умро је у Њујорку 12. августа 1900. године.

РИЂА ГЛАВА ЈЕДВА ЈЕ ВИРИЛА ИЗНАД СТОЛА СА ШАХОВСКОМ ТАБЛОМ. ОТАЦ ГА ГОТОВО НИЈЕ НИ ПРИМЕЋИВАО. НИЈЕ МОГАО НИ ДА ПРЕТПОСТАВИ ДА ЋЕ КРОЗ ПЕТ МИНУТА ИЗГУБИТИ ПАРТИЈУ ОД НАЈМЛАЂЕГ СИНА.

Јозеф Саломон Штајниц, ситни гвожђарски трговац, отац тринаесторо деце, нервознији је него обично. Његов дугогодишњи пријатељ и редовни недељни партнер у шаху Епштајн, такође мали трговац, није дошао на време.

У прашком јеврејском гету где је становала многочлана породица Штајниц, почетком четрдесетих година прошлог века није било баш весело. Немаштина, оскудица и беда куцали су на готово свака врата. О разоноди и одмору тешко да је могло да се помисли. Трговац Штајниц је, уз помоћ старијих синова, радио целе недеље од јутра до касно у ноћ да би зарадио — једва да прехрани многобројну фамилију. Недељно поподне је било редак тренутак пролазне среће, мира и спокојства у кући. Једино је мајка, по ко зна који пут, стављала закрпу на већ искрпљене панталоне неког од синова.

Не говори глупости!

Отац је редовно играо своје партије шаха, нестрпљиво умирујући децу која су се врзмала око стола. Само је најмлађи Волф као прикован стајао поред стола изнад кога му је вирио само нос и ћутке, не трепћући, посматрао игру древних фигура. Замишљено, тако рећи не дишући, зурио је у коцкасту таблу покушавајући да схвати тајну игре.

— Доста са галамом — викнуо је отац вадећи из џепа сат. — Зашто га нема, увек је тачан и педантан, а сад касни већ читав сат. Мора да су му дојадили силни порази — насмешио се задовољно.

— Па можеш једну недељу и без тог проклетог шаха — одговорила је мајка не дижући поглед. — Има толико посла да се уради, а и са децом треба мало да се позабавиш. Комшије се жале да су несносни.

— Пусти их, као да су њихова деца боља! А што си се, Волф, тако укипио и зуриш непомично у ту таблу кад ни правила не знаш? У ствари, нека. Бар не галамиш.

Дечак је подигао поглед и са страхопоштовањем једва чујно изговорио.

— Мислим да знам како се игра. Док чика Епштајн не дође, могао бих ја са тобом да играм.

Отац га је погледао пажљиво. На Волфа готово никад није обраћао пажњу: био је исувише мали да би радио у дућану а недељом је поред стола немо посматрао шах и само покаткад с чуђењем погледао неког играча после одиграног потеза.

— Хајде, не говори глупости. Исувише си мали да би схватио и како фигуре иду, а камоли да играш целу партију. Хајде, реци ми како се, на пример, креће овај ловац овде.

На прстима

— Он сад не може да се окрене, само скакач може да прескочи пешаке. Ако би се померили ови пешаци — дечак је руком показао на два пешака — онда би се ловац кретао овако, укосо.

— Гледајте шта шврћа зна — живнуо је стари трговац. Једино што је о Волфу знао било је то да је дечак пргаве нарави и да често долази у сукоб са старијом браћом и сестрама. Често је морао да опомиње да га не туку јер је најмлађи. Сада га је први пут погледао с више пажње. Риђа глава једва је вирила изнад стола. Мали Волф се пропео на прсте да би оставио утисак старијег и вишег.

Отац је знао да дечак, иако још није пошао у школу, уме добро да рачуна. Напамет је сабирао и одузимао двоцифрене бројеве, што је трговца веома радовало. Некако више махинално стари Јозеф је помиловао гргураву као пламен црвену синовљеву косу. Охрабрен, Волф је хитро испружио руку изнад стола и покренуо белог пешака испред краља за два поља. Правећи се невешт отац је и сам одговорио на исти начин. Дечак је размишљао само неколико секунди пре него што је одиграо свој други потез, немајући при том храбрости да погледа оца у очи.

Били су то први потези које је за шаховском таблом одиграо Вилхелм Штајниц, каснији шаховски професионалац и први од дванаест величанствених, како љубитељи шаха називају светске шампионе.

Отац није схватио дечака озбиљно, одиграо је неколико провокативних потеза и на крају — изгубио партију! Било му је неугодно и није у први мах знао како да реагује. Најбоље да све окрене на шалу.

Дајте ми јастуче!

— Волф, изгледа да сам добио новог партнера за недељне партије шаха — рекао је. — Нисам ни слутио да ти пратиш ток партије. Хајде да одиграмо још једну, али сада се добро чувај, неће више бити шале.

— Мама, молим те дај ми оно јастуче, овако не видим целу таблу — обратио се мајци мали Волф, који ће касније као студент техничких наука у Бечу променити име у Вилхелм, данас познато свим љубитељима шаха у свету.

Хроничари шаха кажу да је и другу партију добио дечак. Можда то у односу на партије које је касније у дугој, успешној и плодној каријери одиграо и није важно. Можда је стари трговац и био слаб играч. Битно је да је дечачић сам научио шах гледајући како старији играју и невероватно брзо схватио његову суштину и смисао.

Били су то први кораци будућег шампиона који ће својом реформом ударити темеље модерном схватању шаховских идеја. Играча који ће целом шаховском свету показати да поред комбинаторног постоји и позициони шах.

На трновитом и суровом путу до шаховског Олимпа, пребродиће све препреке. Доспеће до самога врха да би на крају завршио, несрећан и сломљен, у крајњој беди помућена ума. Шаху је дао све што је имао, а овај га је учинио првим од „бесмртних".

Б. М. — М. Ђ.

СЕНЕТ
СЕНЕТ

УЗБУЂУЈУЋА ИГРА КОЈУ НИСТЕ ЗНАЛИ

Стари Египћани развили су још пре више од пет хиљада година разне друштвене игре које су и данас врло занимљиве. Игра „Сенет“ (на египатском — „Путовање“) била је најомиљенија и у њој су уживали, или се због ње љутили, фараони, грађани, робови. Дуго је имала религијско значење: представљала је путовање душе кроз подземни свет после смрти, а победник је стицао вечни живот. Ликови на табли приказују симболе среће али и свакодневне предмете који су људима потребни на њиховом путовању. Овакве табле пронађене су заједно са златом и накитом у гробници фараона Тутанкамона. Владареви поданици ставили су их тамо да би „Тут“ могао да се игра и на оном свету.

ЦИЉ

Потребно је да први померите свих својих пет фигура преко свих 30 поља на табли и напустите је. Играју само два играча.

ПРИБОР

Таблу (цртеж из „Политикиног забавника“), налепите на картон. Потребно вам је још: пет већих и пет мањих „фигура“ (дугмади или металних новчића); четири дашчице од сладоледа (који се купује у самоуслузи) или четири лекарске дашчице за преглед грла (можете их купити у апотеци); црвени фломастер.

ПРИПРЕМА

1) Нацртајте фломастером круг на једној страни сваке дашчице; друга страна мора да остане празна.

2) Положите таблу на сто и на њу поставите фигуре: пет већих на поља 1, 3, 5, 7, и 9 (први играч), а пет мањих на поља 2, 4, 6, 8 и 10 (други играч).

3) Да би се установило који од два играча почиње игру, један баца новчић у ваздух, а други у том тренутку каже: „Писмо!“, односно „Глава!“. Ко погоди тај је први играч.

ПРАВИЛА

1) Да би се видело за колико поља морате да померите своје фигуре, баците све четири дашчице заједно да слободно падну на сто. Број дашчица са црвеним кругом на горњој страни (1, 2, 3 или 4) показује за колико поља треба да померите неку од својих фигура. У случају да су нагоре окренуте само празне стране дашчица, једну фигуру померите за пет поља.

2) Која ће то фигура бити ствар је вашег избора, али можете да померите само једну. На једном пољу не могу истовремено да се нађу две фигуре. Ако сте добили број 1, 4 или 5, после одговарајућег померања фигура настављате бацање. Чим добијете број 2 или 3, након помицања фигуре бацање дашчица преузима други играч.

3) Други играч баца дашчице и помера фигуре на истоветан начин.

4) Ако ваша фигура доспе на поље на којем се налази фигура противника („нападне“ га), вратите његову фигуру на поље које сте управо напустили.

5) Две исте фигуре, или више њих, у низу (на пример, велико дугме на пољу 16 и исто такво на пољу 19) заштићене су од напада. Ниједна друга фигура, ни противникова ни ваша, не може да се стави на та поља него се, ако је могуће, помера нека друга фигура.

6) Док год је могуће, морате да се крећете напред. Ако то није могуће, морате за одговарајући број поља да померите једну своју фигуру натраг. Догоди ли се да при том стигнете на поље на којем се налази противникова фигура, њу ћете померити на-

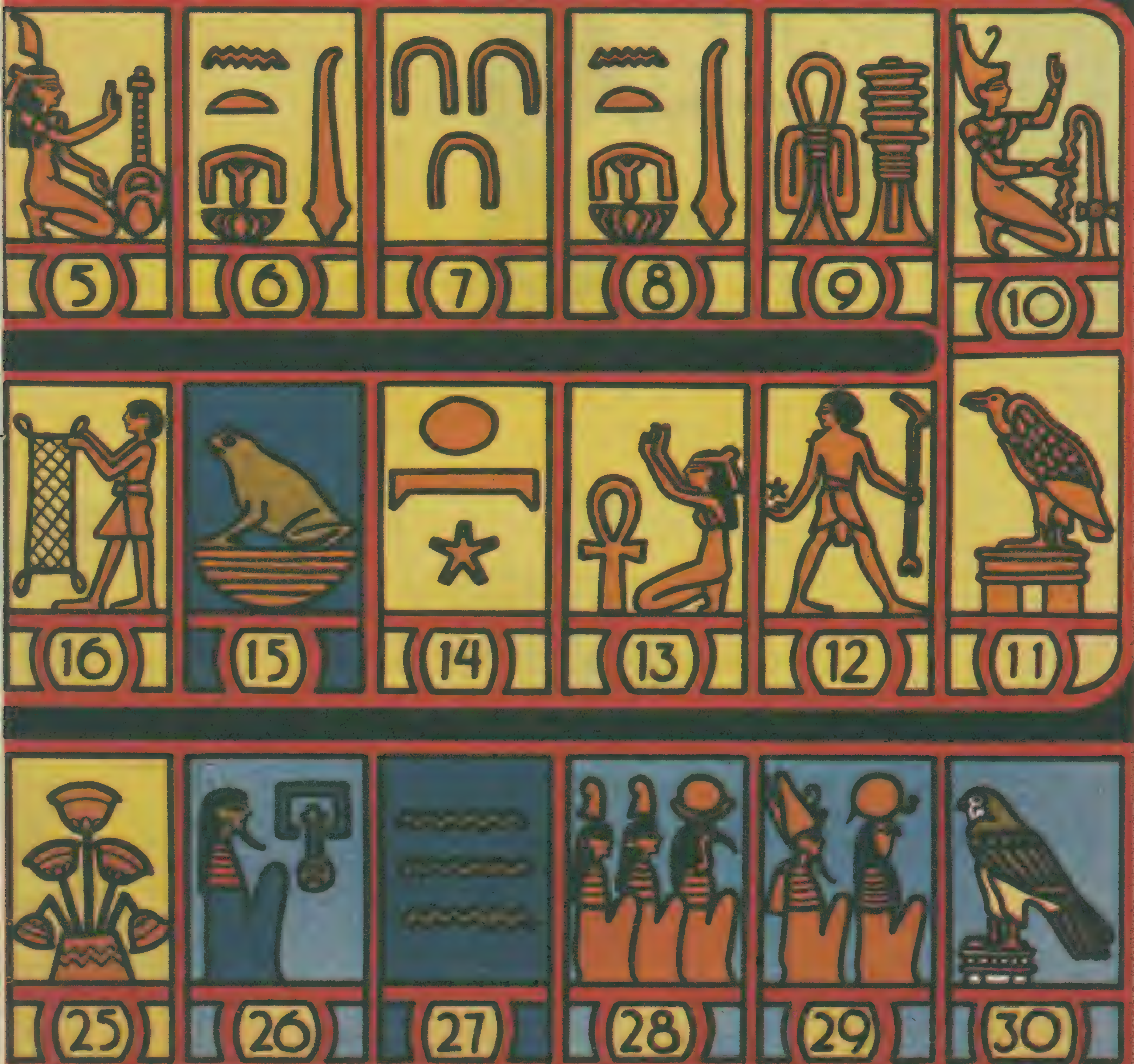

напред, на поље које сте управо напустили.

7) Обавезни сте да извршите свако померање, осим ако то уопште није могуће. У том случају ваше фигуре остају где су, а дашчице преузима противник.

8) Када нека од ваших фигура дође близу краја табле, морате бацањем дашчица да добијете тачан број да бисте с њом били готови. На пример, ако се фигура налази на пољу 28, једино број 3 може одмах да је изведе са табле. Ако је фигура на пољу 30, морате да добијете број 1.

НАРОЧИТА ПОЉА

Кућа лепоте (поље 26): Свака фигура мора да стигне на ово поље пре него што настави кретање. Фигура која је већ била на њему и потом га прошла, па је затим враћена на поље испод њега, мора поново на њему да се заустави. За заустављање на овом пољу потребно је да бацањем дашчице добијете тачан број; мањи или већи користићете за остале фигуре, ако је то могуће.

Кућа воде (поље 27): Фигура коју спустите на ово поље одмах почиње да се „дави". Док је не спасете, не можете померити ниједну од осталих фигура. Спасавање можете да извршите на два начина. Први — можете да вратите „дављеника" на поље 15 (Кућа обновљеног живота), пропустите бацање ако сте на њега имали право, а затим фигуру померате према свим правилима. Ако се на пољу 15 већ налази нека фигура, померајте „дављеника" још више натраг, до првог слободног поља, пропустите бацање на које сте имали права када на вас дође ред. Други — оставите „дављеника" на пољу 27 и покушајте да бацањем дашчица добијете број 4 који вам омогућује да га уклоните са табле. Ако нисте успели, сачекајте свој ред па покушајте поново. Док не добијете број 4 и не уклоните фигуру са поља 27, не можете померити ниједну другу фигуру. Сачувајте правила док не научите игру.

ПРИЈАТНА ЗАБАВА!

Поручник Блубери: ДУХ СА ЗЛАТНИМ МЕЦИМА

III ДЕО

БЛУБЕРИ И ЏИМИ МЕК КЛУР СЛЕДЕ ВЕРНЕРА АМАДЕУСА, ЗВАНОГ ПРОСИТ, КОЈИ ЈЕ НА ТРАГУ СКРИВЕНОГ БЛАГА. ПРОСИТ У СТОПУ ПРАТИ НЕПОЗНАТОГ ЗА КОГА КАЖЕ ДА ЈЕ ДУХ, И ДОСПЕВА У СТАРО, НАПУШТЕНО СЕЛО...

А ШТА АКО САМ У КЛОПЦИ?

ПРОСИТ ЈЕ ОСЕТИО СТРАХ

ПРОСИТ ЈЕ НАПУСТИО ЗАКЛОН И ПОШАО ПРЕМА КИВИ

ТРОФЕЈИ, ХРА-
НА И ПУН ВРЧ ВО-
ДЕ ... А ШТА ЈЕ
ОНО НА ВАТРИ ?
ОХ, ПА ОН ТОПИ
ЗЛАТО ...

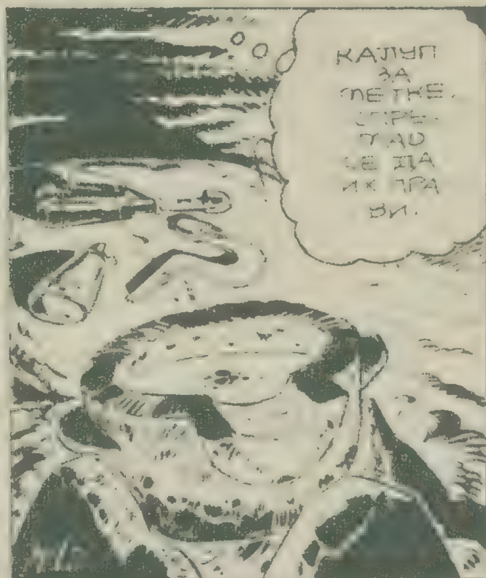
КАЛУП
ЗА
ПЕТКЕ.
СПРЕ-
ТАН
СЕ ДА
ИХ ПРА-
ВИ.

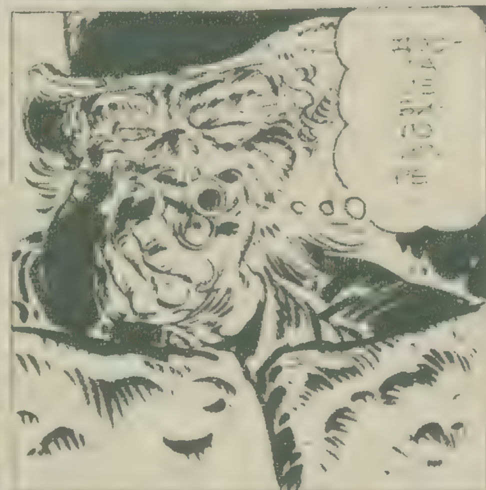

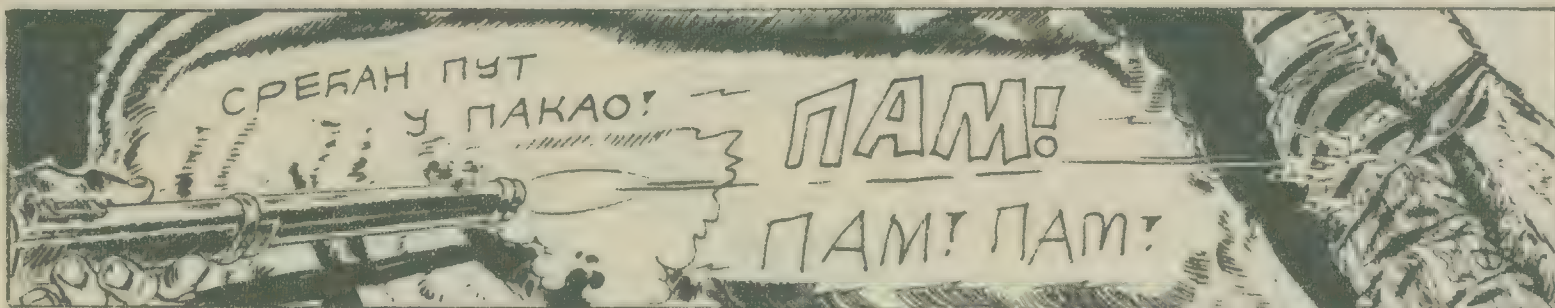
СРЕЋАН ПУТ
У ПАКАО!
ПАМ!
ПАМ! ПАМ!

ШТА? ПУЦАО САМ
У ПРАЗНО... УХ ОВО
ЈЕ БИО ГАДАН
КОШМАР!

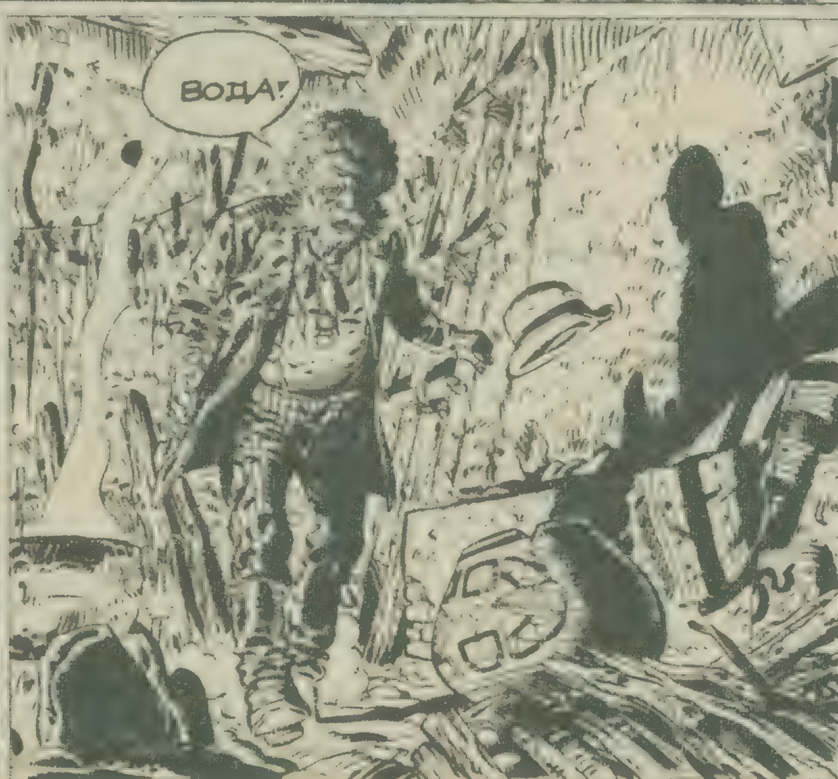
ВОДА!

АААХ!

ОТРОВНИ ГУШТЕР!

ААХ! ХИ! ХИ!
СМЕШНО! УМРЕЋУ ОД ЖЕЂИ ПОРЕД ПУНОГ ВРЧА!

ИЗНЕНАДА...
НЕКИ ШУМ...

ХАА! ХА! ХА!
МЕРДЕВИНЕ! ДУХ!

ДО ЂАВОЛА! ПУШКА ЈЕ ПРАЗНА!
КЛИК! КЛИК!

КАКО САМ СЕ УВАЛИО... АЛИ, У ШТА САМ ПУЦАО? НЕШТО СЕ МРДАЛО...

ААХ! ЛЕШ АПАЧА... И ВЕЗАНИ ГУШТЕР... ЗНАЧИ, ТО СЕ ПОМЕРАЛО...

ИМАМ ПОСЛА СА ЂАВОЛОМ! А ОВА КИВА ПУНА ЗЛАТА ЈЕ ЗАТВОР, А И ГРОБ!

ПАЦОВЕ СМРДЉИВИ! КУКАВИЦЕ! ПОКАЖИ СЕ!
ШТО ТИ НИСИ ПУЦАО У ЛЕЂА?

ТИ УБИЦА! ЗАО! САД ОСВЕТА!
ОВАЈ ГЛАС? НЕМОГУЋЕ... ПОЛУДЕЋУ...
3

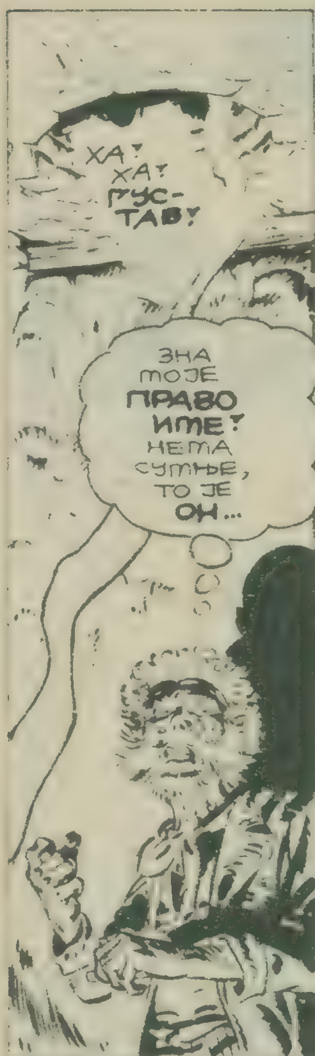

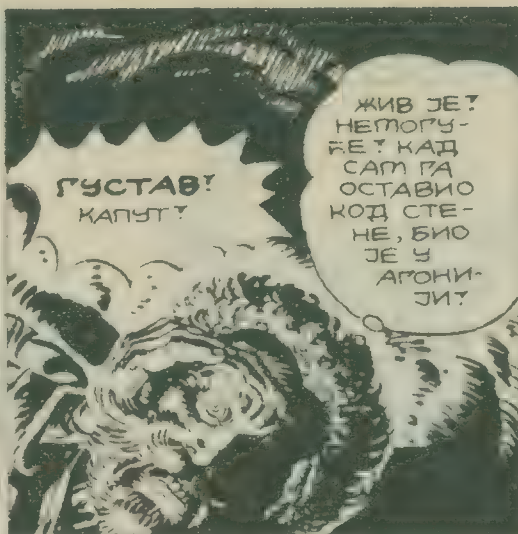

ПАРАЛИЗОВАН СТРАХОМ, ПРОСИТ ЈЕ СЛУШАО ГЛАС КОЈИ ГА ЈЕ ЗВАО ЊЕГОВИМ ПРАВИМ ИМЕНОМ, ИМЕНОМ КОЈЕ ЈЕ ЗНАО САМО ОН...

РЗАЊЕ ДОЛАЗИ ИЗ КАЊОНА! МУЧИ ИХ ЖЕЂ!

ТО СУ ПРОСИТОВИ КОЊИ!

ЕНО, КОД ВЕЛИКЕ СТЕНЕ! ДВА КОЊА И МАЗГА! АЛИ НЕМА ПРОСИТА!

ТРЕБА ГА СЕ ЧУВАТИ! ОХ, ПОГЛЕДАЈ!

СИГУРНО ЈЕ ТАМО ЧОВЕК КОГА ОН ТРАЖИ!

СЕЛО!

ЗВИЗ!

БРЗО! УЗЕЋЕМО КОЊА!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЈАДНЕ ЖИВОТИЊЕ! НЕ ИЗГЛЕДАЈУ БАШ НАЈБОЉЕ!

УЗЕЋУ НАЈИЗДРЖЉИВИЈЕГ!

УМЕСТО ДА ИДЕМО ТАМО, ПОСТАВИМО ПРОСИТУ ЗАМКУ! СИГУРНО ЋЕ ДОЋИ ПО КОЊЕ!

НЕ, МЕК! ИНТЕРЕСУЈЕ МЕ ОНАЈ БОСОНОГИ! ПОЖУРИМО!

НЕ ДОПАДА ТИ СЕ ОВО! МОЖДА ОВДЕ СТВАРНО ИМА ДУХОВА!

КАД ТЕ ВИДЕ, ПОБЕЋИ ЋЕ!

НА ДНУ КИВЕ...

ТУ ЈЕ НЕГДЕ... МОРА ДА УЖИВА У МОЈОЈ АГОНИЈИ...

НЕ МОГУ ЈОШ ДУГО ОВАКО... ИМАМ ГРОЗНИЦУ... МОРАМ ГА УБИТИ... ПРИВУЋИ ЋУ ГА ОВАМО...

ЗНАМ ПЕСМУ КОЈОЈ НЕЋЕ ОДОЛЕТИ...

АААХ! УМИРЕМ! ВОДЕ!

ХИ! ХИ!
ГУСТАВ! КРАЈ!
АААХ!
ВОДЕ!

ХИ! ХИ!
КРАЈ!
ТУ ЈЕ!

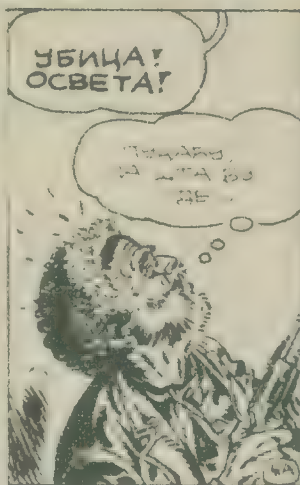
УБИЦА! ОСВЕТА!

ЗАПАЊУЈУЋОМ БРЗИНОМ, ПРОСИТ ЈЕ ИСПРАЗНИО ШАРЖЕР...
ПАМ! ПАМ! ПАМ!

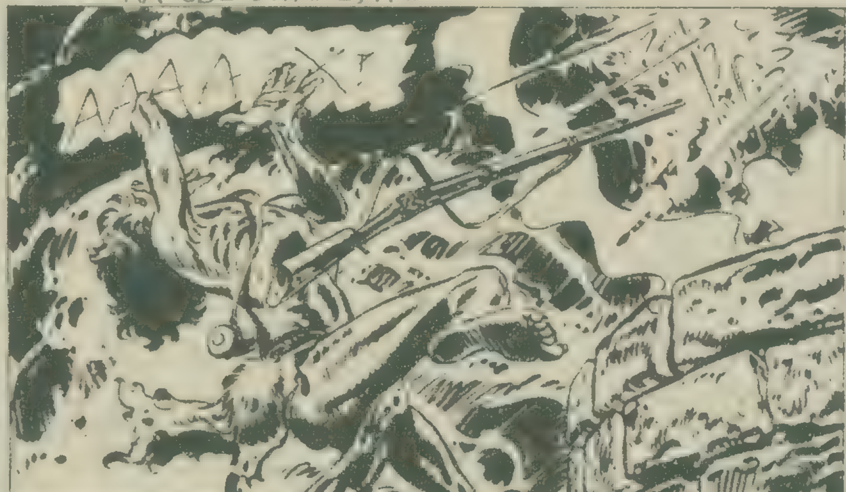
ОДБИЈАЈУЋИ СЕ ОД СТЕНЕ, МЕЦИ СУ ПОЛЕТЕЛИ НА СВЕ СТРАНЕ, И...
АААХ!

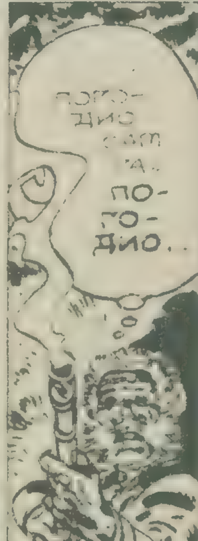
ПО-ГО-ДИО...

ЈАО! БОЛИ! УХ!

ЈЕСИ ЛИ ЧУО, ТЕК?
НИСАМ ГЛУВ! ИЗГЛЕДА ДА СУ ПРОСИТ И ДУХ У СВАЂИ!

СКЛОНИ КОЊЕ! НЕ БИХ ЖЕЛЕО ДА ПРОСИТ ДОЂЕ ДО ЊИХ АКО МИ СЕ ИЗМИГОЉИ ИЗ РУКУ! ПОСЛЕ МИ СЕ ПРИДРУЖИ!
ЛУД ЈЕ

САЧЕКАЈ ТЕ, МАЈК! МОЖДА ЈЕ ЗАМКА!
ОВАЈ ЋЕ НАС ОБОЈИЦУ ОТЕРАТИ У СМРТ...

НЕКА ПЕЋИНА! ТУ ЋУ ОСТАВИТИ КОЊЕ!

БЛУБЕРИ ЈЕ ВЕЋ СТИГАО ДО СЕЛА...
СВЕ ЈЕ ТИХО! ЗАКАСНИО САМ!

НЕМА ТРАГОВА! НЕЋУ ВАЉДА МОРАТИ ДА ИСПИТАМ ЦЕО ЛАВИРИНТ?

ТОГ ТРЕНУТКА...
ЈОШ САМО ДА ИЗИЂЕМ...

ВАЉДА ЋЕ СЕ ПУШКА НЕГДЕ ЗАГЛАВИТИ...

ПРОСИТ ЈЕ ЗАПОЧЕО ПЕЊАЊЕ...

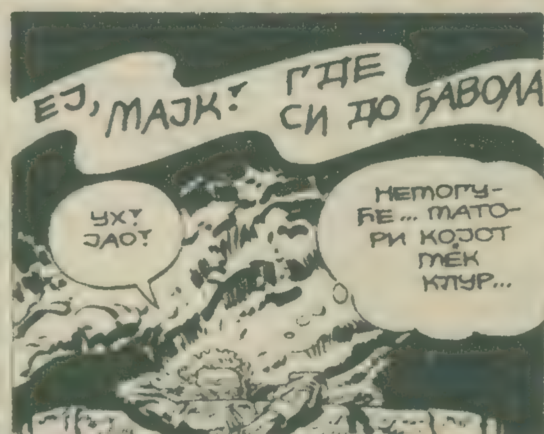
ЕЈ, МАЈК! ГДЕ СИ ДО ЂАВОЛА?
УХ! ЈАО!
НЕМОГУЋЕ... МАТОРИ КОЈОТ ТЕК КЛУР...

КАСНИЈЕ...
НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ОВАЈ ИМПРОВИЗОВАНИ КОНОПАЦ ДА ИЗДРЖИ...

А ТУ СИ! ДОНЕО САМ ЛАМПУ И ЛАСО!
ЗАВЕЖИ, БУДАЛО! ОДАЋЕШ НАС!

ЗНАЧИ, БЛУБЕРИ И ... СУ ПОБЕГЛИ АПАЧИМА... САД И ЊИХ ИМАМ НА ВРАТУ.

ПОЧЕЛО ЈЕ ПРЕТРАЖИВАЊЕ ПЕЋИНА...
МАЈК,
НИКАКВОГ ТРАГА!

КРВ!

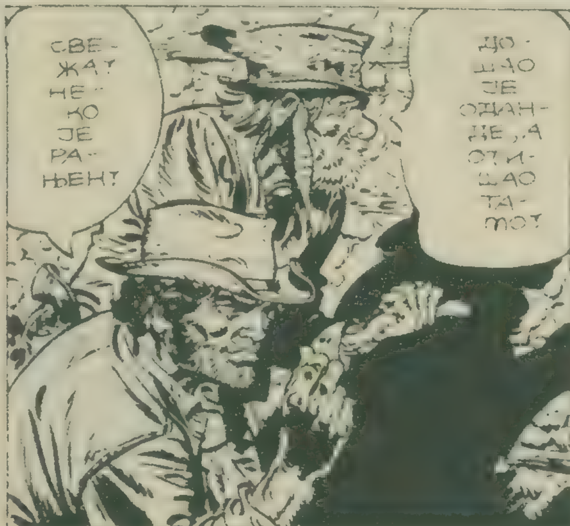
СВЕЖА! НЕКО ЈЕ РАЊЕН!
ДОШАО ЈЕ ОДАНДЕ, А ОТИШАО ТАМО!

И ПРОСИТ ЈЕ НЕШТО ОТКРИО...
МЕРДЕВИНЕ... БИЋЕ МИ ПОТРЕБНЕ ЗБОГ ЗЛАТА...
ХРАНА И ВОДА... ОВДЕ ЈЕ ЧЕКАО МОЈУ СМРТ...

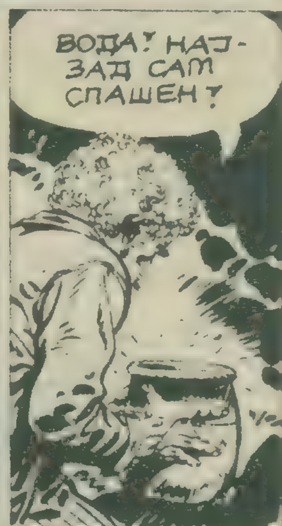
ВОДА! НАЈЗАД САМ СПАШЕН!

МЕЂУТИМ...
ЕВО НАС НА КРАЈУ ХОДНИКА!
ОВАЈ ЈЕ ДОБРО ИСКРВАРИО!

НЕМА НИКОГА!
АЛИ, МОРА ДА ЈЕ ТУ НЕГДЕ! НИЈЕ МОГАО ДА ИШЧЕЗНЕ!

МОЖДА СЕ ЗАВУКАО ТАМО!

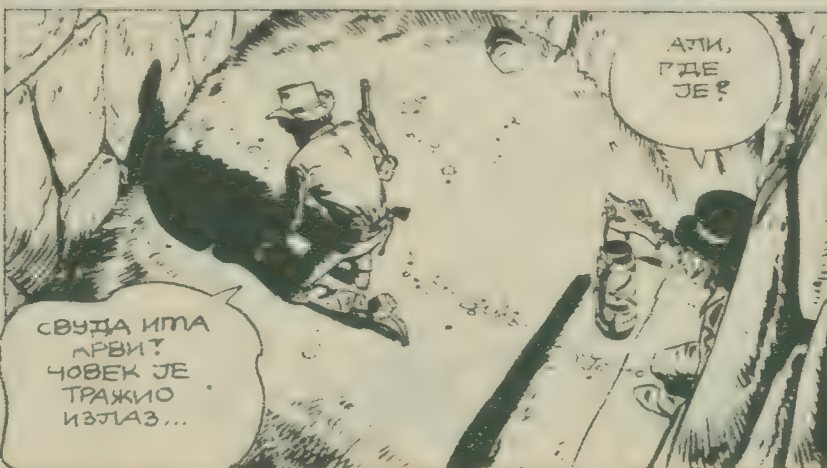
АЛИ, ГДЕ ЈЕ?
СВУДА ИМА КРВИ! ЧОВЕК ЈЕ ТРАЖИО ИЗЛАЗ...

ВИДИ ОВО, ДОК!
У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ОВИ ТРАГОВИ ЋЕ МЕ ОДВЕСТИ ДО ДУХА...

У МЕЂУВРЕМЕНУ...
НАСЛОНИО СЕ ДА ПОВРАТИ СНАГУ!
ЧИНИ ТИ СЕ ДА...

БЛУБЕРИ ЈЕ ИСПРУЖИО РУКУ...
СТЕНА СЕ ПОКРЕЋЕ!
КРРРР!

ТУДА ЈЕ ИЗИШАО!
СКРОВИШТЕ!

ЕВО ОПЕТ ТРАГОВА КРВИ!
НЕЋЕШ ВАЉДА ДА УЂЕШ? А АКО СЕ СТЕНА ЗАТВОРИ?

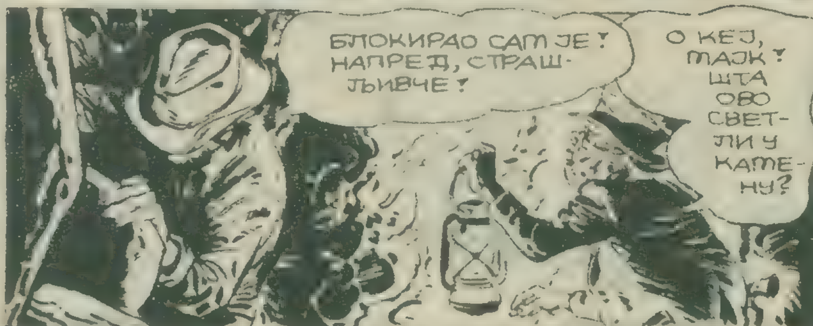
БЛОКИРАО САМ ЈЕ! НАПРЕД, СТРАШЉИВЧЕ!
О КЕЈ, МАЈК! ШТА ОВО СВЕТЛИ У КАМЕНУ?

ЗЛАТО! ЧИСТО ЗЛАТО, МАЈК! У РУДНИКУ СМО!
ШТА?!

БОГАТИ СМО! УРА!
ПОСЛЕ ЋЕМО О ЗЛАТУ!

ЉУД СИ! ОСТАЛО НИЈЕ ВАЖНО!
ЧУЈ, ЈАУЧИ... И ЈОШ НЕКИ ШУМ!

РАЊЕНИК! АЛИ НИЈЕ ПРОСИТ!

ВОДА! ИЗВОР!
ДАЈ ЛАМПУ! УЧИНИЛО ТИ СЕ ДА...

КО СТЕ ВИ?
ААХ! МОЈА ГЛАВА!
ЈА САМ... БАРОН... ВЕРНЕР АМАДЕУС!
ШТА?!

А КО ЈЕ ОНДА ОНАЈ ДРУГИ?
БУНЦА! РАЊЕН ЈЕ У ГЛАВУ?

СМИРИ СЕ, СИНКО!
КУНЕМ СЕ! СВЕ МИ СЕ ЗБРКАЛО... ИМАМ УТИСАК ДА САМ СЕ ПРОБУДИО КАД ЈЕ ГУСТАВ ПУЦАО!
ГУСТАВ?

ГУСТАВ, МОЈ СЛУГА! ГУСТАВ ХАЦЕЛ!
??

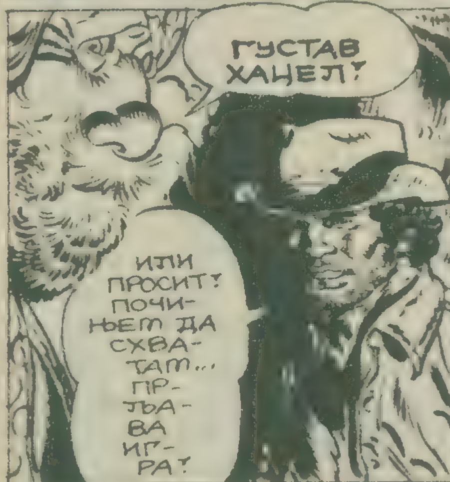
ГУСТАВ ХАЦЕЛ!
ИЛИ ПРОСИТ! ПОЧИЊЕМ ДА СХВАТАМ... ПРЉАВА ИГРА!

ДУГО МИ ЈЕ МОЗАК БИО МРТАВ! САД СХВАТАМ! ЖИВЕО САМ КАО ЖИВОТИЊА!

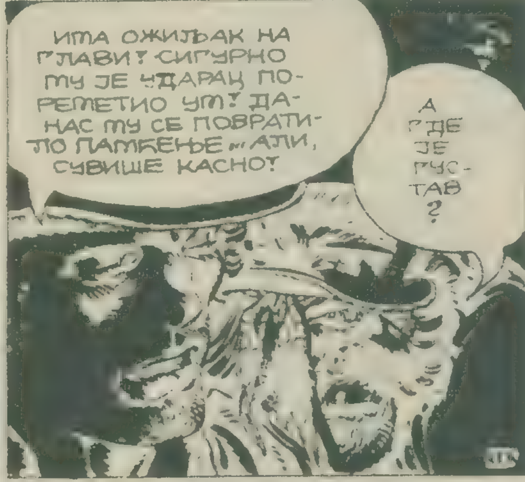
ИМА ОЖИЉАК НА ГЛАВИ! СИГУРНО МУ ЈЕ УДАРАЦ ПОРЕМЕТИО УМ! ДАНАС МУ СЕ ПОВРАТИЛО ПАМЋЕЊЕ... АЛИ, СУВИШЕ КАСНО!
А ГДЕ ЈЕ ГУСТАВ?

ОН ЈЕ ГОТОВ... НА ДНУ КИВЕ! ОСВЕТИО САМ СЕ! ХИ! ХИ!
СМИРИТЕ СЕ!

ИСПРИЧАЈТЕ НАМ ШТА СЕ ДОГОДИЛО!
СЕЋАМ СЕ... НАИЛАЗИ У ТАЛАСИМА...

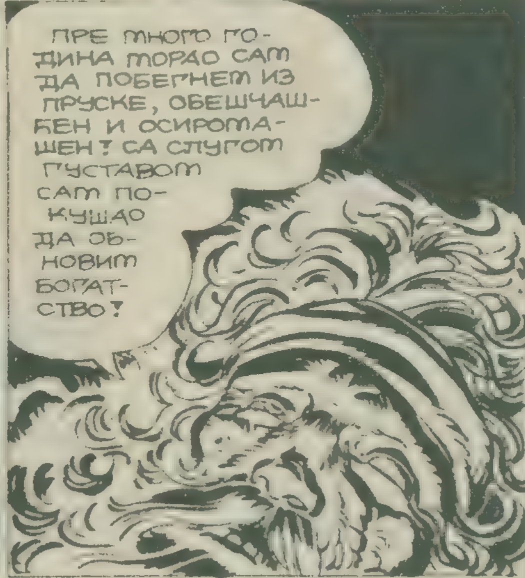
ПРЕ МНОГО ГОДИНА МОРАО САМ ДА ПОБЕГНЕМ ИЗ ПРУСКЕ, ОБЕШЧАШЋЕН И ОСИРОМАШЕН! СА СЛУГОМ ГУСТАВОМ САМ ПОКУШАО ДА ОБНОВИМ БОГАТСТВО!

"ЈЕДНОГ ДАНА, У АРХИВИ У ТОЛЕДУ, НАШАО САМ ПЛАН РУДНИКА ЗЛАТА. РУДНИК СУ НЕКАД ЕКСПЛОАТИСАЛИ АСТЕЦИ!

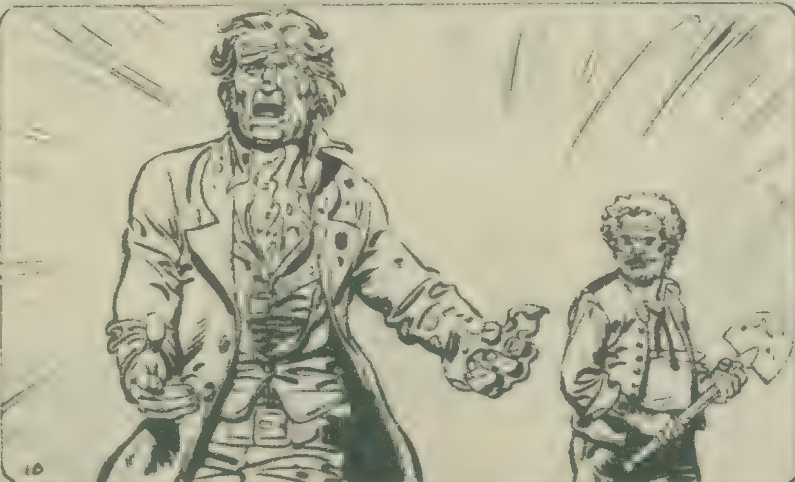
ПРАЋЕН ГУСТАВОМ УСПЕО САМ ДА ПРЕЂЕМ ОКЕАН И СТИГНЕМ У МЕСТО НАЗНАЧЕНО У ПЛАНУ! ОПРЕЗНОСТИ РАДИ, ОСТАВИО САМ ГУСТАВА КОД СТЕНЕ И КРЕНУО САМ! НАШАО САМ РУДНИК!
КАД САМ СЕ ВРАТИО, ГУСТАВ ЈЕ ПОКУШАО ДА САЗНА ТАЈНУ. У ТОКУ БОРБЕ КОЈА ЈЕ УСЛЕДИЛА, ЗАДОБИО САМ УДАРАЦ У ГЛАВУ..."

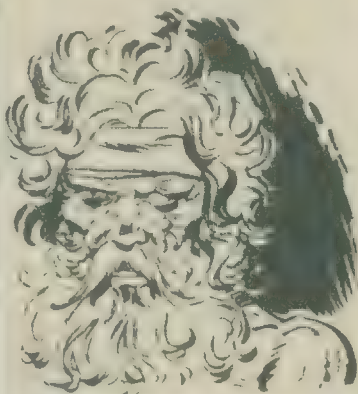
ГУСТАВ ЈЕ ОТИШАО ОСТАВЉАЈУЋИ МЕ ДА УМРЕМ! АЛИ, ДЕСИЛО СЕ ЧУДО...

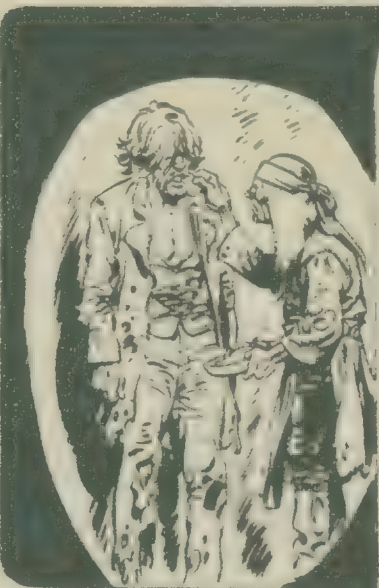
У РУШЕВИНАМА ЈЕ ЖИВЕО СТАРИ ИНДИЈАНАЦ! НАШАО МЕ ЈЕ СЛУЧАЈНО И СПАСАО МИ ЖИВОТ, АЛИ МИ НИЈЕ МОГАО ПОВРАТИТИ РАЗУМ! ЖИВЕО САМ КАО ЖИВОТИЊА...

ХРАНИО САМ СЕ ГМИЗАВЦИМА... РЕТКО КО БИ ОПСТАО У ТОМ ПАКЛУ...

ЖИВЕО САМ У ИНДИЈАНЧЕВОЈ КИВИ! У СВЕТЛИМ ТРЕНУЦИМА КОПАО САМ ЗЛАТО И ПРАВИО МЕТКЕ!

ЈЕДНОГ ДАНА ИНДИЈАНАЦ ЈЕ УМРО! БИО САМ ТОЛИКО ТУЖАН ДА САМ ЈУРИО ПЛАНИНОМ И ПУЦАО НА СВЕ ШТО СЕ МРДА...

ПРИЧА СЕ ДА СТЕ ЗАО ДУХ!
МОЖДА САМ НЕКОГ И УБИО, АЛИ ЗА СВЕ ЈЕ ГУСТАВ КРИВ!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, АПАЧЕ СТЕ ЗАСТРАШИЛИ!

ПРОСИТ ВАМ ЈЕ УКРАО ДОКУМЕНТА, А ОВО НИЈЕ ПРВИ ПУТ ДА ТРАГА ЗА ЗЛАТОМ!
КО ЗНА КОЛИКО ЈЕ ПРОШЛО ОД ТАД, ДОК ГА ИЗНЕНАДА НИСАМ СРЕО!
ТАЈ ОЛОШ ЈЕ ПЉАЧКАО И УБИЈАО!

ПРОСИТ УМЕ ТАКО ДА ОБРЛАТИ ЉУДЕ, ТЕ ЗАМАЈУ И ЈА ДА НАСТРАДАМ!
А И ЗАТО ШТО НИЈЕ ТАЧНО ЗНАО ГДЕ СЕ НАЛАЗИ!
ХАЦЕЛ НИЈЕ УСПЕО ДА ОТКРИЈЕ РУДНИК, ШТО ЗБОГ ИНДИЈАНАЦА, ПУСТИЊЕ, ИСЦРПЉЕНОСТИ...
УХ, КАД САМ ГА УГЛЕДАО, ОСЕТИО САМ МРЖЊУ И ЖЕЂУ ЗА ОСВЕТОМ! ХТЕО САМ ОДМАХ ДА ГА УБИЈЕМ, АЛИ САМ СЕ ПРЕДОМИСЛИО!

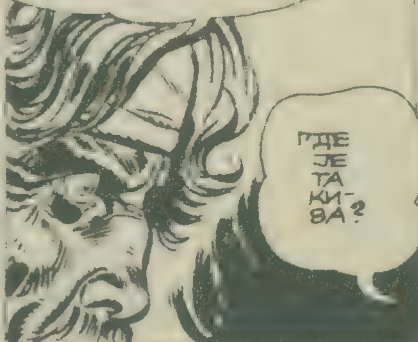
САД ЋЕ УМИРАТИПОЛАКО И ИСПАШТАТИ ЗА СВЕ ОВЕ ГОДИНЕ!
ГДЕ ЈЕ ТА КИВА?

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ТАМО ВОДЕ ТРАГОВИ...
11

И БЛУБЕРИ ЈЕ ТУ... САД ЋУ ИХ СРЕДИТИ... СВЕ ОДЈЕДНОМ...

БЛОКИРАЛИ СУ ВРАТА ДА БИ МОГЛИ ДА ИЗИЂУ... ОСИМ...

... АКО НИЈЕ КЛОПКА... САД МЕ ЧЕКАЈУ И ХОЋЕ ДА МИ ОТМУ ЗЛАТО...

НЕЋУ ДА РИЗИКУЈЕМ!

МАЛО КАСНИЈЕ ...
ЖАО МИ ЈЕ НОЖА, АЛИ ОВАКО НЕЋЕ МОЋИ ДА МРДНУ...

ГДЕ ЋЕТЕ? НЕ ОСТАВЉАЈТЕ МЕ!
НЕ БОЈТЕ СЕ! ИДЕМ ДА ВИДИМ ШТА ЈЕ С ПРОСИТОМ!

НЕЋЕШ МЕ ВАЉДА ОСТАВИТИ САМОГ?
ЋУТИ, НЕ ВОЛИМ ДА ИМАМ ПРОСИТА ИЗА ЛЕЂА ПА ЧАК И НА ДНУ КИВЕ!

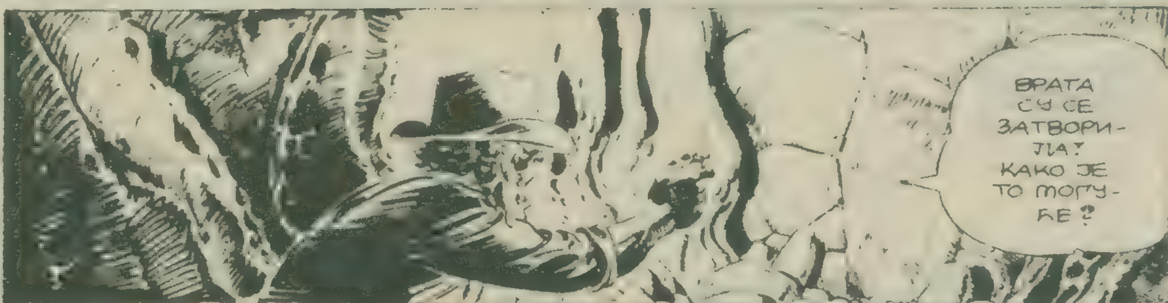
ВРАТА СУ СЕ ЗАТВОРИЛА! КАКО ЈЕ ТО МОГУЋЕ?

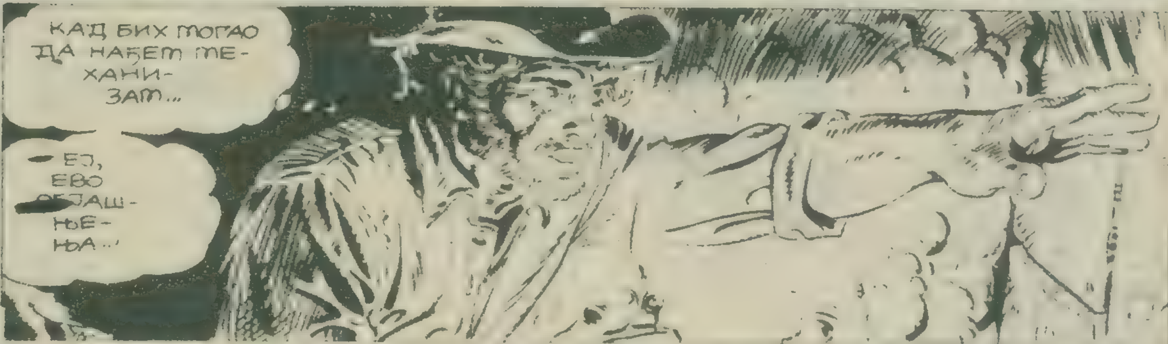
КАД БИХ МОГАО ДА НАЂЕМ МЕХАНИЗАМ...
ЕЈ, ЕВО ОБЈАШЊЕЊА...

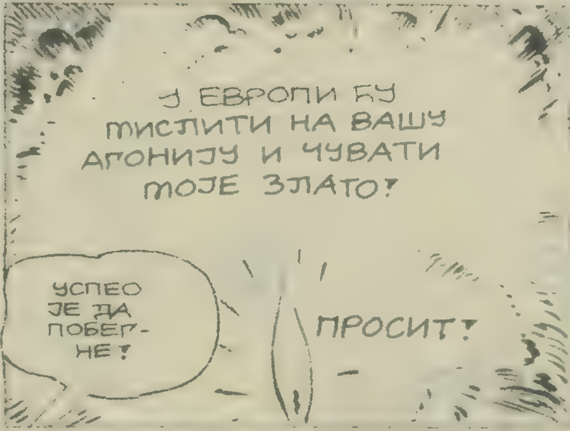
У ЕВРОПИ ЋУ МИСЛИТИ НА ВАШУ АГОНИЈУ И ЧУВАТИ МОЈЕ ЗЛАТО!
УСПЕО ЈЕ ДА ПОБЕГНЕ!
ПРОСИТ!

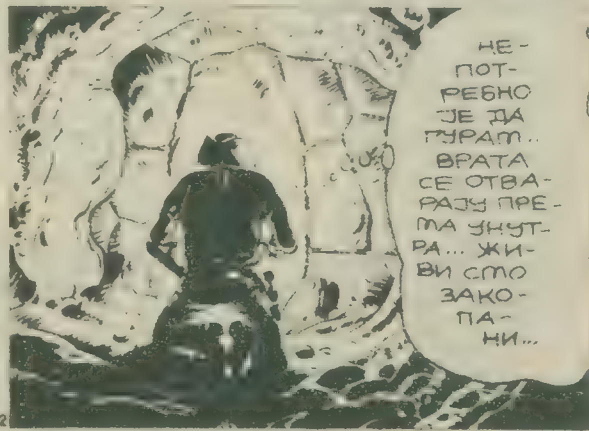
НЕПОТРЕБНО ЈЕ ДА ГУРАМ.. ВРАТА СЕ ОТВАРАЈУ ПРЕМА УНУТРА... ЖИВИ СМО ЗАКОПАНИ...

СПУСТИО У КИВУ ДА БИ ПОКУПИО ЗЛАТО...
УМОРИО САМ СЕ, А И БУЈУБЕРИ МЕ БРИНЕ... С ЊИМ НИКАД НИСИ НАЧИСТО...
МОРАМ ОВО ОДНЕТИ У ПОДНОЖЈЕ... ИДЕМ ПО КОЊЕ.
ОВДЕ БИ САМО ЕКСПЛОЗИВ ПОМОГАО... МОЖДА АМАДЕУС ВЕРНЕР ИМА НЕКЕ ЗАЛИХЕ.
У АГОНИЈИ ЈЕ! НЕЋЕ ЈОШ ДУГО!
У ПОДЗЕМНОЈ ПРОСТОРИЈИ...
БРУУУУММММ!
НЕБО ПУЦА! ЗЕМЉА СЕ ТРЕСЕ! ОВО ЈЕ КРАЈ!
ПОГЛЕДАЈТЕ! ОДРОН!
НИКО ВИШЕ НЕЋЕ ЧУТИ ЗА ЊИХ! А ЈА САМ САД БОГАТ! БОГАТ!

ПРОСИТ ЈЕ КРЕНУО НА ДУГАЧАК ПУТ...
МОЖДА СУ СЕ АПАЧИ УМОРИЛИ ОД ЈУРЊАВЕ...
СИГУРНО МИСЛЕ ДА СМО НАСТРАДАЛИ...

У РУДНИКУ...
ЧИНИ ТИ СЕ КАО ДА ЋЕ ТИ ПЛАНИНА ПАСТИ НА ГЛАВУ...
И ЛАМПА СЕ ГАСИ! ПОГЛЕДАЈМО ИСТИНИ У ОЧИ, ЦИМИ! ИЗГУБЉЕНИ СМО! ЕЈ, ОВАЈ ПОКУШАВА НЕШТО ДА КАЖЕ!

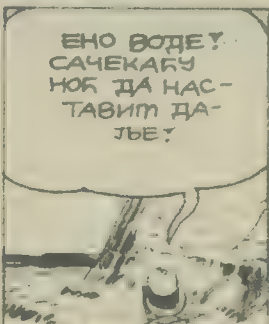
ЕНО ВОДЕ! САЧЕКАЋУ НОЋ ДА НАСТАВИМ ДАЉЕ!

ПРОСИТ ЈЕ ПОШАО КРОЗ ПУСТИЊУ...
НА ИСТОЧНОМ ПУТУ МЕ НИКО НЕ ПОЗНАЈЕ... САД САМ ОПЕТ ГУСТАВ ХАЦЕЛ...

КАСНИЈЕ...
САД ИДЕМ У ЈУМУ, А ОНДА У СЕНТ ЛУИС, А ОНДА...
ПАМ!

ЈАУ! ЈАУ! ЈАУ!
АПАЧИ! ЧЕКАЛИ СУ ДА ИЗИЂЕМ НА ЧИСТИНУ!

ПОЧЕЛА ЈЕ БЕЗГЛАВА ЈУРЊАВА...
СИГУРНИ У ПОБЕДУ, АПАЧИ НИСУ НИ ПОКУШАЛИ ДА УСТРЕЛЕ БЕГУНЦА...
14

ИЗНЕНАДА ...
ТА-ТА-РА-ТА-ТА!
ТРУБА. ДА ТИ НИЈЕ СЕ РАЗУМ ПОМУТИО?
КОЊИЦА! СПАСЕН САМ!
АПАЧИ СУ СЕ ПОВУКЛИ ...
БРАВО, МОМЦИ! ПОТЕРАЈТЕ ИХ ШТО ДАЉЕ!
КО СТЕ ВИ? ТРАЖИМО ПОРУЧНИКА БЛУБЕРИЈА!
НИКАД ЧУО!
ЈА САМ ГЕОЛОГ!
ДОКУМЕНТА СУ У РЕДУ!
ДАТИ ПРАТЊЕ ДО ЈУМЕ!
ТРИ НЕДЕЉЕ КАСНИЈЕ, У ЊУ ОРЛЕАНСУ ...
ЈОШ ЈЕДАН ШАМПАЊАЦ! ВАШ ДРАГИ ГУСТАВ ВАС НАПУШТА!
БИЋЕ НАМ ЖАО!
ОДАКЛЕ ЛИ ОВАЈ ДОЛАЗИ?
ЗБОГОМ, ЛУТКИЦЕ! ЕВО ПО ХИЉАДУ ДОЛАРА СВАКОЈ!
ВЕЋ ДЕСЕТ ДАНА СИ ОВДЕ РЛАВНИ!
НИКО НЕ ЗНА; АЛИ ЈЕ СТРАШНО БОГАТ!

ГОТОВО ЦЕО ГРАД ЈЕ ИСПРАЋАО ПРОСИТА...
ШТЕТА ШТО ИДЕМ, АЛИ ОВДЕ ЈЕ СУВИШЕ ОПАСНО... У ЕВРОПИ МЕ СЕ НИКО ВИШЕ НЕ СЕЋА...
ЗБОГОМ, ПРИЈАТЕЉИ!
БАЦА ЗЛАТНИКЕ!

ДОБРО ДОШЛИ НА БРОД! САМО СМО ЈОШ ВАС ЧЕКАЛИ!
ХВАЛА ВАМ!

САД ТЕ ЧЕКА ЖИВОТ! ЛОНДОН, ПАРИЗ, БЕЧ!

ИЗНЕНАДА..
НЕ ТАКО НАГЛО, ПРОСИТЕ!
КЛИК!
?!

ЖИВИ СТЕ?
МОЖДА ТИ СМЕТА ОРТАКУ?
СТИГЛИ СМО НА ВРЕМЕ! ХТЕО СИ ДА ОДЕШ НЕИЗМИРЕНИХ РАЧУНА?

АЛИ... КАКО?
РУДНИК ЈЕ ИМАО И ДРУГИ ИЗЛАЗ! ПОСЛЕ СМО НАИШЛИ НА КОЊИЦУ КОЈА ТЕ ЈЕ СПАСЛА! А ОНДА ЗА ТОБОМ! НИЈЕ БИЛО ТЕШКО, ТРАГ ЈЕ БИО ЗЛАТАН!

УОСТАЛОМ, И САМ СИ ПРИЧАО О СВОЈИМ ПЛАНОВИМА!
ЧУЈ, ОФИЦИРУ! ЈА САМ БОГАТ! СТРАШНО БОГАТ!

ПУСТИ МЕ ДА ЗБРИШЕМ И ЕВО ТИ СВЕ ЗЛАТО!
НЕМОГУЋЕ! ОНО ПРИПАДА ПОРОДИЦАМА КОЈЕ СИ УПРОПАСТИО!
ЈЕДИНО ШТО ЈЕ СИГУРНО, ТО ЈЕ ДА ТЕ ЧЕКА КОНОПАЦ!
САМО ХРАБРО, ОРТАКУ! ХАЈДЕ, СКЛАЊАЈТЕ СЕ С ПУТА!

ВИДИШ ОВО, КЛИЊО? ТО ЈЕ СУВО ЗЛАТО!
КРАЈ

ВЕЛИКИ СКАНДАЛИ У ИСТОРИЈИ

НИСАМ УБИО СИНА

БИЛО ЈЕ ТЕШКО ПОВЕРОВАТИ ДА ЈЕ У ПУНОЈ КУЋИ, У ПОТПУНО МРАЧНОЈ ПРОСТОРИЈИ ЈЕДАН ЧОВЕК РЕШЕН НА САМОУБИСТВО ТОЛИКО БРИЖЉИВ ДА СА СЕБЕ СКИНЕ САКО И ПРСЛУК И СТАВИ КРАВАТУ КОЈУ ИНАЧЕ НЕ НОСИ.

Тринаестог октобра 1761, око пола десет увече, становници улице Филатје у Тулузу зачули су у кући у којој су становали Каласови јауке, кукњаву и дозивање у помоћ. Неколико минута касније стара служавка је отворила врата с улице и повикала.

— Убијен је! Убијен!

Суседи су одмах истрчали и окупили се испред врата да би сазнали шта се догодило. Још у шоку, Каласови су објавили да је њихов најстарији син Марк Антоан нађен крвав у магацину који се налазио одмах иза њихове радње. Каласови су у том тренутку тардили да су починиоци дошли споља.

Марка Антоана су нашли

како лежи наузнак, у потпуној помрчини. На себи је имао само панталоне, кошуљу, чарапе и ципеле. Његов капут и прслук стајали су пажљиво склопљени на столу. Око врата је још имао кравату иако је обично није носио.

Ко је то учинио?

Убрзо се појавио помоћни лекар Горс који је с леша скинуо црну кравату и открио око врата две крваве бразде у полукругу — несумњив знак да је Марк Антоан задављен.

— Ко је то могао да учини? — викао је очајни отац.

Нико од суседа није видео да је неко ушао или изашао из куће, није било ни трагова обијања нити крађе. Гомила је почела да жамори да убице нису могле да уђу споља. Један од суседа је одлучио да потражи дежурног капитула који је истовремено био и полицијски комесар и истражни судија. Тога дана дежурни је био Давид од Бодригеза. Он је одмах извршио увиђај и испитао породицу Калас. Њихови одговори и држање учинили су му се сумњиви. Имао је утисак да му понављају добро научену лекцију и покушавају нешто да сакрију.

Да би расветлио тајну, Бодригез је позвао три лекара вештака, а када су они прегледали леш, повео је све Каласове и једног њиховог пријатеља, који се у том тренутку затекао у њиховој кући, на даље испитивање у општину. Њихове одговоре бележио је Бодригезов секретар. Међутим, Каласови су и ту приказали догађај на потпуно исти начин.

Приликом тог саслушања неко је поменуо да је Марк Антоан желео да постане адвокат, али да је то било немогуће јер су Каласови били протестанти (у то време прогањани и лишени свих права). Марк Антоан је изгледа одлучио да промени веру како би могао да се бави позивом који је волео.

И у глави Давида од Бодригеза одмах се родила сумња да је стари Калас удавио свог сина кад је сазнао за његову жељу. Полицијски комесар је одлучио да оптужи читаву породицу Калас за убиство.

Сви мењају исказ

Жан Калас и његова супруга Ана Роза живели су у Тулузу и имали шесторо деце: четири сина и две кћери. Калас је био богат трговац платном и другим тканинама. У тренутку драме Калас је имао шездесет три године, а у кући су се налазила само његова два сина: Марк Антоан и Пјер. Трећи син Луј је још пет година раније, са само двадесет година напустио родитељску кућу да би прешао у католичку веру, једину признату у то време. У ствари отерао га је стари Калас кад је чуо за преобраћање. А онда је пет година касније и најстарији син одлучио да крене стопама свога брата. За полицијског комесара Родригеза био је то добар мотив да отац у бесу и очајању убије свог сина.

Четрнаестог октобра три лекара вештака доставила су свој извештај у коме је стајало да је смрт наступила услед вешања и да се Марк Антоан или сам обесио или је то неко други учинио. Сутрадан је почело друго испитивање и тада су оптужени одједном изменили своје изјаве.

— Ми смо лагали — говорили су Каласови — да спасемо част породице и избегнемо да се с лешом Марка Антоана поступа на сраман начин. Али, права је истина да је несрећник који је био мрачан и меланхоличан и коме ништа није полазило за руком у животу живео заокупљен мислима о смрти и обесио се. Ми смо га нашли обешеног.

Несрећа је била у томе што су Каласови порицали сопствене исказе по савету својих адвоката. Поред тога, Давид од Бодригеза је дошао до закључка да је немогуће да је Марк извршио самоубиство. Он је тврдио да је врло тешко

Филозоф слободе

Саветник великих, заштитник сиромашних и потлачених, ерудита и човек од пера, Волтер (1694—1778) пуних шездесет година борио се да Европу извуче из црквеног мрачњаштва и институција које су рушиле слободу. С успехом се борио против неправде, привилегија и религијског фанатизма, па се и читава та епоха назива доба Волтера. Волтер није захтевао силу за остваривање циљева, већ реформе и мирне промене. „Слобода“, говорио је он, „подразумева само поштовање закона“. Осим што је био најчитанији писац свог времена, био је и успешан историчар и филозоф.

Волтер је живео у доба владавине Луја XIV која је трајала пуне 72 године. Већ у 21. јасно је дао до знања да не подноси режим који не дозвољава слободу речи и намеће обавезе и таксе свима само не племићима и свештеницима. Због тога је више пута био прогнан из земље, а годину дана је провео и у злогласној тамници Бастиљи.

Док је студирао права, Волтер је написао своју прву трагедију „Едип“ која је пуна скривених напада на тиранију и фанатизам. Управо овим делом желео је да се прослави као писац. Тако је и било. Следе филозофски романи Задиг, Микромегас, Кандид, епопеје Андријада, Девица Орлеанска, историјска дела Век Луја XIV, Историја Карла XII, трагедије Брут, Цезар, комедије Сењорско право, Нанина и др. а радио је и као сарадник чувене Енциклопедије.

У Енглеској, где је три године живео у изгнанству, прихватили су га као највећег француског писца, а био је први од њих који је добро научио енглески и преводио Шекспира.

Афером Калас Волтер је желео да покаже снагу јавног мишљења. Било је и других сличних афера у Француској и Волтер је наставио да се бори и успео да доведе до коренитих промена у правосудном систему Француске.

Само једанаест година после Волтерове смрти француска револуција је разбила Бастиљу а с њом и режим против кога се он читавог живота борио. На његовом гробу је написано: „Научио нас је да будемо слободни“.

поверовати да је у пуној кући и у потпуној помрчини један човек решен на самоубиство толико брижљив да са себе скине сако и прслук и уредно их положи на сто, па чак и да стави кравату коју иначе не носи. За Бодригеза су све то били докази који су говорили против Каласових, пре свега против Жана Каласа. Он је пред окупљеним судским већем у Тулузу 28. фебруара 1762. донео одлуку да су оптужени криви.

Стари Калас је као главни кривац осуђен на смрт и одлучено је да буде разапет на точку за мучење. Парламент је веровао да ће Жан Калас признати злочин пре извршења смртне казне, али он је издахнуо у највећим мукама тврдећи до последњег тренутка да је невин и то с таквом храброшћу и чврстином да је испунио дивљењем и поштовањем своје најогорченије тужиоце. Зато је парламент у Тулузу 18. марта ослободио остале оптужене, али је прогнао Каласовог сина Пјера што је касније чувени француски филозоф и писац Волтер користио у одбрану Каласових говорећи:

— Зашто су га прогнали ако је невин? И зашто су га прогнали ако је крив?

Међутим, ова пресуда и извршење страшне казне нису изазвали никакве потресе ни узбуђења изван Тулуза. Ни сам Волтер није слутио да ће три године провести да би рехабилитовао овог протестанта.

Вичите и нека сви вичу!

Крајем марта Волтера је посетио трговац Доминик Одибер из Тулуза и испричао му Каласову трагедију, његово погубљење, јуначку смрт и саопштио му своје дубоко уверење да је Калас невин и да је парламент у Тулузу најкрволочнији у читавој Француској.

Волтер, који је читав свој живот посветио борби против религије и свих институција које руше слободу, видео је у случају Калас згодну прилику да свом силином крене против религиозног фанатизма и парламента. Још истог дана када га је посетио трговац Одибер, написао је писмо кардиналу Де Бернису да у Тулузу сви причају да је Жан Калас невин и да су се чак три суца побунила против пресуде.

Волтер је наставио да пише свим познатим и утицајним људима Француске. „Тулуске судије су бациле на точак најневинијег човека на свету", стајало је у тим његовим писмима. Никад од Вартоломејске ноћи ништа није толико обешчастило човека. Вичите и нека сви вичу!"

Он је овај свој поклич довикивао свим својим присним пријатељима на које је могао да рачуна. Једном другом приликом је написао: „Ја се уздам само у јавно мнење. Само јавно мишљење може да задобије правду".

Подршка из целог света

Волтер је, између осталог, образовао у Женеви један саветодавни комитет чији је задатак био да пронађе потребна документа из афере Калас. Поред тога, у договору са Каласовим сином Доном написао је брошуре и расправе у одбрану Каласа, које је потписао именом овог младића.

Људи су се дивили Волтеровој племенитости и поклич „Вичите и нека сви вичу!" већ је уродио плодом. Гласови у народу су се подизали и почели да узбуђују власт. И целом Европом одјекнуо је Волтеров глас. Фридрих из Пруске, руска царица Катарина II, али и владари из других земаља скупљали су добровољне прилоге и слали их Волтеру да би му помогли да рехабилитује Каласа, јер је ова кампања скупо стајала. Требало је платити истражни материјал који је добављен из Тулуза, путне трошкове сведоцима који су бранили Каласа, отпочети редован поступак код краљевског савета и прештампати у много примерака расправе о Каласу којима је преплављена Француска али и Европа.

Првог марта 1762. састао се краљевски савет и оценио жалбу као основану. Најзад 9. марта 1765. три године после осуде, Жана Каласа је свечано рехабилитовао парламент у Паризу. Волтер је плакао од радости кад је чуо за победу.

Али, Волтерова борба за Каласа имала је и једну неочекивану жртву. Полицијски комесар Давид од Бодригеза, који је пао у немилост и био разрешен дужности, извршио је самоубиство.

С. И.

НАЈБОГАТИЈИ ПРИВАТНИ ДЕТЕКТИВ

Од четрнаест аутомобила које има Бил (лево) се најсигурније осећа у блиндираном „кадилаку". Заштита му није потребна само на улици: ни у кревет никада не леже док под јастук не стави кратку машинку.

ХИЉАДУ ДОЛАРА НА ДАН

Рањаван је три пута, али мафија никада не одустаје: Бил Дир зна да се налази на листама бар десет плаћених убица широм САД.

Зове се Бил Дир и кажу да је најбогатији приватни детектив на листама бар десет плаћених убица широм САД. Биће да је баш тако: прихвата посао само ако се странка сложи с његовим првим условом — хиљаду долара на дан. Има три приватна авиона, „ергелу" од четрнаест аутомобила (највише воли један огромни хиперблиндирани „кадилак") и вилу у отменом предграђу Даласа у Тексасу у коју је сместио свој приватни арсенал.

Задовољан је? Да, али бити Џемс Бонд у стварности није забавно као на филму. Био је рањаван три пута: једном су га поштено изболи ножевима, једном изрешетали мецима, једном му пререзали грло. Догодило му се још нешто што Џемсу Бонду са филма није: једном је провео седам и по сати у пртљажнику неких кола како би снимио разговор опасног убице.

О послу не воли да прича. Професионалне тајне, каже. Испричаће тек понеку анегдоту, као рецимо ону везану за случај четрнаестогодишње кћерке „једног сенатора с југа" која је побегла од куће. Траг га је одвео у Калифорнију, међу хипике. Морао је да изгледа баш као они — дакле, избледеле фармерке и мајица, што излизванија и старија то боље, дугачка коса, брада. Ипак је погрешио: ујутро се по навици попрскао с неколико капи колоњске воде. Мала и глупа грешка, али довољно да га одмах провале.

Девојчицу је ипак успео да нађе и врати родитељима.

Бил зна да се налази на листама бар десет плаћених убица широм САД. Вила у којој живи зато је права тврђава: врата која се аутоматски отварају и затварају уз помоћ даљинског управљача, ТВ камере на сваком кораку... У спаваћој соби, испод јастука, кратка машинка марке „томсон" од које се никада не одваја.

Тренутно ради на случају Дина Мила, богатог пословног човека који је пре две године нађен мртав са два метка калибра 32 у глави. До сада је Бил предао ФБИ седам особа које су умешане у овај злочин, али се још није докопао главног кривца. Тврди да је на добром путу. А када и њега ухвати, породица убијеног ће му, нема сумње, исплатити суму од којих би се многима завртело у глави. То ће бити хонорар. Трошкови путовања и остали издаци обрачунавају се засебно.

М. И.

ЗЛАТО ИЗ РУКАВА

АЛХЕМИЧАР У 20. ВЕКУ

ФРАНЦУ ТАУЗЕНДУ НИЈЕ ПОВЕРОВАЛА САМО ЊЕГОВА ЖЕНА ВЕЋ И НАЈБОГАТИЈИ НЕМАЧКИ ИНДУСТРИЈАЛЦИ, МЕЂУ ЊИМА И ГЕНЕРАЛ ЕРИХ ФОН ЛУДЕНДОРФ, ДЕСНА РУКА ПРЕДСЕДНИКА ДРЖАВЕ.

Призор је подсећао на илустрацију из неког средњовековног рукописа: узбуђени алхемичар грозничаво сипа проључале хемикалије из епрувете у реторту.

Хоће ли се остварити прастари сан првих експериментатора у области хемије? Да ли ће се хемикалије на чудесан начин искристалисати у легендарни „камен мудраца“, тајанствени елемент који обичне метале претвара у чисто злато? Или је човек у подруму варалица чији су псеудонаучни огледи навели похлепне за златом да у њега уложе своје не баш мале иметке?

Нико није приметио

Иследници су пажљиво гледали како четрдесетпетогодишњи Франц Таузенд (чије презиме на немачком значи „Хиљада“!) достиже у свом експерименту онај тако узбудљиви врхунац. Хемијски раствор у реторти полако се охладио, а кад се разбистрио посматрачи су на дну јасно видели тежак талог сличан олову.

Таузенд је, не скривајући радост због успеха, разбио сиви метални кристал и пружио длан према иследницима: на њему је сијало зрнце чистог злата тешко десетак грама. Дакле, тајанствени алхемичар учинио је оно што је обећао. Догађај се одиграо не у средњем веку пред инквизицијом већ 3. октобра 1929. а експеримент је, у присуству полицијских службеника, банкарских чиновника и адвоката, изведен у подруму баварске Државне ковнице новца у Минхену: Францу Таузенду судило се због преваре.

Оптужба је била једноставна: својом причом о брзом богаћењу због производње злата из обичних метала Таузенд је опљачкао стотине наивних инвеститора међу којима је било и неколико најистакнутијих немачких индустријалаца. На тај начин Таузенд је брзо и лако згрнуо гомилу новца у вредности од преко пет милијарди старих динара.

Нико од присутних није запазио да је златна куглица коју им је „научник“ победоносно потурио под нос врло слична оној којом је Таузенд пре пет година кренуо позлаћеном стазом ка баснословном богатству.

Таузенд, тај син сиромашног лимара из Баварске, годинама је био опседнут оним сумњивим подручјем хемије у којем се наука тако претвара у мистику. Наравно, његови упорни огледи нису донели никакве резултате. Прогоњен мишљу да се елементи могу мењати по вољи покушавао је да глину претвори у калај, а кухињску со у морфијум!

Спасоносни оглас у новинама

На подстицај своје лудо заљубљене жене, која је искрено веровала у његове експерименте, објавио је и расправу, пуну бесмислица, под насловом „180 елемената, њихове атомске тежине и положај у хармонично-периодичном саставу“. Али, свако „откриће“ завршавало се разочарањем: његове покушаје нико није схватао озбиљно. Ипак, године 1924, пошто није успео да прода свој „чудотворни“ лак од којег је, по његовом тврђењу, обична виолина добијала звук Страдиваријусове, догодило се нешто што је променило ток живота Франца Таузенда. Био је то кратак, али за њега врло примамљив оглас у једним баварским новинама: „Неколико стотина хиљада марака на располагању за улагање у здрав и велик посао по могућности у вези са производњом хемикалија. Понуде на број 400“.

Иза броја 400 стајао је двадесет једногодишњи студент права, пустолов Рудолф Рајнхарт који се богатства домогао на врло једноставан начин: побегао је са кћерком богатог земљопоседника. Како тај новац није зарадио радом, Рајнхарт је био спреман да га улаже у ризичне и узбудљиве подухвате. Таузендово уверавање да неограничене количине злата само чекају да их неко покупи, уродило је плодом.

Тешко је одредити тренутак кад је Таузенд прекорачио границу између маште и преваре. Можда је то било онда кад је схватио да мора да призна неуспех. Сада му је изненада понуђена новчана подршка о којој је одувек сањао, али требало је да произведе — злато! Тада је овај занесењак престао да вара себе и окренуо се варању других. Не слутећи кога има пред собом лакоумни Рајнхарт одушевио се за заједнички посао. Одмах је Таузенду исплатио већи износ пара који је промућурни „проналазач“ истог часа употребио као капару за куповину ништа мање него дворца у живописном Тиролу. Загрејани студент права кренуо је затим на пут кроз Немачку у потрези за новим улагачима. Таузендова упутства су била врло јасна: најважније је, за почетак, заинтересовати неко „велико име“ да би грандиозни пројекат производње злата добио на тежини. То „велико име“ несумњиво би улило поверење и другим инвеститорима.

Прва личност којој су се обратили био је нико други до председник државе Паул фон Хинденбург који је предлог одмах одбио. Али, резултат је био супротан кад се упорни Рајнхарт обратио председниковој десној руци, угледном генералу Ерику фон Лудендорфу. Иако још није имао ни 60 година, славни ратник је већ био подетињио. Његово одушевљење за ексцентричне и бесмислене подухвате било је често предмет шале у свим немачким друштвеним круговима.

Екселенцијо, успело је!

Лудендорф се увелико занимао за натприродно и окултно. Чак се упуштао и у издавачке акције из те области: уређивао је часопис у којем је за све проблеме света оптуживао неку „тајну међународну заверу“. Само годину дана пре тога, 1923, он је подржао Хитлера у неуспелој минхенској побуни.

Очи старог генерала блеснуле су кад је чуо за могућност неограничене производње злата, али се ипак сетио да најпре затражи доказ. Неког свог пријатеља, „научног стручњака“, послао је да присуствује једном Таузендовом експерименту. Тај је глатко насео Таузендовим триковима највероватније зато што је и сам желео да верује у њих.

Нагнут над епрувете као чаробњак Таузенд је улио мешавину оловног хлорида и калијум-хидроксида у реторту у којој је већ било калијума, соде, парафина и живе. То је неколико пута грејао и хладио, док се на дну реторте није појавио чврст талог, а затим га разбио и показао запањеном посетиоцу зрнце злата на врху пинцете. Међутим, Лудендорфов опуномоћеник у свом узбуђењу није приметио кад је Таузенд то исто зрно племенитог жутог метала вешто преместио из свог рукава у реторту у току последње фазе хлађења! Сведок је као без главе отрчао до првог телефона и позвао Фон Лудендорфа:

— Екселенцијо! — муцао је. — Успело је! Тај човек заиста прави злато!

Од тог тренутка ред инвеститора пред Таузендовим дворцем у Тиролу само је растао — новац је почео да притиче као бујица: Лудендорфово поверење у Таузенда било је довољна гаранција и за најсумњичавије. Стотине хиљада марака слило се у Таузендов хемијски „златни рудник“. Неки немачки истакнути индустријалци и пословни људи насели су као деца јер је њихова похлепа за златом била јача од сваког нормалног опреза.

У страху да се подухвату не придружи превише људи, инвеститори су радили у потпуној тајности. Нису се усуђивали да пошаљу ни хемијске стручњаке који би проверили Таузендове тврдње што је, разуме се, ишло наруку „проналазачу камена мудрости".

Из дана у дан Таузендови планови постајали су све дрскији. Основао је пословно предузеће „Друштво 164" за производњу злата. У највећој тајности подигнуте су у Бремену и Франкфурту — фабрике.

— Производићу најмање 20 килограма злата дневно — тврдио је Франц Таузенд.

Прошла је 1926, стигла 1927. година, а Таузенд је од злата и даље имао само оно зрнце које је преварило инвеститоре.

Ви сте преварант!

Први се охладио онај ко се први и одушевио: нестални и нестрпљиви генерал Лудендорф, који је почетком 1927. продао своје деонице. За њим су се, као на почетку, повели и други већи улагачи. Таузенд је неко време успевао да исплаћује улоге из свог великог фонда, али су захтеви ускоро постали превелики. Био је присиљен да примами нове улагаче. Успео је да инкасира неколико хиљада марака издајући „гаранције у злату" којима је јамчио да ће готовину претворити у злато, а оно ће се чувати у Таузендовој банци.

У то време Таузенда је у његовом дворцу посетио професор. Алберт Сустини из Торина, који је дошао по налогу Карла Бичија, подсекретара у Министарству иностраних послова италијанског диктатора Бенита Мусолинија.

У својој забринутости за послове Таузенд је био потпуно заборавио Италијане. Наиме, пре неколико месеци он је италијанској влади послао допис у којем је понудио на продају „тајну" производње злата. Како се није одазвао нико, он је већ помислио за од тог после неће бити ништа. Сада се изненада појави професор Сустини да проучи поступак.

Таузенд се понадао да ће све своје проблеме пребацити на леђа лаковерних Италијана. Пред Систинијем је мирно и рутински изводио свој толико пута поновљени експеримент. Али, овог пута пред њим је био истински стручњак, и то — врло сумњичав.

Оглед је, дакле, текао по већ устаљеном реду све док Таузенд није покушао да у реторту убаци оно зрнце злата. Истог тренутка Систини је хитро устао:

— Ви сте обичан преварант! — викнуо је бесно. — Враћам се у Италију и обавестићу своје претпостављене да се никако не упуштају ни у какве послове с вама!

Непријатна епизода први пут је пољуљала Таузендово самопоуздање. Кренуо је на очајничко путовање кроз Немачку и Италију, покушавајући да пронађе нове наивчине.

Скупљеним парама куповао је некретнине, међу њима још један дворац који је уписао на име своје жене.

Док је Таузенд био у потрази за новим парама, Ханс и Алберт Мајнхолд почели су да озбиљно сумњају у „гаранције у злату". Јер, та два пензионисана бизнисмена уложила су голему овоту пара у Таузендов „златни рудник". Сви њихови захтеви да прегледају своје златне депозите, уз настојање да им се испоручи бар мања количина тог злата, били су узалудни. Браћа су се на крају обратила баварској државној полицији.

Тајна налив-пера

Таузенд се у то време налазио у Аустрији где му се догодило да буде умешан у неку саобраћајну несрећу. И док га је аустријска полиција саслушавала, стигла је вест да је у Баварској против њега покренута истрага због преваре. Одмах је пребачен у Минхен и затворен док се не испитају невероватни послови „алхемичара двадесетог века".

Међутим, варалици је помогла тајност којом су инвеститори обавили цели подухват. Најпознатије личности Немачке нису ни помислиле да се на суђењу појаве као сведоци како не би постали предмет јавног подсмеха. Оптужба је успела да скупи само неколико сведока. На крају је све зависило од тог да ли ће Таузенд бити у стању да са дна реторте заиста извади злато.

Сада долази на ред сцена с почетка све приче. Са зрнцем злата на длану које је ликујући показивао иследницима, изгледало је да ће Франц Таузенд ипак оборити наводе оптужбе. Посматрачи су били више него збуњени, а штампа је следећег јутра писала о „чуду".

„Испуњен је древни сан човечанства", одушевљавао се један новинар. „Злато! Милиони људи су због њега положили животе у бесконачним ратовима. Њиме се мере све материјалне вредности наше цивилизације. А сада ће један човек све то променити тако да ће се злато производити као свака друга индустријска роба. Ко ће порећи да он то не може да учини?"

„Неко" се ипак нашао: био је то полицијски службеник који је изјавио пред судом како је приметио да је Таузенд доказно зрнце убацио у епрувету из налив-пера којим је правио забелешке за време демонстрације.

Ипак, још је било много сведока спремних да дају изјаву у прилог оптуженом.

— Хапшење хер Таузенда је жалосна грешка — изјавио је један службеник компаније „Друштво 164". — Хер Таузенд је одлежао 18 месеци у затвору, а за то време могао је Немачкој да осигура велике златне резерве!

Како се суђење отезало, Таузенд је почео да мисли да време ипак ради за њега, и поред незгоде са налив-пером. Међутим, претпоследњег дана суђења његов свет се потпуно срушио: у судницу је ушетао, као последњи сведок оптужбе, сумњичави професор Сустини. Тиме је све било готово. У фебруару 1931. године четрдесет седмогодишњи Франц Таузенд осуђен је на три године робије због преваре. Новине су забележиле да је изгледао бар двадесет година старији него што је стварно био. Казну је издржао, али је од 1938. опет иза решетака због измамљивања новца лажним обећањима. Годину дана после тог умро је у затвору.

А сви они индустријалци који су тако издашно улагали у његово „Друштво 164" већ су одушевљено поздрављали новог „чудотворца" очекујући да их он води у „златно доба": Адолф Хитлер постајао је све моћнији.

И. Л

НЕЗАПАМЋЕН УСПЕХ ГРУПЕ МЕН ЕТ ВОРК

АУСТРАЛИЈСКО ИЗНЕНАЂЕЊЕ

До пре шест месеци мали број људи чуо је за групу **Мен Ет Ворк** (Men At Work), аустралијски састав који иначе постоји још од 1979. године и који је у домовини имао доста успеха. Међутим, тек после објављивања плоче „Посао као обично" („Business As Usual"), њихова каријера кренула је вртоглавим успоном.

Прво је албум стигао на америчку топ листу и после десетак недеља нашао се на самом врху: **прво место на листи најпродаванијих ЛП плоча** давнашњи је сан многих група и певача који сањају да освоје Америку. Али, није се све на томе завршило.

Сингл „Доле испод" успео је (опет) да дође до првог места у Америци, што је својеврстан рекорд јер имати и сингл и ЛП на самом врху — доказ је огромне подршке публике.

Док су се многи чудили и питали ко су ти **Мен Ет Ворк**, они су и у Енглеској направили прави русвај: и албум и сингл стигли су и овде до првог места чиме се сем највећих светских група мало ко може похвалити.

У међувремену њихове плоче су почеле одлично да се продају широм Европе, па се рачуна да је до сада у целом свтеу продато преко шест милиона њихсвих албума и преко пет милиона синглова! И код нас је, нарочито на радио-станицама и по дискотекама, песма „Доле испод" постала велики хит: надајмо се само да ће нека од наших диско кућа бити хитра и објавити плоче све изузетне групе.

Групу **Мен Ет Ворк** чине: Рон Страјкерт, Грег Хем, Џон Рис, Џери Спејсер и Колин Хеј. Сви су родом из Мелбурна где су и почели своју каријеру. Како сами кажу „надају се да је ово само старт једне успешне каријере" и да ће, верују „публику забављати још много сезона" ...

ПЕСМА НЕДЕЉЕ
ДОЛЕ ИСПОД
(DOWN UNDER)
Пева: Група МЕН ЕТ ВОРК
(MEN AT WORK)

Travelling in a fried out combie

On a hippy trail, head full of zombie
I met a strange lady
She made me nervous
She took me in and gave me breakfast
And she said

Do you come from the land down under?
Where women glow and men plunder
Can't you hear, can't you hear the thunder
You better run you better take cover

Bying bread from a man in Brussels
He was six foot four and full of muscles
I said do you speak my language
He just smiled and gave me a vegemite sandwich
He said

I come from a land down under
Where beer does flow and men chunder
Can't you hear, can't you hear the thunder
You better run, you better take cover

Lying in a den in Bombay
With a slick jaw and not much to say
I [illegible] the man are you [illegible]ing to tempt me
Because I come from the [illegible]and of plenty
And he said oh
I come from a land down under ...

ЗВЕЗДАНА ИМИТАЦИЈА ЖИВОТА

Недавно се појавила прва ЛП плоча загребачке **групе Звијезде** под називом „Имитација живота". Са укупно 11 песама овај квинтет који је основао и води Ренато Матеси, „одметник" из састава Патрола, истиче озбиљну кандидатуру за освајање лепих позиција на нашој сцени током 1983. године. Судећи по песмама „имитација" би лако могла да постане „права" слика живота.

НОВИ ЉУБМЦИ ЕНГЛЕСКЕ ПУБЛИКЕ

КАЈЏАГУГУ!

Рокерска петорка чудног имена КајџаГуГу (KajaGoo-Goo) постала је у Енглеској преконоћ омиљени састав многих тинејџерки који су овај млади састав већ прогласили за „најлепши у овој години". Без обзира на овакву подршку КајџаГуГу не морају да брину: њихов први хит „Сувише стидљива" стигао је до самог врха енглеске топ листе што доказује да је бенд решен да, поред лепоте, докаже и своје музичке способности.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП плоче: »Double Trouble« — Гилан (200), »Ace Of Spades« — Motorhed (100), »Point Of Entry« — Џудаст Прист (100), »Van Halen II« — Ван Хален (100), »Diver Down« — Ван Хален (100), »Let There Be Rock« — AC/DC (100), »Number Of The Beast« — Ајрон Меден (140), Whatever You Want« — Статус Кво (100), »Back In Black« — AC/DC (100) и албум „Лош и млад" групе Булевар (100). Све су плоче добро очуване. Такође купујем »Stormbringer«, »Machine Head« и »In Rock« све плоче су од групе Дип Парпл, »Rainbow Rising« и »On The Stage« групе Реинбоу, »Waiting For The Sun« групе Дорс, »Love Hunter« и »Live ... in The Hart Of The City« групе Вајтснејк, »Pearl« и »In Concert од Џенис Џоплин, „I", „II" и »In Trought The Out Door«

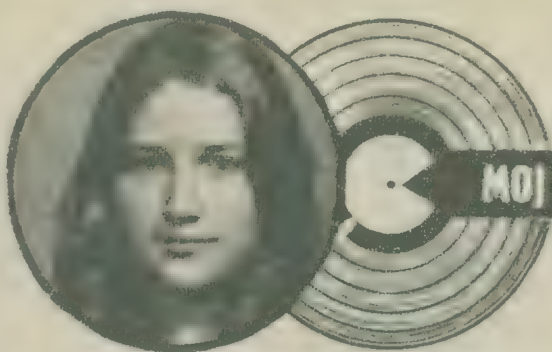

МОЈ ИЗБОР

Зовем се **Валерија Цингели,** имам тринаест година и живим у Новом Саду. Дуго читам „Политикин забавник“, а највише ми се допада „Хит страна“. Овога пута шаљем вам свој избор најомиљенијих песама.

ДОМАЋЕ:

1. ОБИЧНА ЉУБАВНА ПЈЕСМА — Аеродром
2. СРЕЋНЕ НОГЕ — Контраритам
3. ЗОНА СУМРАКА — Филм
4. КЕНОЗОИК — Идоли
5. НЕ ВЕРУЈ У ИДОЛЕ — Пилоти

СТРАНЕ:

1. NEVER AGAIN — Classix Nouveaux
2. MOON OVER MOSCOW — Visage
3. MUSCLE BOUND — Spandau Ballet
4. CANTON — Japan
5. TAINTED LOVE — Soft Cell

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

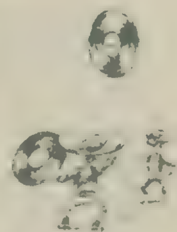

Колин Хеј (Men At Work): *„Дуго су одбијали да објаве наш албум »Business As Usual« у САД с образложењем да на њему нема комерцијалне песме која би заинтересовала купце. Плоча је прво морала да достигне три платинска тиража у Канади да би се диско кућа CBS одобровољила и наш албум „пропустила“ на огромно америчко гржиште. Сада је јасно да се нису преварили што су дали зелено светло, али да су страшно погрешили у погледу процене да наша плоча не носи хитове“.*

До сада је „спорна“ плоче само у САД провела преко три месеца на првом месту параде албума!

НОВИ АЛБУМИ И НОВЕ ФАЦЕ

D'BOYS

Први домаћи електро-тандем, београдски двојац D'Boys у року од годину дана постигао је готово све оно што многе овдашње групе не успевају током

целе каријере! Радећи под Цокијевим геслом „Муњевито, само муњевито!“ они су ниоткуда доспели до жиже интересовања за десетак месеци!

Основани случајно прошлог пролећа да би употпунили програм отварања изложбе Игора Кордеја, D'Boys (Пеђа, гитара и глас и Мицко, ритам машина) су из необавезности убрзо постали спонтана хепенинг атракција београдских журева, малих музичких догађаја и видео сеанси. У неколико месеци израстају у изузетно мобилну групу радо се одазивајући на сваки позив. Постава се употпуњавала и ширила у зависности од прилике где се концерт дешавао. Док су их колеге гледале са потцењивањем а штампа (углавном) прећуткивала, они су ширили круг поклоника док песма „Ми смо D'Boys« постаје прави алтернативни хит.

Пошто нису успели да реализују свој први независни ЛП (три песме су снимили, омот штампан!) прихватају понуду загребачке куће „Југотон“. Током јануара у Сплиту уз помоћ Жељка Јапе Бродарића комплетирају материјал за први албум. Плоча „Ајд' се зезамо“ са музиком која добро обједињује Пеђино носталгично занимање за звук шездесетих и Мишкову окренутост ка авангарди, изазвала је велико интересовање. Први тираж је зачас распродат. У време када многа позната и реномирана имена кубуре са продајом плоча, ево једног пријатног изненађења. Укратко, D'Boys или зезање на озбиљан начин.

Снимио: З. Трбовић

● РОК ДАТУМ ● РОК ДАТУМ ● РОК ДАТУМ ● РОК ДАТУМ

25. МАРТ 1980.

Тачно седам година после објављивања албум „Тамна страна Месеца“ (»Dark Side Of the Moon«) групе Пинк Флојд оборио је рекорд у дужини боравка на најугледнијој светској топ листи, оној коју објављује амерички недељник Billboard. Баш на дан 25. марта навршиле су се 303 недеље континуитета плоче „Тамна страна Месеца“ и тако је „тучен“ рекорд Керол Кинг и њене плоче „Тапицерија“ која је успела да се одржи на листи 302 недеље, од априла 71. до јануара 77.

групе Лед Цепелин и »The Best of Jimix Hendrix«. У обзир долазе само очуване плоче.

Горан Бркић,
Трг XII војвођанске
Бригаде 12
26300 Вршац

Продајем очуване плоче по повољним ценама: »Wall« групе Пинк Флојд (250), »In The Begining« групе Битлс (250), »Beatles 1962—1966« (250), »Come And Get It« групе Вајтснејк (190), „Пакет Аранжман“ (150) „У име народа“ групе Рибља чорба (170), „Покварена машта и прљаве страсти“ (170) и „Мртва природа— (170) оба албума Рибље чорбе „Битанга и принцеза“ (170), „Ето, баш хоћу“ (170), „Доживјети стоту“ (170) све од групе Бијело дугме, Први албум групе Прљаво казалиште (170) и албум „Црно - бијели свијет“ такође Прљавог казалишта (170), „Филм“ групе Филм (170), „Дивље јагоде“ групе Дивље јагоде (190), „Сви марш на плес“ (170), „Старс Он 45 вол. II“ (170), »Greatest Hits« групе ABBA (170) „Мојој мами уместо матурске слике у излогу“ Ђорђа Балашевића (140), „Теби љубави“ Златка Пејаковића (140), „Црни кофер и гитара“ Микија Јевремовића (140), „7 младих“ — 7 младих (140), „Једна жена чека брод“ Душка Локина (140), „Срео сам љубав из прве пјесме“ и „Сребрна крила“ обе по цени од 140 динара, „Вајта 3“ Сеида Мемића Вајте (140) и први албум Здравка Чолића по цени од 140 динара.

Горан Лазаревић
Пролетерских
бригада 5
15300 Лозница

Купујем добро очуване плоче: први и други албум групе Рибља чорба (Кост у грлу, Покварена машта и прљаве страсти). Молио бих све оне који би продали ове плоче да ми се јаве. Цијена по договору.

Денис Хукић,
Бијели бријег II
објекат 20
79000 Мостар

БИМ
И
БУМ

ЧИМ КАПЕТАН СЕДНЕ, ТИ МИ ДАЈ ЗНАК!
ВАЖИ, 'АЈДЕ САД БРЗО ДОЛЕ!

ЕВО, ДОНЕО САМ ВАМ ПОКЛОН ЗА РОЂЕНДАН!
ЕЈ, АКЦИ-ЈА СЕ ОДЛА-ЖЕ!

ЧИТАВ ДАН СТЕ ДОБРИ ПА САМ ОД-ЛУЧИО ДА ВАС НАГРАДИМ!
НЕ МЕНЕ, БУДАЛО!

ЕВО, ПОГЛЕДАЈ! ДРВЕНИ КОЊИЋ ЗА ДУБЛ!
БАШ СЕ... ОВАЈ... РАДУЈЕМ!

ПОКАЗАЋУ ТИ... ЕЈ, ГДЕ ЋЕШ?
ФИЈУУУ

ХА, ЗНАЧИ ТАКО! ЗБОГ ТОГА ЈЕ ТУ МОЈА ОМИ-ЉЕНА ШАМ-ЛИЦА!

ТРАС!

ШТА ТО РАДИШ, ЦРНИ КАПЕТАНЕ?
ПРАВИМ ДРВА ЗА ПОТПАЛУ! И ДА НИСАМ ЧУО НИЈЕДНУ РЕЧ!
НИСМО МИ! ТО ЈЕ БИО **БАМ**!
ШУПА

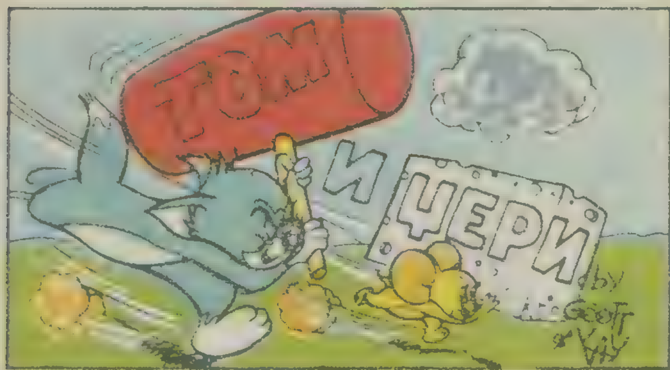
ТОМ
И ЏЕРИ

ТОМЕ, НИКАД НЕЋЕШ ПОГОДИТИ ШТА САМ НАУЧИО!
А ШТА ТО?

МАЧКЕ И МИШЕВИ УОПШТЕ НИСУ НЕПРИЈАТЕЉИ!
НЕ! ЉУДИ НАС УЧЕ ДА СЕ МРЗИМО!
У ТО ИМЕ ПРУЖИ МИ РУКУ!
ПА... АКО ТИ ТАКО КАЖЕШ!

ИЈАО!
ОХ, ИЗВИНИ! ЗАБОРАВИО САМ НА ЕЛЕКТРО-ТРЕСАЧ!

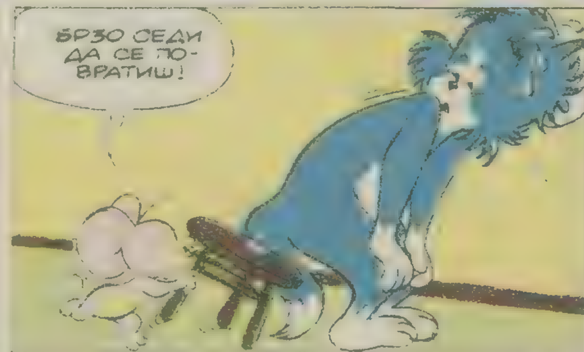
БРЗО СЕДИ ДА СЕ ПОВРАТИШ!

ОХ!
ИЗВИНИ! ЗАБОРАВИО САМ НА РАЈСНЕДЛУ!

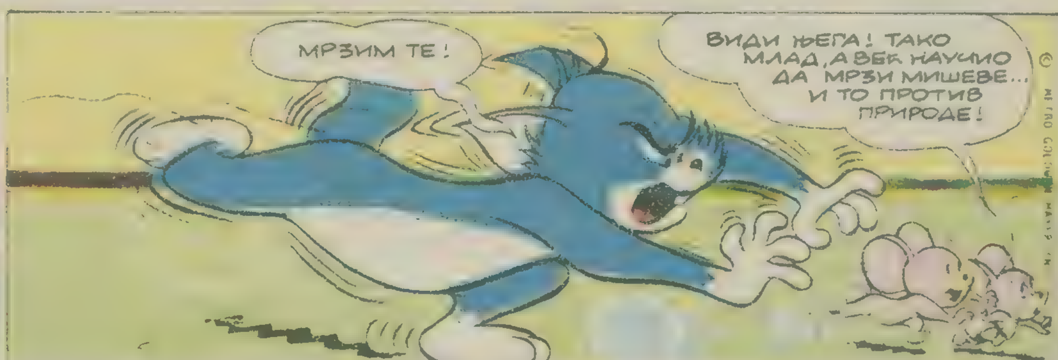
МРЗИМ ТЕ!
ВИДИ ЊЕГА! ТАКО МЛАД, А ВЕЋ НАУЧИО ДА МРЗИ МИШЕВЕ... И ТО ПРОТИВ ПРИРОДЕ!

ОГОВАРАЊА ИЛИ...?

Када је Милоје Јовичић почео да зида кућу, многи су у томе видели несумњив знак да је почео да краде. Наравно, о томе нису гласно причали.

Ближила се поноћ а нико од гостију Станка Алексића није ни помишљао да напусти свадбено весеље. Музика је трештала, домаћин лепио хиљадарке на чело басисте, а младенци кришом гледали на сат. Нико није приметио кад је у кућу улетео младић из суседног села: ишао је од собе до собе, пробијао се између столова, гурао с људима, пропињао на прсте тражећи погледом Милоја Јовичића. Најзад га је угледао стешњеног између двојице бркаjлија.

— Изгоре ти продавница, Милоје! — викнуо је што је јаче могао.

Истог тренутка песма је замрла. Сви погледи управили су се на дошљака. Милоје, ситан педесетогодишњак, пребледео је као крпа.

— Ка... како изгорела? — замуцао је тражећи погледом своју жену.

— Тако, изгорела. До сада смо гасили пожар — одговорио је младић.

— Душанка, идемо! — позвао је Милоје жену и устао.

ИНСПЕКТОР ЈЕ ТРАЖИО СПИСАК

Сви у К. су добро познавали Милоја. У село је дошао пре више од двадесет година и одмах се запослио у продавници. Најпре је радио као продавац а онда постао и пословођа. Људи су га знали као скромног и поштеног. Нико никада није приметио да је „закинуо" на мери. Упркос томе, када је почео да зида кућу, чуле су се приче да је један део пара узео из касе. Наравно, то нико није смео јавно да каже али се причало и даље. Тако је прича стигла и до ушију инспектора Милоша Прокића који је заједно са екипом дошао да изврши увиђај.

Пожар који је избио око девет сати увече био је угашен доста брзо. Први су га приметили младићи који су се из кафане враћали кући: узбунили су село, обавестили станицу милиције у суседном месту, позвали ватрогасце. Захваљујући томе ватра се није проширила и на продавницу али је зато изгорела сва роба у магацину.

Када је Милоје стигао у К. ватра је већ давно била угушена и увиђај завршен. Па ипак, већина мештана се још није разишла: стајали су у кругу око Милоша и одговарали на његова питања. Ућутали су кад се Милоје појавио. Пошто се представио инспектору, узбуђено је упитао:

— Јесте ли нешто открили?

— За сада ништа — одговорио је Милош и замолио га да му каже кад је затворио продавницу.

— Па, као и увек суботом, око четири. Радивоје, мој помоћник, отишао је мало раније. Дете му је болесно па је журио. Пошто сам све услужио, пажљиво сам прегледао и магацин и продав-

ницу, то уосталом сваког дана радим, а онда закључао врата и отишао кући. Није ми јасно како је пожар могао да избије кад сам све проверио?

— То ће показати истрага — био је кратак Милош. Пре него што се вратио у град затражио је од Милоја да му направи списак робе која се налазила у магацину како би могла да се утврди висина штете.

ПЛОЧА ОД ВОСКА

Сутрадан око подне Милош је имао прилично јасну слику о пожару који се догодио претходне ноћи. Криминалистички техничар је рано ујутру завршио свој део посла и написао извештај о томе. Док га је читао, Милош је правио белешке: утврђено је да на вратима продавнице и магацина нема трагова обијања. Прозори су били добро затворени и на њима такође није било никаквих трагова. На једном је додуше попуцало стакло али до тога је без сумње дошло услед високе температуре изазване ватром. Електричне инсталације су биле исправне. Међутим, оно што је привукло инспекторову пажњу био је податак да је у магацину пронађена плоча воска. По мишљењу техничара одговарала је количини 7—8 истопљених свећа.

У међувремену је стигао и Милојев попис робе: био је веома дугачак и Милош, читајући га, никако није могао да се отме утиску да све то није могло да стане у невелики магацин. Зато је поново позвао криминалистичког инспектора. И он је, прочитавши списак сумњичаво завртео главом. Сама по себи наметала се мисао да је Милоје изазвао пожар. Можда је заиста присвајао новац из пазара и сада кад се примакло време пописа уплашио се последица. Тако је вероватно одлучио да подметне пожар. С обзиром да се у време избијања ватре налазио на свадби у другом селу, морао је да има помагача. Само кога? Ко би се добровољно увалио у неприлике? Што је више о томе размишљао, Милош је постајао склон да идеју о помагачу — одбаци. Зато је одлучио да следећег јутра пошаље у К. патролу и позове пословођу на разговор.

ПОЖАР ЗБОГ МАЊКА

Чим је сутрадан ушао у његову канцеларију, Милоје је још с врата запитао:

— Јесте ли их открили?

— А кога то? — узвратио је питањем Милош.

— Па њих, проваљнике!

— Нема потребе да их тражимо јер их није ни било — одговорио је Милош. — Пожар нису подметнули проваљници него ви.

— Шта вам пада на памет. Ја сам у време кад је ватра избила био на свадби: то може да потврди бар стотину људи. Ви мора да сте чули оне приче по селу и одмах поверовали у њих...

— Нема то никакве везе с причом, него објасните ми то са свећама. Из пописа који сте направили не види се да су у магацину биле и свеће.

— Па, вероватно их је било — збунио се Милоје. — Признаћете и сами да за тако кратко време нисам могао баш свега да се присетим. И ето, кад сте сада поменули свеће, сетио сам се да сам пре неколико дана добио једно паковање.

— Колико је свећа било у њему?

— Не знам тачно. У неким по 50, у другим 100, зависи од произвођача.

— Поставићу вам још само једно питање: у колико сати сте кренули на свадбу?

Милоје се узвртео. Ситне грашке зноја почеле су да му избијају по челу.

— Не знам тачно али вероватно је било око шест.

— Па, Милоје, онда нема сумње да сте ви подметнули пожар — рекао је Милош попуњавајући налог за притвор.

Знате ли шта је у пословођином одговору уверило Милоша да је он подметнуо пожар. Да ли сте погодили, проверите на страницама „Мале поште".

Знате ли шта је у пословођином одговору уверило Милоша да је он подметнуо пожар. Да ли сте погодили, проверите на страницама „Мале поште".

ЛУТКА • ЏЕП

Како да освежите свој стари џемпер? Зашто не бисте на предњем делу направили џеп у облику лутке. За то вам је потребно помало вуне разних боја: розе за лице, жуте или браон за косу. Остале боје треба да су у контрасту са основом џемпера. Шема лутке дата је на **црт. 1**.

Цртеж увеличајте три или четири пута, прецртајте га на мекши пак-папир, хартију чиодама причврстите за џемпер тамо где хоћете да везете. Сада преко папира профирцајте цртеж концем контрастне боје, што ситније. Када сте означили све обрисе по линији, отцепите папир, на џемперу ће остати цртеж од конца. Ово је најсигурнији начин да се слика пренесе на џемпер јер се креда отире, а оловка једва види.

Очи извезите црном, нос и уста црвеном, а лице розе вуницом, пуним бодом као на **црт. 2**. Коса: исеците 10 до 15 кончића вуне за косу дужине 5 до 6 цм и зашијте их као шишке (**црт. 3**). Косу везите бодом који је приказан у облачићу поред **црт. 4**. Почните од раздељка па наниже, а на крају оставите нит вунице да виси од 8 до 10 цм. Када сте направили косу, направите машнице (**црт. 5**). Извезите затим пуним бодом (исто као лице) руке и ноге, рукаве и ципеле (**црт. 6**). Ако знате, исхеклајте било какво парче чипке од вунице, а ако не умете, узмите готову, фабричку рађену чипку. Зашијте је по назначеном месту (**црт. 7**). На ципелама можете провући и пертле као на **црт. 7**. Исплетите најобичнијим правим бодом правоугаоник димензија које су означене цртицама на **црт. 1**. Свака коцка је пола центиметра — помножите је са 3 или 4, зависно од величине коју сте одабрали, па ћете добити тражену димензију. То је џеп (**црт. 8**). Густим бодом пришијте га по означеним цртицама (**црт. 9**). Готов џеп се види на **слици 10**.

Ако вам се ова идеја допада а џемпер вам се не навлачи преко главе него закопчава, можете такав џеп направити на рукаву. У том случају шему на **црт. 1** увећајте само два пута.

Цицин кутак

РОД СЕРЛИНГ

АЛИСИЈА

— Ценсен и Адамс не смеју да знају за то. Отвори поклон тек кад ми одемо — шапнуо је капетан Корију.

Пустиња под врелим сунцем треперила је од јаре: жућкаста, ужарена равница која се у даљини завршавала неодређеном линијом планина. У таквој средини барака од таласастог лима личила је на нешто из другог света. Недалеко од ње био је паркиран некакав прастари аутомобил. Изгледао је тако као да ће се распасти чим се покрене.

Пред бараком, у сенци надстрешнице, седео је Џемс Кори. Око 40 година, узаног лица, светлоплавих упалих очију и избледеле косе, као лан, нешто је пажљиво бележио у дебелу свеску.

Прошло је пет година откад су га искрцали на овај астероид. Склапање аутомобила испунило му је доста времена. Вођење дневника такође му је много помогло. То је био један од начина да се преживи.

Повремено, враћала му се слика догађаја који су га довели овамо. Поново је видео беживотно тело своје жене и лице оног возача који је јурио као луд. То дивно створење за секунд је било претворено у безобличну крваву масу, док је њен убица, под дејством алкохола и онога што се збило, ударио колима у телеграфски стуб.

Кори који је све то гледао са прозора свога стана истрчао је на улицу. Возач се управо извлачио из олупине, ошамућен. Несвестан онога што чини, Кори га је шчепао за врат и задавио рукама, наочиглед окупљеног света који је урлао и покушавао да га отргне од његове жртве.

Суђење је било кратко. Захваљујући олакшавајућим околностима Кори је избегао смртну казну. Сада је, седећи испред бараке, мислио о томе како је осуда да проведе 35 година на пустом астероиду гора од смрти.

Прелистао је странице дневника између јуна 1990. и августа 1993, а затим бацио поглед на далеке планине. Пре три године је кренуо тамо, али се после неколико часова пешачења срушио од исцрпљености.

Сегрегација — тако се звала ова врста казне. Бити сам, деценијама, на астероиду на који се космички брод за снабдевање спушта четири пута годишње. Иако се задржавао само дванаест минута, тај брод је за Корија био инјекција која му је омогућавала да издржи следећа три месеца.

Затворио је дневник и с олакшањем помислио да брод ускоро треба да стигне. Надао се да ће то и овог пута бити брод капетана Аленбија који му је увек доносио и понешто ван одређеног следовања. Он му је донео и делове за онај аутомобил.

Устао је, ушао у бараку, отворио фрижидер и извадио конзерву пива.

Брод је стигао три дана касније. Спустио се уз заглушујућу хуку. Из њега су изашла три човека.

С напором газећи кроз песак капетан Волтер Аленби је пажљиво посматрао Корија који је стајао на прагу бараке. Овакве посете увек су му тешко падале. Ти несрећници су га очекивали као месију. Задатак му је био да сврати на четири астероида, а Коријев је био последњи.

— Како сте, Аленби? — упитао је Кори једва истискујући глас из грла.

— Није лоше, Кори — одговорио је капетан. — Дозволи да ти представим чланове посаде. Ово је Адамс, а ово Ценсен... Момци, пред вама је Џемс Кори.

Она двојица су климнула главом. То им је био први овакав лет.

Кори је тражио капетанов поглед, покушавао да на његовом лицу прочита новост коју је жељно очекивао.

Аленби је то приметио.

— Жао ми је, Кори — рекао је. — Прошли пут сам ти рекао да је предложено укидање сегрегације, али... предлог је одбијен. Можда то није коначно...

Кад је проговорио, у Коријевом гласу више није било ни трунке узбуђења. Био је једноличан, угашен, као околна пустиња.

— Аленби, хтео бих нешто да вам кажем. Сваког јутра, кад устанем, кажем себи да је ово последњи дан у којем ћу остати здраве памети. Нисам у стању да овде проведем ниједан дан више. Ни један једини дан! Кунем вам се, Аленби.

Аленби је избегавао његов поглед.

— Имамо свеже воде на броду — рекао је. — Добићеш је. Донео сам ти и још нешто. Да се сазна за то, изгубио бих посао.

Ућутао је чувши гласове Адамса и Ценсена који су се враћали гурајући пред собом метална колица. На њима су биле залихе хране и пића, као и једна кутија са црвеном етикетом висока готово два метра.

— Какав је то поклон? — упитао је Кори.

— Немам времена да објашњавам. Уосталом, није ни потребно. Унутра је упутство. — Глас му је прешао у шапат. — Ценсен и Адамс не смеју то да знају. Отвори кутију тек кад ми узлетимо.

Кад је урлик реактора најавио одлазак брода, Кори је похитао да отвори кутију. Извадио је упутство и почео да чита.

„Постали сте срећни сопственик робота са обличјем жене. Физиолошки и психолошки, то је готово право људско створење, обдарено емоцијама, памћењем, способношћу резоновања, говора. Зове се Алисија...

Створење одевено у једноставну али укусну хаљину имало је дугу смеђу косу, тамне очи, фине и правилне црте лица. Затрептало је очима, отворило уста и проговорило:

— Ја сам Алисија... а ти?

Смешно! Та... та ствар би хтела да разговара с њим. Корија је одједном обузео бес.

— Одлази! — викнуо је. — Не требају ми машине које говоре. Кад се вратим, да те више нисам видео овде!

Окренуо се и пошао према бараци.

Према Коријевој рачуници она је стигла у среду, а сада је била субота поподне. У међувремену правио се да је не види.

Те суботе копао је септичку јаму. Наслонио се на дршку ашова и руком, несвесно, обрисао лице, мада на њему није било ни капи зноја. Одавно је престао да се зноји.

Алисија је пошла према њему носећи кофу.

— Шта ћеш? — обрецну се Кори.

— Донела сам ти воде.

— Остави је ту и одлази!

— Ако је оставим, угрејаће се.

— Шта се то тебе тиче?

— Али... и ја осећам жеђ.

Кори се, први пут, загледао у њу.

— Шта још осећаш? — упитао је. — Хладно и топло, претпостављам. А бол?

Алисија је климнула главом.

— Како је то могуће? Зар ти ниси машина?

— Јесам.

— Кад је тако, зашто немаш и

изглед машине? Зашто су ти дали то лице?

Зграбио ју је за рамена и снажно протресао.

— Ти се измотаваш са мном — викнуо је он љутит и пустио је.

— Није тако — тихо је рекла Алисија. — Стварно ме боли.

Дигла је лице према њему, и тек тад је Кори приметио да су јој очи пуне суза.

Према том лицу лагано је испружио руку која је дрхтала.

— Позредио сам те — рекао је.

Алисија је спустила главу.

— Не, није због тога, али... стално ме остављаш саму. И мени је тешка самоћа.

Кори јој је узео руку. Кад је проговорио, глас му је био миран:

— Дођи. Хајдемо у кућу.

Једанаест месеци је прошло. За Корија су то били невероватни месеци. Пустињско пространство имало је за сада неку чудну лепоту.

Крајем дана седео је испред куће и писао дневник.

„...Ускоро ће година дана како је Алисија са мном. Сваки пут кад је Аленби стизао са својим бродом држао сам је сакривену у бараци да је други не би видели. И сваки пут сам у Аленбијевим очима могао да прочитам оно питање... питање које и сам постављам: шта осећам према њој..."

Прекинуо је писање и ослушнуо. Алисија је певала. Глас јој је био јасан и пријатан. Осмехнуо се и поново узео оловку.

„Мислим да ту нема шта да се анализира. Алисија је са мном, она је део мог живота. Ја је волим. Ништа друго није важно."

..Време је пролазило. Једне ноћи седели су пред кућом и гледали звезде. Он ју је држао у загрљају.

— Погледај, оно је Бетелгез, а оно су Велика кола. У продужењу две од његових звезда налази се Северњача. Видиш ли је?

Али, она је гледала нешто друго.

— Она звезда тамо... Шта је то, Кори?

Кори је угледао мајушну светлу тачку која је клизила по ноћном небу.

— То није звезда — рекао је. — То је брод.

— Брод? Аленбијев брод? Али, нису прошла три месеца.

— Да... — Кори је био збуњен. — Не разумем. Усталом, није важно. Ако је Аленби, сутра ујутро знаћемо шта је...

Био је заиста Аленби, са Ценсеном и Адамсом. Слетели су рано и Кори им је пошао у сусрет.

— Носимо ти добре вести — рекао је капетан.

— Укинута је сегрегација?

— Још боље: добио си помиловање. Слободан си. Вратићемо те на Земљу.

Кори га је гледао отворених уста.

— Помиловање...

— Ништа вам неће вредети ако се домах не спакујете — рекао је Адамс. — Морамо кренути за петнаест минута. Дозвољено вам је да понесете највише седам килограма пртљага. Све остало оставите овде.

— Седам килограма? — Кори је прснуо у смех. — Какав ја то пртљаг имам? Једну чисту кошуљу, неколико оловака и свеску... то је све.

Док су се приближавали бараци, није престајао да говори... од узбуђења и неизмерне радости коју је осећао. — Ауто ће, наравно, остати овде, али Алисија и ја никад га нећемо заборавити. И кад се нађемо на Земљи...

Стао је, видећи да су се она тројица зауставила.

— Каква Алисија? — упитао је Адамс.

Кори се осмехнуо.

— Извините, идем да јој кажем да се спреми.

— Кори, чекај — рекао је Аленби.

— Шта вам је, људи? — упитао је Кори. — Шта вас сад брине? Аленби, мислите ли да ћете одговарати због ње?

— Не, Кори. Реч је о нечем другом. Седам килограма...

— Седам? Али, рекао сам вам да немамо ни толико. Алисија и ја...

Једна ужасна мисао прошла му је кроз главу.

— Аленби, не мислите ваљда... Мора бити места за њу! Избаците непотребне ствари из брода.

Аленби га је тужно гледао.

— То смо већ учинили, Кори. Има места за тебе

Кори га више није слушао. Потрчао је према бараци дозивајући Алисију. Али, кад је ушао, ње није било.

— Кори, пожурите! — чуо се споља Адамсов глас.

Кори је изашао из куће.

— Ако не може Алисија, не идем ни ја — рекао је одлучно. — Како је могу оставити овде. Умрла би...

— Умрла? Ти не знаш шта говориш, Кори. Она је робот, машина.

— Сад је жена! — викнуо је Кори очајнички. — Моја жена!

— Хајдемо, Кори — рекао је Аленби молећиво ухвативши га за руку, али он се отргао и потрчао према једној дуни испред које се одједном указала женска прилика.

— За њим! — узвикнуо је Аленби и појурио и сам.

Кад су стигли, Кори је клечао пред Алисијом и говорио:

— Нећу те оставити, драга. Они то морају схватити...

Аленби је из појаса извадио пиштољ.

— Кори, мораш ме разумети — рекао је преклињућим гласом.

Одјекнуо је пуцањ за којим је следила тишина. Полако, ужасно полако. Кори се окренуо.

Она је била погођена у лице. Силина експлозије одбацила ју је у страну. Сад је лежала у подножју дуне, непокретна. Тамо где је било лице видео се сплет исковљених жица из којег се дизао пламен дима. Но, из тог хаоса још се чуо глас:

— Кори... жао ми је због нас. Кори ..

Аленби је ухватио Корија за руку и пошли су преко врелог песка.

— Замисли да је све ово био ружан сан и да си се сад пробудио —рекао је Аленби кад су стигли до брода. — Ускоро ћеш бити на Земљи, код куће.

— Код куће? — поновио је Кори. — Тамо сам имао жену коју ми је неки пијанац убио. Овде сам имао .

Ућутао је и пустио да га увуку у брод. Док су га везивали за седиште, гледао је преда се не видећи ништа. Тек кад су мотори заурлали, погледао је кроз прозорчић. Видео је бараку. Иза бараке стари аутомобил. А још даље, очи су му остале приковане за мајушну мрљу — шарену женску хаљину на песку...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ПАСТИ ИЗ ЧЕГА	ДЕО БИЉКЕ ИЗНАД ЗЕМЉЕ	СВОЈСТВО ПРЕТОВАРЕНОГ	ФРАНЦ. КОМПОЗИТОР, ЖАН ФИЛИП	ЦРТАНИ У ЦРТАНОМ ФИЛМУ	ВРСТА УМЕТНИКА, КИПАРИ	БЕЗБОЈНА ТЕЧНОСТ
ЛИЧНА ДОКУМЕНТА							
ТУЂИНАЦ							
ГЛАВНИ ЗГОДИТАК (МН.)							
ВРСТА ОРУЖЈА							
				ЛЕЧИЛИШТЕ У ПИРИНЕЈИМА / ВРСТА ГИПСА			
УЗАНО / "ТОНА"		МЕСТО КОД ВРШЦА / ВРСТА ВИШЊЕ					
БАРМАЛО						НАША СКИЈАШИЦА, ЗАВАДЛАВ	БОЈА ЛИЦА
НАГЛО ИШЧУПАТИ	РОМАН ЛАЈОША ЗИЛАХИЈА						
ГРАД У ХЕРЦЕГОВИНИ							
МЕСТО У НОРВЕШКОЈ					АНТУН НАЛИС / ПОЈАЧАЊЕ		
НАПОМЕНА СА СТРАНЕ У КЊИЗИ						ФРАНЦ. ПЕВАЧ ШАРЛ	ХИТРО, ЖУРНО
ЧУДАН, ОСОБЕН							
ЗНАК ЗА УРАН		РЕКА У ЕНГЛЕСКОЈ / КАТКАДА					
"ТИТ ПЛАУТ" / "МЕТАР"			ЧИН, ПОЛОЖАЈ / ВРСТА МИНЕРАЛА				
				ФИЛОЗОФ ИЗ МИЛЕТА / СУХОМЕСНАТИ ПРОИЗВОД			
ИЗРАШТАЈ НА МИШИЋНОМ ТКИВУ	БЕЗ ВОДЕ / СТЕВАН СРЕМАЦ						
ОСТРВО У ИНДОНЕЗИЈИ							НАШ ПЕСНИК ВОЈИСЛАВ
ВЕЛИЧИНЕ ОДРЕЂЕНЕ БРОЈНОМ ВРЕДНОШЋУ							
ВЕЛИКА РЕКА У СИБИРУ	УЗВИК НЕСТРПЉЕЊА				НИШТА (ТУР.)	"ЛИТАР" / ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА	
ДОБИТИ БОЛ У ОЧИМА ОД ДИМА							
МАЛИ БАТАК							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Прибори, летипас, ивичаст, коначар, Лерида, бурин, ж, Аца, Али, кири, ув, то, Зета, енигмат, разлити, ирваси, о. Оди, у, Флоријан, очитати, Ги, к, Еш, СХ, ТНТ, остарити, киловат, штимати, кидати.

ПОСЛЕДЊИ БЈЕЛКОВ ЛЕТ

Кад је висока температура спала, баба-Милица је дала унуку две поморанџе и обећала: — Сутра ћу ти из града донети великог белог голуба!

Те зиме дочекао сам први снијег страшно болестан. Лежећи у кревету крај старог шпорета „фијакера" у ком су крцкале јасенове брстине само сам кроз уски прозорски рам могао видјети дио панораме коју сам прижељкивао још од септембра. Врхови Бјелашнице и Илије бјеласали су од високог снијега који је у сутон под залазећим сунцем попримио блиједољубичасту боју што ће лагано ишчезавати док над залеђеним гребеном Врањака не заигра Вечерњача.

Али, те слике се не сјећам. У међувремену сам негдје тонуо. Чуо сам гласове које нисам могао разбрати. Ватра, сирће, кукурузно брашно... Нешто неповезано. Очни капци су били претешки. Нисам могао да их отворим. Јављале су се стравичне слике, па за њима неке складних и лијепих тонова, па опет нешто страшно. Колико је то трајало не знам... Кад се разбистрило — кућа је била пуна људи. Гледали су ме и ћутали. Нико ни ријечи. Само је напољу оштар вјетар носио брашнасте честице залеђеног праха лијепећи га за прозор изнад моје главе. Кроз рам се назирала нејасна Мјесечева кугла од кривуља што их је на стаклу остављао растопљени снијег.

— Је ли ти боље? — дрхтав бакин глас стрепио је од одговора.

— Аххххааа! — простењао сам осјећајући тежину у језику. Бака ми стави руку на чело. Климну главном на остале. Устаде и лаганим кораком изађе напоље. Чуо сам како се шкрипаво отварају врата на чардаку. Мијешало се то са лавежом сеоских паса и неким, не тако далеким, кевтањем лисице доље у Грабу испод куће...

Бака се врати носећи двије велике наранџе. Донијела их је из свог старог сандука из кога је као мађионичар увијек знала извући нешто за мене — коцку шећера, прегршт ораха, понекад и таблу чоколаде. Никад нисам завирио у тај сандук, а имао сам осјећај да је скровиште баке Милице без дна, да се тамо крију најљепше ствари на свијету које дијете може да зажели.

И док се слаткасти сок од наранџе разлијевао по мојим осушеним устима, бака рече да ће ми сутра из града донијети голуба — великог бијелог голуба. Био сам одушевљен и збуњен. Знао сам да сам им пробио главу причама о томе како бих желио да имам кавез и у њему бијелог голуба. Али откуда да се бака тога сјети?

Да нисам бунцао?

Могуће, јер сам имао температуру 41 са нешто. Шта то значи нисам знао. Само сам негдје једном чуо како су у кући на крај села рекли да се са 42 степена умире и да су „дјеца на то отпорнија од старе чељади".

Ипак, то што је само бака говорила значило је да ствари са мном лоше стоје. Љекара нису звали. У град би се ишло тек кад сви народни лијекови нису помагали. Биле су то шездесете године — па није ни чудо...

Сутрадан сам добио Бјелка. Ухватио га је лично градски млинар у поткровљу млина, на молбу очевог рођака. Сад је све било у реду, али нема кавеза. Рјешење је нађено: Бјелку ће поткинути крила. Двапут су застригле ножице за шишање оваца и Бјелко је остао са два патрљка умјесто лијепих и раскошних крила. Пустили су га у кућу. Махао је оним патрљцима, али бескорисно. Узлетјети није могао. Био је заробљен. Баш као и ја у кревету.

Тако је почело другованње двојице заробљених. Дуго ноћу пошто би утрнули трепераву шпиритушу и док је јењавало пуцкетање брстина у оронулом „фијакеру" миловао сам Бјелка и он као да је схватио да се ради о пријатељству почео би да гугуће, потмуло и топло. Кад би ме спопао сан, стављао сам Бјелка на мало проширење у прозору. Будио сам се у цик зоре, али је он увијек био будан прије мене. Кљуцао је мрвице хљеба и вјероватно му је било пријатно с обзиром да је напољу хучала мећава, шибао оштар сјеверац бријући ледине и носећи снијег са окрајака у завјетрине.

Суојели су отварали најбоље чуване лалице од своје дјеце и доносили ми кексе, чоколаду, љешнике — све оно што се чувало за случај — кад се неко разболи. Зато смо ми дјеца сматрали да у свако јаким прехладама и високим температурама није све тако ни црно: тада добијеш оно за чим остали чезну.

Прољеће је стигло већ почетком марта. По присојним странама прво су се промолиле висибабе. Вода је пргољала из пишталина и у танким млазевима клизила низ стрмине према долини Буковштака. Био сам потпуно здрав са поврађеном снагом. Бјелку је израсло толико перје на крилима да је могао да лети. Научио сам га да на звиждук полети и спусти ми се на раме. Није било бојазни да ће отићи. Спавао је под стрехом. Врзмао се углавном по њивама и ледичама око куће. Навикао се и на остале укућане. Ипак, долијетао је само на мој звиждук. Једино му је самоћа сметала. Због тога је ваљда био и неопрезан. Једном се у задњи час спасио од великог јастреба кокошара угнијежђеног у оближњем храстовом гају који се ваљда некад звао Храстоваче, а данас само Расоваче. С доста страха и без неколико бијелих пера улетио је у кућу. Други пут је за длаку избјегао ником другом него најљењем сеоском мачку кога нико није видио да је уловио миша, али се зато увијек могао наћи око амбара и пушница гдје се сушило месо.

Бјелко је уживао у томе да га бацим високо, а онда би правећи спирале одлијетао високо горе и претварао се у обичну црну тачку. Затим би се стрмоглавио, раширио крила и почео превртати. На само десетак метара изнад земље завршавао би са својим вратоломијама пењући се поново увис. Нова крила су га одлично служила.

Онда је почео да нестаје. Узалуд сам звиждао, лутао по гајевима, по њивама. Нигдје Бјелка. Случајно сам једном открио куда се скита. Био је у дубодолини крај које је протицао поточић, притока Буковштатака. У јату сивих дивљих голубова истицао се својом бјелином и био је лако примјетљив... Ставио сам четири прста у уста дунувши из све снаге. Звиждук је одлијегао са свих страна и јато се одједном дигло и полетјело на исток.

Таман кад помислих готово је, видјех како се из даљине, дижући се увис, према мени враћа једна тачкица.

— Бјелко!

Долетјевши изнад дубодолине Бјелко је раши-

рио крила, лебдећи горе високо као кобац који нешто тражи. Онда се три-четири пута преметнуо држећи крила раширена, а затим их је скупио и попут камена стао да се обрушава према мени. У задњи час је раширио крила поново. Све вријеме док сам лутао околишем стајао ми је на рамену, повремено слијећући, нешто тражећи — све је то пратило гугутање. Његовом новом доласку сви су се веселили. Можда и више због мене јер неке велике љубави према животињама у селу баш и није било. И не само у селу. Они из града што су навраћали у село сав су тај живаљ куповали килограмима меса, говорили како је месо у граду скупо и тако даље. Наравно, Бјелко није био урачунат у те калкулације, али су зато многе кокошке долазак гостију из града плаћале животом. Тако су пролазили дани. Онда ...

Једне ноћи у новембру Бјелко је опет нестао. Изгубио се у предвечерје. Слутио сам да нешто није у реду. Устајао сам ноћу, палио стричеву батерију, загледао под стреху. Пречка је била пуста.

Ујутро су ме пробудили пуцњи. Излетио сам напоље. Погледах под стреху. Нема га. Није било времена за чекање. Али куда? Босоног сам појурио према оној далекој дубодолини.

— Гдје ћеш бос, несретниче — јурила ме сусједа. — Хоћеш да се разболиш опет, да умреш, несрећо једна ... Врати се амо ... чујеш ли шта ти говорим? — викала је посустајући у трку за мном јер је знала да сам утекао, да ме у кући нико није видио. Још је до мене допирало њено проклињање и викање, али нисам стао. Пекла ме је ватра у табанима. Оба палца сам расјекао тачно по средини јагодица. Крв се разлијевала по ногама и мијешала се влажном прашином. Лице ми је било изгребано од грабовине, осјећао сам да ме нешто гуши у грудима. Свуда су одјекивали пуцњи. Као да је рат.

Дојурио сам на стијену понад дубодолине. Хтио сам да звизнем, али онако задихан не могох. Тутњало ми је у ушима. Ипак, разабрах људски говор, али ријечи не разумијех. Поново ставих прсте у уста. Касно ...

Одјекнуше пуцњи. Јато сивих голубова се диже и полетје према мени. Пуцњи, пуцњи ... пуцњи. Пушке, аутомати ... паничан лет није помогао. Све што сам видио у том часу како се из оног облака откида комад по комад и пада, неки су још узалудно лепетали крилима (чини ми се да сам осјећао неке тупе ударце о тло као да су поред мене падали). Одједном из јата увис шикну један он њих. Скочих са стијене и појурих доље.

— Неееееe! Не пуцајтееeeeee! — изговарао сам очајно, очију упртих у небо.

Није помогло. Ухваћен у унакрсну ватру аутомата Бјелко је избјегао три хица. Онда се два-три пута преврнуо, раширио крила и лагано запловио као да га бацају таласи вјетра. Очито, ранији пуцњи га нису уплашили. Смјењивале су се брзе ријечи, па смијех оне двојице, па онда два пуцња. Суну бијело перје. Два крила остадоше полураширена док је тијело свом тежином јурило према земљи, а отпало перје лагано лелујало у зраку. Овај пут умјесто да се крила у задњи час рашире чуо се туп удар.

— Што сте ми убили голуба? — било је све што сам успио рећи кад сам сустигао ону двојицу.

— Ми тепи дати нофац за твоја голуп — говорио је мањи човјек држећи лијевом руком Бјелкове ноге, а десном тражећи новчаник.

— Он има доста пара. Узми фино и купи нешто, па се обуј. Види какав си, срам те било — говорио је виши човјек, очито Југословен.

Обојица су имала чудна лица, мени страна, с погледом који је у стању да обезвриједи и најљепше ствари. На образима им је титрало задовољство које имају људи који посједују доста новца и мисле да се њиме све може купити ...

Мањи човјек је бројао новчанице. Пружао ми их је:

— Је ли тоста?

У том часу сам скочио према великом човјеку и истргао му Бјелка из руку, пљунуо сам према мањем и стао бјежати.

Обливен сузама јурио сам према селу. Ватра у табанима била је још јача. Али, овај пут није било боли, она се преселила у моје дјечје груди.

Тако је погинуо Бјелко.

Било је то оне сезоне кад је одлучено да се озбиљније поразмисли о ловном туризму, особито о странцима који су по ловиштима правили масакр.

Жарко Јањић
Градац,
Љубиње,
(хонорар 2000,00 дин)

СТОЛИЦА ГЛАВУ ЧУВА

Може ли се авионско седиште конструисати тако да онај ко га заузима остане жив после слободног пада са висине од десетак метара (троспратна зграда, отприлике)?

Такво седиште покушали су да конструишу дизајнери хеликоптера у америчкој армији и они претпостављају да су постигли циљ. Њихова седишта имају нарочит облик, али и специјалне „упијаче енергије" начињене од графитних цилиндара. Поред тога ова седишта морала би се поставити у кабину на подметаче који такође упијају енергију од ударца, а цело седиште заједно са особом на њему затварају се у прозирну заштитну шкољку.

Материјали од којих је све ово начињено представљају, разуме се, тајну. Треба још додати да је и кров изнад главе обликован тако да апсорбује ударце главом од поскакивања до којег долази приликом треска о земљу.

Ова седишта-кабинице већ су испробана, са лутком уместо човека. Прво је једна бачена на тврду подлогу са висине (не наводи се колике, али претпостављамо да је била десетак метара пошто су ова седишта првенствено намењена војним хеликоптерима), а затим је друга „лансирана" брзином од педесетак километара на сат и под углом од двадесет степени тако да се при паду још и котрља.

Као што показују ови снимци седишта-кабине пре и после пада, лутка се готово није ни померила, па се претпоставља да би и човек тако прошао, док су сада неретке повреде кичме, па чак и смртни случајеви чланова хеликоптерских посада. Оно што је још значајније, истраживачи не крију да су охрабрени првим резултатима и да су њихови напори усмерени на конструисање седишта за цивилно ваздухопловство која би на сличном принципу упијала енергију приликом пада.

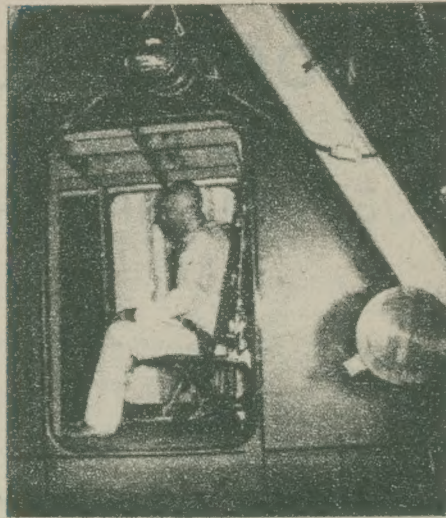

Специјално седиште и положај човека-лутке пре пада ...

... и после пада: с висине од десетак метара „особи" се готово ништа није догодило.

БЕОГРАД *** МАКЕДОНСКА 29 11001

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

писмо недеље ПЛО

Наш разред, VII₁, желео би да се дописује са палестинским дјевојчицама и дјечацима. Како не знамо ниједан други начин да дођемо до адреса, обраћамо ти се с молбом да нам помогнеш.

VII₁ разред
Теслић

Молим те да објавиш адресу Палестинске ослободилачке организације. Написао сам и објавио неколико песама на нашем језику и желео бих да их пошаљем представницима палестинског народа чијој се борби дивим.

ЈОВАН ПОПОВИЋ,
Бранка Перишића 14
Крушевац

Адреса на коју можете да пишете је: Палестинска ослободилачка организација, Брегалнична 9. Београд.

Школориште

Јављам ти се први пут због тога што имам један проблем. Веома волим да глумим и желела бих да се упишем негде као члан, али уопште не знам где. Чула сам да може у Дому пионира али кад сам их звала нико се није јавио. Зато бих молила да ми ти одговориш где бих могла да се упишем, напомињем ти да имам 14 година.

СУНЧИЦА,
Београд

У Дому пионира постоји драмска секција али за децу млађу од тебе, зато би можда било најбоље да у суботу у 11 сати одеш до Центра за културу Стари град, 7. јула 71 и да се придружиш драмској радионици „Школориште“. Ова занимљива група која ради под руководством другарице Љубице Ристић прима децу до 14 година и, поред суботе кад њеном раду могу да присуствују и они који нису стални чланови, састаје се и уторком од 18 часова. „Школориште“ се разликује од осталих драмских секција јер не ради класичне представе већ инсистира на индивидуалном раду на драмским играма у којима учесници имају слободу израза, а раде и драмске игре са гледаоцима.

Латински у сто лекција

Хтео бих да научим латински језик па ме интересује да ли постоје одговарајући уџбеници или приручници?

ЧИТАЛАЦ из Бора

Препирала сам се са другарицама око тога да ли латински језик припада групи индоевропских језика или не. Молим те да пресудиш у овом „спору“.

ЗОРАНА ЈОВАНОВИЋ,
Београд

Латинским језоком (припада групи индоевропских језика) говорили су становници града Рима. Име је

За једну добро очувану страну разгледницу дајем пет маркица. **Небојша Јагер, 23000 Зрењанин, 4. јула 12/22.**

Молим све читаоце Забавника који поседују неки текст, фотографију, постер и све друго у вези са Мерилин Монро да ми се јаве. У замену нудим постере, маркице, заставице, значке... **Владо Луковић, 31230 Ариље, Мираша Глишића 29/14х**

За трип „ЗОО симфонија", о Алану Форду дајем 10 различитих стрипова, такође о Алану Форду. **Ненад Милошевић, 11076 Нови Београд, Јурија Гагарина 77/17.с**

За „Супер стрип" број 37 стриповани роман Златне серије „Загоров трик", број 631, нудим размену. **Андреја Шијан, 41410 Вел. Горица, Ђуке Васића 25.**

ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

РЕШЕЊЕ

По процени криминалистичког техничара плоча воска је указивала на то да је истопљено седам-осам свећа. Милош је то повезао са временом које је протекло од тренутка када је пословођа напустио продавницу, па до момента кад је ватра откривена. Током истраге утврђено је да је Милоје спојио неколико свећа у једну дугачку коју је запалио пре него што је изишао. Поставио је на картонску кутију и око ње набацао новинску хартију. Свећа је догорела тек после четири и по часа и тада је њен пламен запалио папир. Да се ватра распламса није требало дуго чекати, а све то време Милоје је имао „обезбеђен" алиби.

добио по Латинима, племену у италској провинцији Лацијуму којој је Рим и припадао. Латински језик, понеки га називају и „римским језиком", заснован је на строгим граматичким правилима: многе речи „позајмио" је из других италских језика, етрурског, галског и понајвише — грчког. Од Грка је, посредством Етрураца, преузео и писмо.

Упоредо са књижевним латинским језиком на ком је написана врло богата литература развијао се и такозвани вулгарни латинитет, језик пука. Управо из њега временом су се развили романски језици: италијански, шпански,

француски, румунски. Јачањем политичке моћи Рима ширио се и латински језик: никакво чудо што се вековима одржао, додуше у средњем и новом веку као језик науке и књижевности.

Познавање латинског језика пружа могућност читања дела римске књижевности и увид у историју римске државе која је, без икакве сумње, оставила снажан печат на развој наше цивилизације. У савлађивању овог језика помоћи ће ти уџбеник „Латински језик" који су припремиле Љиљана Вулићевић и Мирјана Маскарели. У њему ћеш, поред избора текстова римских писаца, наћи и потребна граматичка објашњења и речник. Као подстрек ће ти можда послужити пример немачког филозофа и математичара Готфрида Вилхелма Лајбница који је са само осам година научио латински и то без речника и граматике! Он је, наиме, једног дана пронашао у очевом антикваријату Ливијеву „Римску историју" и Калвисиусову хронологију „Тезаурус" и пожелео да их прочита. Како да то учини брзо се досетио: упоређивао их је са одговарајућом немачком хронологијом. Тако је не само дошао до нових знања већ и научио латински.

ЧУВАЈТЕ СЕ ЗОРАНА!

Неколико читалаца јавило нам се с огорчењем. И да ствар буде још занимљивија реч је о оним који су добили награду на ликовном конкурсу „Нацртајте Пинокија". Пишу да су „преварени уз помоћ „Политикиног забавника". Заиста зачуђујуће. Међутим, врло брзо смо испитали ствар и установили о чему је заправо реч.

Извесни **Зоран Петровић из Зајечара, Улица Бориса Кидрича 7/3**, прочитао је у нашем листу имена и адресе добитника награда на ликовном конкурсу „Нацртајте Пинокија" па је на неке од тих адреса, тачан број не знамо, пошло неколико значака уз откупнину од 100 динара. Мислећи да су добили пакет са наградом, читаоци су уручили поштару „потребних" 100 динара, чудећи се због чега откупнине. Међутим, кад су отворили пошиљку, имали су шта за виде: две значке (100 динара за две значке!) и писмо извучено на шапирографу с објашњењем да је Зоран Петровић колекционар и да очекује да му се пошаљу значке, привесци и слично. „Ако Вам значке не одговарају, вршити их одмах. Нема проблема. Вашу адресу добио сам од Забавника", стоји у том умноженом писму.

Зоран Петровић је врло ружно обмануо наше читаоце. Прво, није добио адресе од редакције „Политикиног забавника", он их је преписао из бројева у којима су објављивана имена добитника награде „Нацртајте Пинокија" и злоупотребио. Друго, кад је наш читалац Сакиб Салама из Бањалуке, Улице Махмута Бушатлије 73, вратио значке и, нормално, навео откупнину од 100 динара, писмо му је враћено с напоменом „обавештен — није подигао пошиљку".

О манифетлуцима овог „колекционара" обавестили смо и Секретаријат унутрашњих послова у Зајечару.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

ЧУЈЕМ ДА СИ ПОЧЕО ДА ПИШЕШ ПРИЧЕ?
АХА... НАУЧНО-ФАНТАСТИЧНЕ ПРИЧЕ!
ТАПАТА-ТАП ТАП-ТАПАТАП

ТУ СУ МИ ОБЈАВИЛИ ПРИЧУ: „У КАНЏАМА ВАНЗЕМАЉАЦА"!
ПРИЧЕ ИЗ СВЕМИРА

... А ОНДА СУ МАРСОВЦИ ЗГРАБИЛИ ТОМИЈА И ГРУБО ГА УГУРАЛИ У СВЕМИРСКИ БРОД!
ТАП-ТАП-ТАПАТАПА...
ПРИЧЕ ИЗ СВЕМИРА

МАРСОВЦИ СУ БИЛИ ПОЗНАТИ КАО ГРУБИ И НЕИНТЕЛИГЕНТНИ ВАНЗЕМАЉЦИ!
ТАПА-ТИП ТИПИТИ-ТАП
ПРИЧЕ ИЗ СВЕМИРА

ЗАБОГА, ШИЉО, ПА ОВО ЈЕ УЖАСНО!

ОТКУД ТИ УОПШТЕ ИДЕЈА ДА СУ МАРСОВЦИ ГРУБИ И НЕИНТЕЛИГЕНТНИ?
ГЛБ... ТО ЈЕ САМО ПРИЧА... НИСАМ 'ТЕО НИКОГ ДА ВРЕЂАМ!

ОТКУД ШИЉИ ТА ГЛУПА ПРЕДСТАВА О МАРСОВЦИМА?
ЗВРРР

МИКИ, ИМАМ ПОУЗДАНА ОБАВЕШТЕЊА О ТОМЕ КАКВИ СУ МАРСОВЦИ...
ЈЕ Л'... ПА, КАКВИ СУ?

ОНИ СУ, У СТВАРИ, ПРЕКИ, ОСЕЋАЈНИ И ИМАЈУ СНАЖАН ДЕСНИ КРОШЕ...
WALT DISNEY